

HUSSMAN
FOUNDATION

PARTNERS
ASIA

CONNECTING LOCAL LEADERS TO GLOBAL RESOURCES

FOUNDATION
FOR A JUST
SOCIETY

วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ: กรณีแรงงานชาวพม่าในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

แอ ชัยวงศ์
จายมู มูหลิ้ง
ครรชิต แสงทอง
หนู่ม ลุงซอ

รายงานการวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข่ามชาติ: กรณีแรงงานชาวพม่าใน จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

1. แอ ชัยวงศ์
2. จายมู มูหลิง
3. ครรชิต แสงทอง
4. หนุ่ม ลุงซอ

ปีที่ทำการวิจัย 2559 – 2560

Issue Date 2661

Publisher Partners Asia and the School of Global Studies, Thammasat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่เข้ามาทำงานอยู่ในประเทศไทยและทราบถึงปัญหาที่ได้เผชิญ เพื่อวางแผนเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายรวมไปถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับผู้คนในสังคมไทยและต่างประเทศ

กลุ่มเป้าหมายเป็นแรงงานข้ามชาติ ทั้งหมด 20 ครอบครัว จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือผู้ชาย 11 คน และผู้หญิง 9 คนสถานที่เก็บข้อมูลคือแรงงานที่อาศัยอยู่ใน สวนส้ม ทุ่งนา และแรงงานในชุมชน ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับชายแดนไทย-พม่า

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ยึดถือกระบวนการตีความ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 3. อนุทิน 4. การบันทึกและอัดเสียง 5. แบบสอบถามแบบเข้าใจง่าย โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลคือการสังเกตและการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะแจ้งถึงจริยธรรมการวิจัยและสิทธิของผู้ให้ข้อมูลก่อนการดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งก็คือ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับและปลอดภัย รวมถึงสิทธิที่จะไม่ให้ข้อมูลในหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกให้สัมภาษณ์

การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 นักวิจัยลงภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ระยะที่ 2 คณะทำงานรวบรวมข้อมูลที่ได้มาปรึกษาหารือกัน เพื่อทำการวิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำมาพัฒนาและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าสงครามมีผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงปลอดภัยของครอบครัว จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้แรงงานมีการอพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่าเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เมื่อมาถึงประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคในมิติอื่น ที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสิทธิเสรีภาพบางประการในการดำเนินชีวิต ได้เผชิญทั้งประสบการณ์ที่ดีและไม่ดี บางครอบครัวพบกับนายจ้างที่ดี แต่บางครอบครัวก็ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง แต่อย่างไรก็ตาม แรงงานเกือบทุกครอบครัวบอกว่าคุ้มค่ากับการอพยพมา เพราะอย่างน้อยก็มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยจากสงครามการสู้รบ โดยแรงงานที่อาศัยอยู่ในชุมชน มักมีส่วนร่วม กับชุมชนในทุกเรื่องเท่าที่จะสามารถเข้าไปมีบทบาทได้ โดยผู้ที่ให้ความร่วมมือกับชุมชนมักได้รับการรับรองสถานภาพจากผู้นำชุมชนเป็นการตอบแทน สภาพความเป็นอยู่ของแรงงานส่วนใหญ่พอกินพอใช้ บางครอบครัวมีที่ดินเป็นของตนเอง บางครอบครัวเช่าอยู่ บางครอบครัวอาศัยอยู่กับนายจ้าง โดยแรงงานที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีความคาดหวังในชีวิตคือ การสร้างอนาคตของตนเองให้ดีขึ้น ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากสังคม และความคาดหวังที่ต้องการให้ลูกหลานได้รับการศึกษาที่ดี มีงานทำที่มั่นคงและได้รับความเสมอภาคความเท่าเทียมกับเด็กคนไทย ถึงแม้ว่าสิ่งนี้จะเป็แค่ความหวัง แต่พวกเขาก็มีความสุขทางใจแล้ว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจของคณะทำงานวิจัยทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยนี้ ความทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ในแต่ละกระบวนการวิจัย การดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ ปัจจัยด้านความปลอดภัยที่ต้องวางแผนการดำเนินงานอย่างรัดกุม ส่งผลให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณแอ ชัยวงศ์ คุณจายมู มูห์ลิ่ง คุณครรชิต แสงทอง และคุณหนุ่ม ลุงซอ นักวิจัยภาคสนามชาวไทยใหญ่ที่มีความเพียรพยายามอย่างไม่หยุดยั้งในการเข้าไปเก็บข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ จนได้มาซึ่งข้อมูลงานวิจัยที่ร้อยเรียงอยู่ในเล่มนี้

ขอขอบคุณ Mr. Therese Caouette (Southeast Asia Regional Advisor, Partners Asia) ที่ให้คำปรึกษาในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณ Ms. Amanda Mowry (Program Manager Thailand, Partners Asia) ที่แนะนำวิธีการนำเสนอและจัดเรียงข้อมูลให้ครบถ้วน ขอขอบคุณอาจารย์อดุลย์ ดวงดีทวีรัตน์ จากกลุ่มเพื่อเด็ก ที่ได้ให้คำแนะนำในการเขียนเรียบเรียง จนกระทั่งรายงานการวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณกลุ่ม KCDS และกลุ่มเพื่อเด็ก ที่ร่วมดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเต็มที่ตลอดการดำเนินโครงการจากทุกท่าน ทำให้คณะวิจัยสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดและอุปสรรคที่ทำนายไปได้

ขอขอบคุณ คุณจายมู มูห์ลิ่ง คุณครรชิต แสงทอง ที่ให้ความช่วยเหลือในการแปล รวมถึงการจัดทำรายงานฉบับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และคุณศุภพร ชลนภาพวีป ที่ทำหน้าที่บรรณาธิการภาษาไทย

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่เปิดเผยเรื่องราวในชีวิตอันมีค่า เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการวิจัยนี้ ทำวันนี้ จึงขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ที่ได้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำกับคณะวิจัย จนสามารถดำเนินโครงการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะวิจัยฟอร์จูน

คำนำ

โครงการวิจัยเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ เป็นโครงการที่ศึกษาปัญหาของคนไทยใหญ่ที่ลี้ภัยเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย บุคคลเหล่านี้ ไร้สัญชาติและไม่สามารถเข้าถึงสิทธิบางอย่างได้

โครงการวิจัยนี้ ได้ดำเนินงานโดยความร่วมมือระหว่างคณะวิจัยชาวไทยใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย กลุ่มฟอร์จูน กลุ่มเพื่อเด็กและกลุ่ม KCDS ตั้งแต่ริเริ่มโครงการจนกระทั่งโครงการเสร็จสมบูรณ์ โดยมีองค์กร Partners Asia เป็นผู้สนับสนุนทุนการวิจัย ความร่วมมือระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ ผู้สนับสนุนเงินทุนและคนจากชุมชนในระดับท้องถิ่นในโครงการวิจัย ได้กลายเป็นแบบอย่างความสำเร็จของการศึกษาในการเจาะลึกประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน และสลับซับซ้อนเกี่ยวกับประชากรที่ประสบปัญหาไร้สัญชาติ คณะวิจัยในพื้นที่ทำวิจัยติดต่อโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายทั้งที่มีสถานะถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทั้งยังสามารถสร้างความไว้วางใจจนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้เข้าใจประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติได้อย่างลึกซึ้ง เมื่อโครงการวิจัยต้องประสบปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดมากมายตลอดเวลาประมาณหนึ่งปี นับตั้งแต่การดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงการจัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย องค์การระหว่างประเทศผู้สนับสนุนเงินทุนก็ได้ยืดหยุ่นผ่อนปรน ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

โครงการวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากนักวิจัยที่เป็นผู้ย้ายถิ่นและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ ผู้คนจำนวนมากที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้สละเวลาอันมีค่าซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดมาให้สัมภาษณ์ โดยยอมเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ถ้าเปิดเผยข้อมูลกับบุคคลภายนอก บุคคลเหล่านี้มีความตั้งใจและเด็ดเดี่ยวที่จะเล่าถึงเรื่องราวชีวิตของตน ด้วยความหวังว่าตนเองและครอบครัวจะมีการดำรงชีพที่ดีขึ้น

ผู้มีส่วนร่วมและสนับสนุนในโครงการวิจัยนี้ทุกคน ล้วนคาดหวังว่าผลการวิจัยจะทำให้มีความตระหนักรู้มากขึ้นถึงชีวิตที่ต้องเผชิญความยากลำบากของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศไทย จนนำไปสู่การดำเนินการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของคนกลุ่มนี้ในที่สุด

คณะวิจัยฟอร์จูน

สารบัญ

บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
คำนำ	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
แผนที่ อำเภอฟาง	1
บทที่ 1: กลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่อพยพย้ายถิ่นจากพม่าสู่ประเทศไทย.....	2
1.1. ภูมิหลังของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่อพยพย้ายถิ่น	2
1.2. ที่มาของการวิจัย.....	3
1.3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2: ระเบียบวิธีวิจัย	4
2.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
2.2. บุคลากรในคณะวิจัย	4
2.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	6
2.4. สถานที่เก็บข้อมูล	7
2.5. กลุ่มตัวอย่าง.....	9
2.6. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล	9
2.7. ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย.....	9
2.8. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
2.9. จริยธรรมการวิจัย.....	10
2.10. อุปสรรคและข้อจำกัด.....	11
2.11. บทเรียนที่มีคุณค่า	11
2.12. สรุป	12
บทที่ 3: ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	14
บทที่ 4: ชีวิตในพม่า	20
4.1. บทนำ	20
4.2. ความเป็นอยู่ที่ลำบากในประเทศพม่า	20
4.3. บทสรุป.....	24

บทที่ 5: ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทย	25
5.1. บทนำ.....	25
5.2. การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย.....	25
5.3. อุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ที่ประเทศไทย	26
5.4. ประสบการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในชีวิต.....	30
5.5. ประสบการณ์ที่ไม่ดีในชีวิต.....	33
5.6. แนวทางการแก้ไขปัญหา	36
5.7. สรุป	38
บทที่ 6: บทบาทในชุมชน.....	39
6.1. บทนำ.....	39
6.2. บทบาทและการมีส่วนร่วมในชุมชนของแต่ละครอบครัว.....	39
6.3. กิจกรรมบางประเภทที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้	41
6.4. สรุป.....	42
บทที่ 7: สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่.....	43
7.1. บทนำ	43
7.2. ชีวิตความเป็นอยู่	43
7.3. สรุป.....	49
บทที่ 8: ความคาดหวังในอนาคต	50
8.1. บทนำ.....	50
8.2. แผนการดำเนินชีวิตในอนาคต	50
8.3. ความคาดหวังในชีวิต	53
8.4. สรุป.....	55
บทที่ 9: สรุปและข้อเสนอแนะ.....	56
9.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะของผู้ให้ข้อมูล.....	56
9.2. ชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศพม่า	56
9.3. ชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศไทย	57
9.4. บทบาทในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศไทย.....	58
9.5. วิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศไทย	58
9.6. ความคาดหวังในอนาคตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ	58

บรรณานุกรม	60
คำขอบคุณ	61
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก 1 แบบสอบถาม.....	63
ภาคผนวก 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	แสดงการแบ่งพื้นที่การปกครองของอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	8
ตารางที่ 3.1	แสดงสิทธิประโยชน์ของบัตรแต่ละประเภท	18

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 3.1	แสดงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามเพศ	14
แผนภูมิที่ 3.2	แสดงจำนวนของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	15
แผนภูมิที่ 3.3	แสดงอาชีพของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามประเภทของงาน	15
แผนภูมิที่ 3.4	แสดงระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล	16
แผนภูมิที่ 3.5	แสดงระยะเวลาเป็นจำนวนปีที่ผู้ให้ข้อมูลเข้ามาอยู่ในประเทศไทย	17
แผนภูมิที่ 3.6	แสดงการถือครองบัตรชนิดต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล	17

แผนที่ อำเภอฟาง

พื้นที่วิจัย คือตำบลม่อนปิ่น และตำบลโป่งน้ำร้อน

บทที่ 1: กลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่อพยพย้ายถิ่นจากพม่าสู่ประเทศไทย

1.1. ภูมิหลังของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่อพยพย้ายถิ่น

ผู้คนนับพันคนจากประเทศพม่า ได้ทิ้งบ้านเกิดของตนเองไปแสวงหาความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตซึ่งเป็นผลมาจากความขัดแย้งในการใช้อำนาจของทหาร ความยากแค้นทางเศรษฐกิจ การลุกขึ้นสู้ของชนกลุ่มน้อยเชื้อสายต่างๆ และการเข้มแข็งแก่งแย่งกันกลุ่มน้อย ทำให้ผู้คนเหล่านี้ลี้ภัยข้ามเขตแดนเข้าในประเทศไทยโดยไม่มีเอกสารของทางการ เนื่องจากความหวาดกลัวต่อการถูกลงโทษ

สงครามภายในประเทศกับการอพยพเข้ามาในประเทศไทย

ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีบริเวณระหว่างพรมแดนพม่ากับไทย (อำเภอฝาง) มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ หลายกลุ่ม แม้ว่าทางการพม่าจะทำข้อตกลงหยุดยิงกับสหประชาชาติแล้วก็ตาม ก็ยังมีการสู้รบกันเป็นระยะระหว่างทหารพม่ากับไทยใหญ่ การต่อสู้ที่ลี้ภัยเข้ามาในเขตประเทศไทยนี้ ส่งผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดน เป็นเหตุให้ชาวบ้านจำนวนมากในรัฐฉานต้องลี้ภัยข้ามประเทศ อพยพมาอยู่ในประเทศไทย กลายเป็นผู้พลัดถิ่น ไร้สัญชาติ ไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและต้องอยู่แบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ก่อนปีพุทธศักราช 2539 ปัจจัยหลักในการอพยพเข้ามาในประเทศไทย ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติส่วนใหญ่จะเกี่ยวเนื่องกับสงครามในประเทศพม่า กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เข้ามาเป็นครอบครัวประกอบไปด้วย พ่อ แม่ พี่ น้องซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ การเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องเดินเท้าเข้ามาเพราะเส้นทางยังไม่มีเครื่องบิน ต้องใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 3 คืน 4 วัน สำหรับคนที่อยู่เมืองต้นแล้ว เดินทางเข้ามาทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ บางครอบครัวอพยพมาจากเมืองเกียงคำ ซึ่งถูกพม่าไล่ที่ โดยการเผาบ้านเรือนของพวกเขาทิ้ง ทำให้เด็ก ผู้หญิง คนแก่ ไม่มีที่อยู่อาศัย พวกเขามีความลำบากมาก ส่วนผู้ชายทหารพม่าก็จะเอาไปเป็นลูกหาบในการทำสงคราม บางคนเป็นลูกหาบแล้วเสียชีวิต ไม่ได้กลับมาพบ พ่อ แม่ ลูกเมีย อีกเลย บางคนถูกบังคับให้ใช้แรงงาน ถูกข่มขืน และวิสามัญฆาตกรรม จนเป็นเหตุให้ผู้ลี้ภัยจำนวนมากไหลทะลักเข้ามาสู่ประเทศไทยที่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน

หลังพุทธศักราช 2539 จนถึงปัจจุบัน แรงงานส่วนใหญ่จะเข้ามาด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เมื่อประเทศพม่าเผชิญปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ กลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยทำมาหากินลำบาก หรือแทบจะไม่มีงานให้ทำเลย ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในประเทศไทยแล้วส่งเงินกลับไปให้คนทางบ้าน แรงงานที่มาจึงไม่เป็นครอบครัว ส่วนใหญ่จะมาเฉพาะคนวัยทำงานเท่านั้นทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ติดกับชายแดนไทยพม่า จึงทำให้มีแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาหางานทำในฝั่งไทย ซึ่งมีทั้งผู้ที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และผิดกฎหมาย

1.2. ที่มาของการวิจัย

ผู้อพยพส่วนใหญ่จะหลบหนีจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย พวกเขาต้องมาอาศัยอยู่ในสวนส้ม และทำงานอันตรายเพื่อแลกกับค่าจ้างที่น้อยกว่าค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายของประเทศกำหนด แต่พวกเขาเหล่านี้ก็ต้องทำเพราะไม่มีทางเลือก ดีกว่าจะถูกส่งตัวกลับประเทศพม่า รายงานการวิจัยนี้จะนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษาแบบเจาะลึกที่ดำเนินการในปี พุทธศักราช 2559 เพื่อบันทึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ ที่เข้ามาทำงาน รวมถึงผู้ที่ต้องการจะตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทยแบบถาวร

การวิจัยในครั้งนี้ได้วิเคราะห์ตั้งแต่สถานการณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้อพยพย้ายถิ่นเหล่านี้ รวมถึงเหตุผลต่างๆ ที่ทำให้พวกเขาต้องอพยพเข้ามาประเทศไทย โดยมุ่งที่จะเพิ่มความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ความชัดเจนของปัญหาการย้ายถิ่นฐานจากประเทศพม่าเข้ามาสู่ประเทศไทย

1.3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษา ที่ได้นำมาวิเคราะห์ในบทต่อไปของรายงานการวิจัยเล่มนี้ จะทำให้สังคมในวงกว้างทั้งในไทยและต่างประเทศได้รับรู้ถึงสถานการณ์และอุปสรรคที่กลุ่มแรงงานอพยพได้เผชิญ ส่งผลให้มีความเข้าใจและมีทัศนคติในเชิงบวกต่อกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติมากขึ้น รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้แรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน สามารถเข้าถึงสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล สภาวะการทำงานที่มีมาตรฐานและค่าจ้างแรงงานที่เป็นธรรม จนถึงการสร้างกลไกคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายต่อไป บทต่อไปจะนำเสนอระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 2: ระเบียบวิธีวิจัย

2.1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1.1. เพื่อเข้าใจสถานการณ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติได้เผชิญ เมื่อเข้ามาทำงานอยู่ในประเทศไทย
- 2.1.2. เพื่อให้คนในสังคมไทยและต่างประเทศมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์
- 2.1.3. เพื่อเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย

2.2. บุคลากรในคณะวิจัย

คณะวิจัยนี้มีชื่อเรียกว่า ฟอรั่ม เป็นผู้ที่เคยอพยพมาจากประเทศพม่า เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในคณะวิจัยมีสมาชิกทั้งหมด 4 คน เป็นผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 1 คน โดยทั้งหมดนี้เป็นเจ้าหน้าที่ขององค์กรฟอรั่ม ซึ่งทำงานช่วยเหลือและให้ความรู้แก่ชุมชนในด้านสิทธิมนุษยชน สุขภาพจิต สิ่งแวดล้อมและสิทธิของบัตรแต่ละประเภทแก่แรงงานข้ามชาติชาติพันธุ์ไทยใหญ่และดาราอั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน โรงงาน สวนส้ม และทุ่งนา รวมไปถึงการสอนหนังสือให้แก่เด็กๆ ในชุมชน

บุคลากรในคณะวิจัยฟอรั่มมีอายุระหว่าง 20-35 ปี ผู้ดำเนินการโครงการ ส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชนและเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลม่อนปิ่นและตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินงานได้ทำร่วมกันทั้ง 3 อำเภอคือ อำเภอฝาง อำเภอแม่ฮาด อำเภอไชยปราการ บุคคลเหล่านี้สามารถสื่อสารภาษาไทย ภาษาไทยใหญ่และภาษาอังกฤษ ในคณะวิจัยได้แบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ประกอบด้วยผู้ติดต่อประสานงานการวิจัยหนึ่งคน ผู้จัดทำเอกสารหนึ่งคน ส่วนการวิจัยภาคสนามจะร่วมกันทั้งคณะ (4 คน) ในการลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่

คณะวิจัยเริ่มดำเนินโครงการวิจัยนี้โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนจากองค์กร Partners Asia ซึ่งมีคุณ Amanda Mowry จากองค์กร ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางในการติดต่อประสานงานทั้ง 3 องค์กรที่ตกลงดำเนินการวิจัยร่วมกัน โดยคณะวิจัยฟอรั่มมีการวางแผนการทำงานวิจัยในหัวข้อเรื่อง คนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ดำเนินการวิจัยร่วมกับกลุ่มเพื่อเด็ก ที่ช่วยให้การศึกษาแก่เด็กที่ขาดโอกาสอยู่ในสวนส้มต่างๆ และองค์กร KCDS ที่ซึ่งเป็นหน่วยงานช่วยเหลือสิทธิชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ดังนั้น ความสามารถในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความไว้วางใจและมีความเข้าใจที่ตรงกันจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องตรงในการวิจัย บุคลากรที่อยู่ในคณะวิจัยจึงต้องได้รับการฝึกฝนในแต่ละทักษะเพื่อการดำเนินการวิจัยที่บรรลุเป้าหมายอย่างดียิ่ง

คณะวิจัยฟอร์จูน ได้เข้าร่วมประชุมการวิจัยครั้งแรกซึ่งจัดขึ้นโดยองค์กร Partners Asia ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันที่ 29 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2558 การประชุมครั้งแรกนี้มีขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จะนำมาดำเนินโครงการวิจัยในแต่ละพื้นที่ ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้ไร้สัญชาติในประเทศไทย

องค์กร Partners Asia จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยครั้งที่สองร่วมกับองค์กร KCDS กลุ่มเพื่อเด็กและองค์กรฟอร์จูน ที่สำนักงานฟอร์จูน ซึ่งจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 16 - 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงการวิจัย พัฒนาเครื่องมือวิจัย และพัฒนาบุคลากรในคณะวิจัย การฝึกอบรมในครั้งนี้ มีนักวิจัยจากองค์กรฟอร์จูนเข้าร่วมทั้งหมด 4 คน ทั้งนี้ผลจากการเข้าร่วมอบรมคือ การที่นักวิจัยได้ทราบถึงวัตถุประสงค์การทำวิจัย เครื่องมือการทำวิจัย กลุ่มเป้าหมายและวิธีการเก็บข้อมูลวิจัยที่ชัดเจน

คณะทำงานวิจัยได้จัดการอบรมครั้งที่สามเพื่อย่อยทอดการฝึกฝนทักษะทางการวิจัย ซึ่งจัดขึ้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในระหว่างวันที่ 14-16 มิถุนายน พุทธศักราช 2559 โดยมีคุณ Therese Caouette ผู้มีประสบการณ์สูงในการทำวิจัยและคุณ Amanda Mowry จาก องค์กร Partners Asia เป็นผู้ให้การอบรมและสอนทักษะการเก็บข้อมูลการวิจัยผู้ไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นผู้ให้คำแนะนำกับคณะวิจัย ตลอดช่วงเวลาดำเนินโครงการวิจัย

ที่ปรึกษาการวิจัย

ที่ปรึกษาการวิจัยทำงานร่วมกับคณะวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ที่ปรึกษาการวิจัยให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องการพัฒนาข้อเสนอโครงการ เทคนิคการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ การเก็บรวบรวมเอกสารต่างๆ การเขียนรายงานการวิจัยและการทำงานร่วมกันในอนาคต นอกจากนี้ที่ปรึกษาการวิจัยยังให้การสนับสนุนทางเทคนิคผ่านการจัดฝึกอบรมให้กับคณะวิจัย รวมถึงการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการกับคณะวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำปรึกษาและติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยการติดต่อกับที่ปรึกษาการวิจัยจะติดต่อทางโทรศัพท์และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประสานงานการวิจัยของคณะทำงาน

ผู้ประสานงานการวิจัยมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ในการควบคุมดูแลกิจกรรมทั้งหมดของคณะวิจัยและติดต่อสื่อสารระหว่างคณะทำงานในแต่ละพื้นที่ ทำการวิจัยรวมถึงเป็นคนกลางในการประสานงานกับคุณ Amanda Mowry และคุณ Therese Caouette จากองค์กร Partners Asia ซึ่งเป็นที่ปรึกษาการวิจัยและเป็นผู้ให้เงินทุนสนับสนุนในการดำเนินโครงการ ผู้ประสานงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางในพื้นที่ที่ทำการวิจัย โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้สำนักงานฟอร์จูนเป็นสถานที่ทำงานวางแผนการวิจัย การฝึกอบรมและการวิเคราะห์ข้อมูล

นักวิจัยภาคสนาม

นักวิจัยภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้มาจากชุมชนและส่วนมากพูดภาษาที่ใช้ในท้องถิ่นได้ (ภาษาไทยใหญ่) โดยนักวิจัยภาคสนามจะเป็นผู้ที่ทำการสัมภาษณ์ระดับลึก สังเกตการณ์ จดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจาก

แบบสอบถามในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ นักวิจัยภาคสนามมีหน้าที่ติดต่อและติดตามผลกับผู้เข้าร่วมและผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยตามความจำเป็น รวมถึงการเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับงานที่ได้ทำ ข้อคิดเห็นและประสบการณ์ส่วนตัว นักวิจัยภาคสนามได้รับการฝึกอบรมร่วมกับคณะนักวิจัยทั้งหมดก่อนเริ่มปฏิบัติงานในแต่ละระยะ โดยได้รับการสนับสนุนและข้อเสนอแนะจากผู้ประสานงานการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ผู้จัดทำเอกสารการวิจัย

ผู้จัดทำเอกสารมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมและนำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการจัดทำเอกสารเนื่องจากผู้จัดทำเอกสารมีหน้าที่จัดทำเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการวิจัย รวมไปถึงการเก็บรวบรวมใบเสร็จของค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินงาน เพื่อการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการ โดยที่เอกสารโครงการจะได้รับการจัดทำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (Microsoft WORD) เป็นฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เก็บบันทึกไว้ด้วยรหัสและสำรองข้อมูลไว้ในฮาร์ดดิสก์

นอกจากนี้ยังมีผู้จัดทำเอกสารในด้านการแปลและเรียบเรียง ที่ทำหน้าที่ในการแปลภาษาและเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นระบบ จำแนกตามบท แยกเป็นหมวดหมู่ชัดเจน รวมถึงการตรวจสอบตัวสะกดและการใช้ภาษาให้มีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

2.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักวิจัยภาคสนามที่ทำการวิจัยในครั้งนี้มาจากชุมชนและส่วนมากพูดภาษาท้องถิ่นได้ (ภาษาไทยใหญ่) ปัจจุบันมีส่วนช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำให้มีการสื่อสารที่เข้าใจชัดเจนระหว่างผู้เก็บข้อมูลและผู้ให้สัมภาษณ์

กระบวนการวิจัยภาคสนาม เริ่มต้นจากการประชุมเพื่อวางแผนการลงพื้นที่ก่อนการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง จากนั้น นักวิจัยภาคสนาม จะเข้าไปสังเกตการณ์โดยตรง (Direct Observation) โดยการลงพื้นที่สำรวจชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติทำงานอยู่ จากนั้นจะใช้วิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) โดยการพูดคุยกับสมาชิกของชุมชนในระหว่างที่ไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชนนั้นๆ โดยนักวิจัยภาคสนามจะทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์หลังจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสิ้นสุดลงแล้ว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสงสัยหรือความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยทั้งของผู้ให้ข้อมูลและของนักวิจัยภาคสนาม

การสังเกตการณ์นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้วิจัยภาคสนามมีความเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการและเวลาที่เหมาะสมจะไปพบกับกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งจากการสังเกตการณ์ทำให้ทราบว่า กลุ่มเป้าหมายเสร็จจากการทำงานในเวลาเย็น ผู้วิจัยจึงวางแผนเวลาเข้าพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายที่บ้านในเวลาเย็น

การวางแผนเข้าสัมภาษณ์ คณะวิจัยฟอรั่มได้ประชุมร่วมกันและได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม แต่ละกลุ่มต้องไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล 10 ตัวอย่าง โดยมีการแบ่งหน้าที่ในแต่ละกลุ่มคือ คนหนึ่งจดบันทึกและสังเกตการณ์ อีกคนหนึ่งเป็นผู้ถามคำถาม การเก็บข้อมูลแต่ละครั้งจะมีการสับเปลี่ยนหน้าที่กัน เพื่อเพิ่มความเชื่อถือได้ของการสังเกตการณ์ อีกทั้งยังช่วยให้ทั้งนักวิจัยแต่ละคนในกลุ่มได้พัฒนาศักยภาพทักษะในการสัมภาษณ์และการบันทึกข้อมูล

คณะทำงานเริ่มต้นการสัมภาษณ์ด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการ รวมถึงเป้าหมายในการเก็บข้อมูล รวมถึงการชี้แจงรายละเอียดของจริยธรรมการวิจัยในเรื่อง 1. ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล 2. การที่ข้อมูลต้องถูกเก็บเป็นความลับ และ 3. สิทธิและความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล โดยในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อคิดเห็นและความเข้าใจในระดับลึกของตน รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตต่อกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายในขณะที่กำลังให้สัมภาษณ์ เมื่อการสัมภาษณ์ครั้งแรกเสร็จสิ้นคณะนักวิจัยจะขอข้อมูลการติดต่อจากกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากในกระบวนการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วน มักต้องพบกับผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งครั้ง โดยคณะนักวิจัยจะประชุมร่วมกันทุกครั้งหลังการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ทั้งนี้ นักวิจัยภาคสนามมีแนวทางในการสัมภาษณ์ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ
2. เริ่มงานโดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
3. แนะนำตัวและองค์กร
4. ชี้แจงวัตถุประสงค์
5. สอบถามระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกให้สัมภาษณ์
6. ขออนุญาตจดบันทึกข้อมูล
7. สามารถข้ามคำถามที่กลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกให้ข้อมูล
8. ขอให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม
9. เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามข้อสงสัยกับคณะนักวิจัย
10. การชี้แจงและทบทวนจริยธรรมการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูล

2.4. สถานที่เก็บข้อมูล

คณะวิจัยได้เก็บข้อมูลใน 2 พื้นที่ คือตำบลม่อนปิ่นกับตำบลโป่งน้ำร้อน ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอดอยาง จังหวัดเชียงใหม่

สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์

อำเภอดอยางเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ประชากรประกอบด้วยชาวไทยพื้นราบ ชาวไทยภูเขา และแรงงานไทยใหญ่เป็นจำนวนมาก มีประชากรมากเป็นอันดับสองของจังหวัดเชียงใหม่ รองจากอำเภอดอยางเชียงใหม่ อำเภอดอยางเป็นศูนย์กลางความเจริญในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ตอนบน

อีกทั้งยังสามารถเดินทางไปจังหวัดเชียงรายได้อย่างสะดวกหลายช่องทาง ทำให้อำเภอฝางได้รับความเจริญจากจังหวัดเชียงรายด้วย

อำเภอฝางตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่เมาะ และ รัฐฉาน ประเทศพม่า
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแม่เมาะ
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอไชยปราการและอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับรัฐฉาน ประเทศพม่า

อำเภอฝางแบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น 8 ตำบล 119 หมู่บ้าน

ตารางที่ 2.1 แสดงการแบ่งพื้นที่การปกครองของอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	ประชากรไทยทั้งหมด	หมายเหตุ
1	เวียง	20	26,918	
2	ม่อนปิ่น	15	18,957	
3	แม่งอน	15	16,531	
4	สันทราย	17	11,160	
5	แม่คะ	15	13,899	
6	แม่ข่า	13	9,472	
7	แม่สูน	17	14,793	
8	โป่งน้ำร้อน	7	5,859	

สภาพภูมิอากาศ

อำเภอฝางเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 25 องศาเซลเซียส มีอากาศหนาวเย็นในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 10-19 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนเมษายน อุณหภูมิประมาณ 39 องศาเซลเซียส

เศรษฐกิจ

การเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมของอำเภอฝางได้แก่ ส้มสายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่ หอมหัวใหญ่ ข้าว บัวย ท้อ สาลี่ องุ่น และสตอเบอรี่ โรงงานอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานผลิตภัณฑ์อาหารเกษตรฝาง ผลิตผัก ผลไม้บรรจุกระป๋อง ตั้งอยู่ที่หมู่ 17 ตำบลเวียง และโรงงานเอร์วานฟูต ผลิตผักและผลไม้กระป๋อง ตั้งอยู่หมู่ 2 ตำบลแม่งอน

ภาษาที่ใช้ในท้องถิ่น

ในอำเภอฝางมีผู้นอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและแรงงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่หรืออานจากภูมิลาน ประเทศพม่า จึงพบการใช้ภาษาไทยใหญ่ในท้องถิ่นที่ทำการวิจัย โดยชาวไทยใหญ่มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองและคล้ายกับคนไทยในภาคเหนือ

2.5. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแรงงานที่ไม่มีสัญชาติไทยที่อพยพจากประเทศพม่ามาอาศัยอยู่ในสวนส้ม ทุ้งนา และชุมชน ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงจำนวน 20 ครอบครัว

2.6. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะวิจัยศึกษาข้อมูลสำคัญจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ของการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม
2. แบบสัมภาษณ์
3. อนุทิน
4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
5. การจดบันทึกและบันทึกเสียง

คณะวิจัยได้ประมวลความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยที่มีอยู่หลากหลาย เพื่อเลือกสรรเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย คณะวิจัยช่วยกันสร้างและพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถามแบบปลายเปิดที่มีแนวคำถามแบบเข้าใจง่ายและแบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนั้นนักวิจัยภาคสนามจะนำเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาแล้วนี้ ไปทดสอบ โดยการทดลองใช้กับแรงงานข้ามชาติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละวิธี

2.7. ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

ระยะเวลา: ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2558 ถึงเดือน มิถุนายน พุทธศักราช 2559

การปฏิบัติงาน:

- ประชุมกับคณะทำงาน

- เตรียมโครงการวิจัยและพัฒนาข้อเสนองานวิจัย โดยคุณ Therese Caouette และ คุณ Amanda Mowry ผู้เป็นที่ปรึกษาและให้ทุนสนับสนุน
- ประสานงานกับบุคคลในชุมชนและแรงงานข้ามชาติที่คณะวิจัยจะไปเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญ
- อบรมทักษะที่เกี่ยวข้องให้แก่คณะวิจัย

ระยะที่ 2

ระยะเวลา: ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2559 ถึงเดือน พฤษภาคม 2560

การปฏิบัติงาน:

- ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากแรงงานไร้สัญชาติ ที่ทำงานในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ครอบครัว
- คณะทำงานประชุมและร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล
- เขียนรายงานการวิจัย

2.8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อนุทิน การจดบันทึกและบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้
 - ศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดจนเข้าใจ แล้วจับประเด็นหลัก
 - เปลี่ยนประเด็นเป็นรหัสไว้ท้ายข้อความ
 - แยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูล
 - เชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ เข้าด้วยกัน
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบสอบถามที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจะทำการลงรหัสและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

2.9. จริยธรรมการวิจัย

คณะวิจัยได้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการวิจัยตลอดกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นโครงการวิจัยโดยได้ยึดถือจรรยาบรรณการวิจัยอย่างเคร่งครัดและได้นำข้อพึงปฏิบัติมาประยุกต์ใช้กับทุกพื้นที่การวิจัย ตลอดการศึกษาวิจัยในแต่ละระยะที่ซึ่งสถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยคณะวิจัยจะชี้แจงรายละเอียดของจริยธรรมการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง 1) ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล 2) การที่ข้อมูลต้องถูกเก็บเป็นความลับ และ 3) สิทธิและความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล

คณะวิจัยเคารพในการตัดสินใจที่จะเปิดเผยข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัย เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนมากมีความกังวลที่จะเปิดเผยประสบการณ์ส่วนบุคคลแก่คณะวิจัย เพราะการเปิดเผยนั้นจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ดังนั้น คณะวิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลอย่างรอบคอบและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล

สำหรับด้านความปลอดภัยของผู้วิจัย คณะวิจัยได้พิจารณาและจำกัดขอบเขตของช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยภาคสนาม ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย

2.10. อุปสรรคและข้อจำกัด

อุปสรรคและข้อจำกัดที่พบในการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ โดยมากสืบเนื่องมาจากความกังวลที่จะเปิดเผยข้อมูลและช่วงเวลาที่จำกัดของผู้ให้ข้อมูล

- ผู้ให้ข้อมูลหลายคน ไม่สะดวกให้จดบันทึกหรือบันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องบันทึกข้อมูลหลังจากการสัมภาษณ์และนำกลับไปตรวจสอบเพื่อความถูกต้องแม่นยำอยู่บ่อยครั้ง
- ผู้ให้ข้อมูลบางคน มีเวลาว่างจำกัดหรือเวลาว่างที่ไม่แน่นอน จึงเป็นการยากที่จะนัดหมายเพื่อขอสัมภาษณ์ระดับลึก ส่งผลให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการทางโทรศัพท์ในบางครั้ง ซึ่งการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์นั้นมีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลหลายประการ เช่น การควบคุมบทสนทนาให้ตรงประเด็น การลำดับก่อนหลังของหัวข้อ การจบบทสนทนาการสัมภาษณ์จะเสร็จสิ้นของผู้ให้ข้อมูล
- ผู้ให้ข้อมูล มีความยากลำบากในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับอนาคตและความคาดหวัง ซึ่งแตกต่างจากการสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่สามารถตอบได้ง่ายกว่า เนื่องจากเป็นสิ่งที่เผชิญอยู่
- ผู้ให้ข้อมูล มีความวิตกกังวลที่จะให้ข้อมูลในเรื่องความเป็นอยู่ในประเทศพม่า เนื่องจากมีความกังวลว่าข้อมูลเหล่านี้ อาจถูกพบโดยทางการพม่า ซึ่งอาจนำมาซึ่งผลกระทบต่ตัวผู้ให้ข้อมูลเองและครอบครัว

2.11. บทเรียนที่มีคุณค่า

การวิจัยในครั้งนี้ แม้ว่าคณะวิจัยจะได้พบปัญหาและข้อจำกัดหลายประการตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ แต่คณะวิจัยก็ได้บทเรียนที่มีคุณค่าอันเป็นการจากการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ความสำเร็จของการวิจัย เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
 - 1.1. การมีส่วนร่วม ส่งผลให้คณะวิจัยระบุประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละระยะของการดำเนินโครงการ และร่วมแก้ไขได้ทันที่

- 1.2. การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจนและการรับผิดชอบบทบาทของตนอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้อย่างแม่นยำ
- 1.3. การแบ่งปันประสบการณ์และความรู้ร่วมกัน มีผลให้การพัฒนาทิศทางการวิจัยและเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างดียิ่ง
- 1.4. การร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต และการสำรวจโดยแบบสอบถามส่งผลให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกที่มีความเที่ยงตรง
- 1.5. การให้ความร่วมมือขององค์กรผู้สนับสนุนงานวิจัยในการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงานในแต่ละระยะ ส่งผลให้สามารถดำเนินการวิจัยตามแผนงานได้อย่างราบรื่น

2. ทักษะและคุณลักษณะที่ได้รับการพัฒนา

2.1. ทักษะที่ได้รับการพัฒนา

- 2.1.1. การอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกระยะของการดำเนินโครงการ มีผลในการพัฒนาทักษะทางการวิจัยในแต่ละด้าน อีกทั้งยังเป็นเวทีที่ทำให้คณะทำงานได้รับคำปรึกษาถึงแนวทางการดำเนินงาน
- 2.1.2. การระบุปัญหาที่ผู้วิจัยได้เผชิญและการบันทึกความเข้าใจที่ลึกซึ้งของการดำเนินงานในแต่ละระยะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ช่วยฝึกฝนให้คณะวิจัยเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ค้นพบในระดับลึก และยังสามารถใช้บทเรียนดังกล่าวเป็นข้อคิดและวางแนวทางของแผนงานในอนาคต

2.2. คุณลักษณะที่ได้รับการพัฒนา

- 2.2.1. ความละเอียดรอบคอบและความใส่ใจในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับได้อย่างปลอดภัย ด้วยการตระหนักอยู่เสมอถึงความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยและความสำคัญของข้อมูล
- 2.2.2. ความอดทนและยืดหยุ่น ที่ถูกบ่มเพาะผ่านสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การเลื่อนนัดหมายเนื่องด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล ส่งผลให้ผู้วิจัยต้องใช้ความพยายามในการเยี่ยมเยียนซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
- 2.2.3. การให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นคุณลักษณะที่ได้รับการพัฒนาด้วยการรับผิดชอบบทบาทของตนและให้การสนับสนุนเพื่อให้งานในภาพรวมสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

2.12. สรุป

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ คณะวิจัยได้เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการมีทั้งที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าและที่เกินกว่าความคาดหมาย ตั้งแต่การพัฒนาโครงการในระยะเริ่มแรก ไปจนถึงการก้าวข้ามอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะแรก ที่ความไว้วางใจของผู้ให้ข้อมูลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการ

ตัดสินใจเปิดเผยประสบการณ์ส่วนตัว ความพยายามของนักวิจัยที่ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ลดละและมีความเข้าใจผู้ให้ข้อมูลที่เคยผ่านประสบการณ์เช่นเดียวกับตนมา ล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้ความเชื่อมั่นของทั้งสองฝ่ายเติบโตขึ้นในระยะเวลาไม่นาน

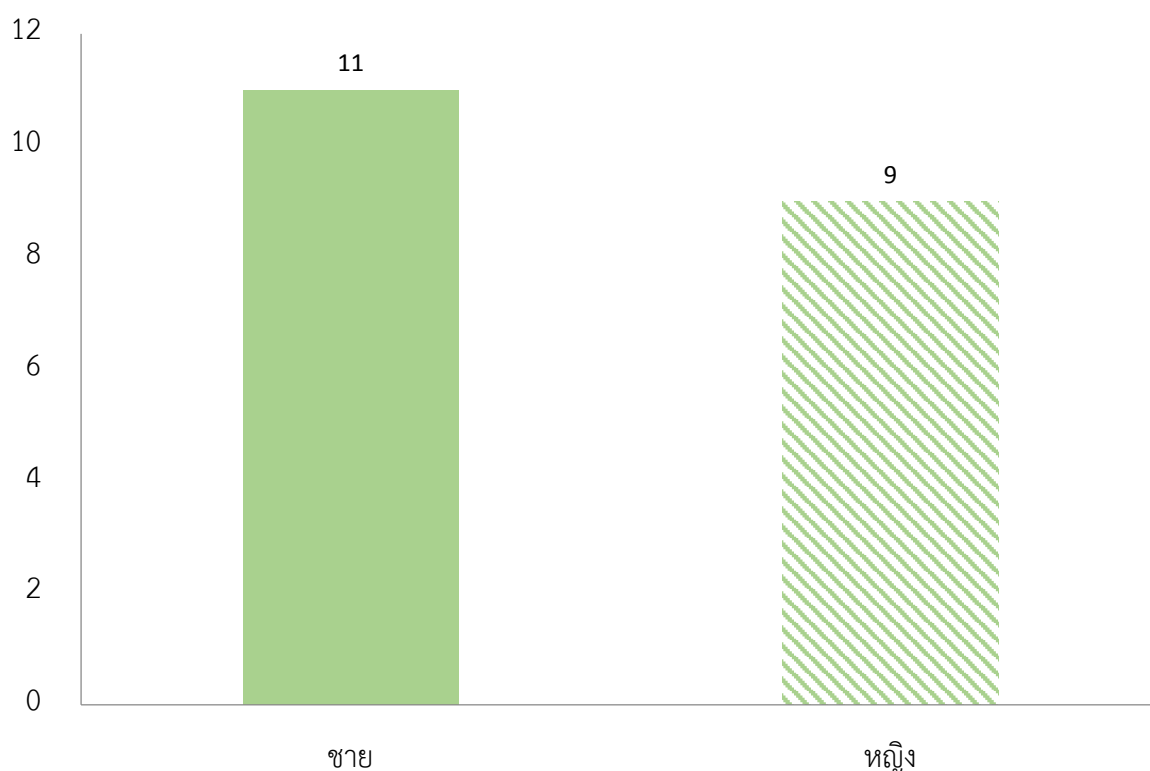
จึงสรุปได้ว่า การวิจัยในภาพรวมได้ดำเนินไปตามแผนงานที่ได้วางไว้เป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนสำคัญในความสำเร็จของโครงการวิจัยนี้เป็นผลมาจากความรัก ความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของทั้งคณะทำงาน บทต่อไปจะเสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในเรื่องลักษณะของผู้ให้ข้อมูล โดยละเอียด

บทที่ 3: ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเรื่องลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนผู้ให้ข้อมูล อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย และการถือครองบัตรประเภทต่างๆ

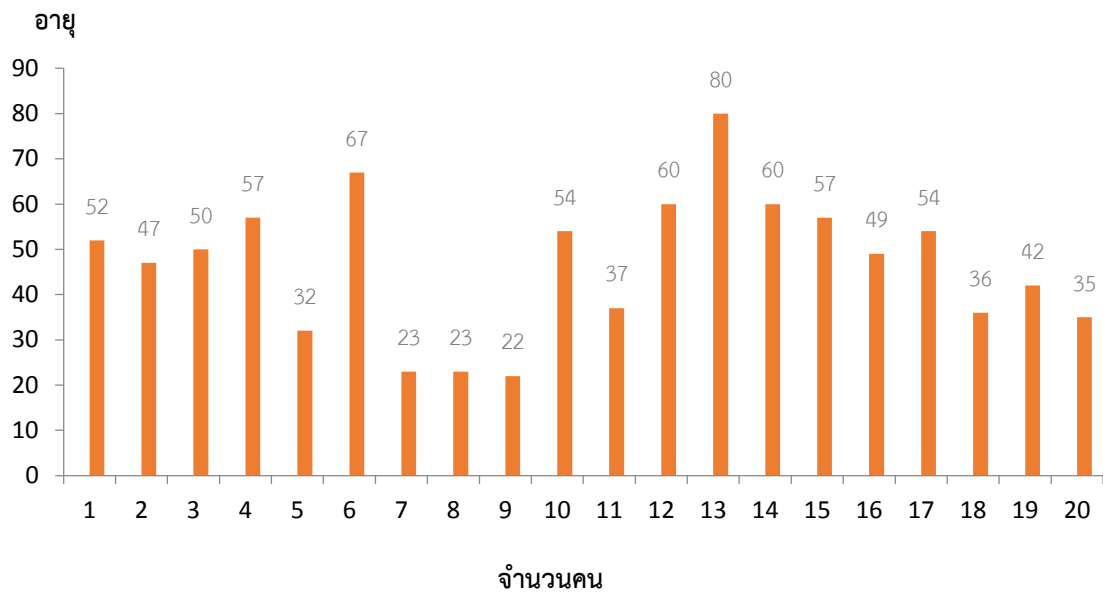
การสัมภาษณ์ครั้งนี้ คณะวิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทยทั้งหมด 20 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวจะมีทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามเพศ

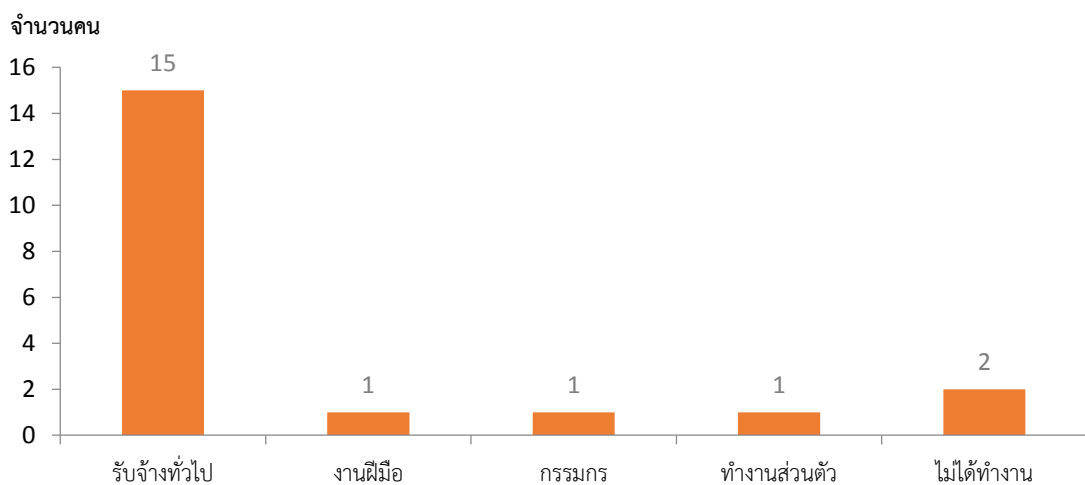
ช่วงอายุผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีอายุระหว่าง 22 – 80 ปี จำแนกเป็นรายบุคคล ดังแผนภูมิที่แสดง

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงจำนวนของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

ด้านการประกอบอาชีพ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น การเกษตร ทำสวน ทำนา ทำงานส่วนตัว ขายของและทำงานฝีมือ เช่น ทำเครื่องดนตรีไทยใหญ่เพื่อจำหน่าย ทำงานเป็นกรรมกร ส่วนผู้สูงอายุมักไม่ได้ทำงาน ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ มีอาชีพที่แตกต่างกันดังแผนภูมิที่แสดง

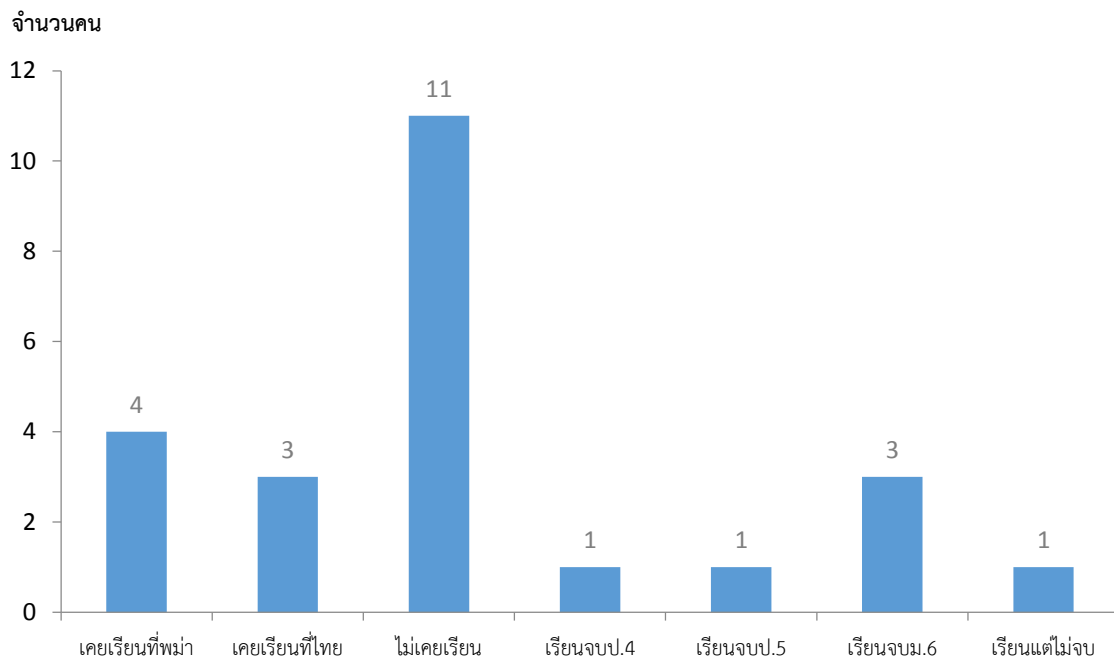
แผนภูมิที่ 3.3 แสดงอาชีพของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามประเภทของงาน

ในด้านการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนหนังสือ บ้างเคยเรียนขณะยังอยู่ที่พม่า บ้างเคยเรียนที่ประเทศไทย โดยระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่เคยเรียนพบว่า มีระดับการศึกษาคือเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเรียนไม่จบตามหลักสูตร

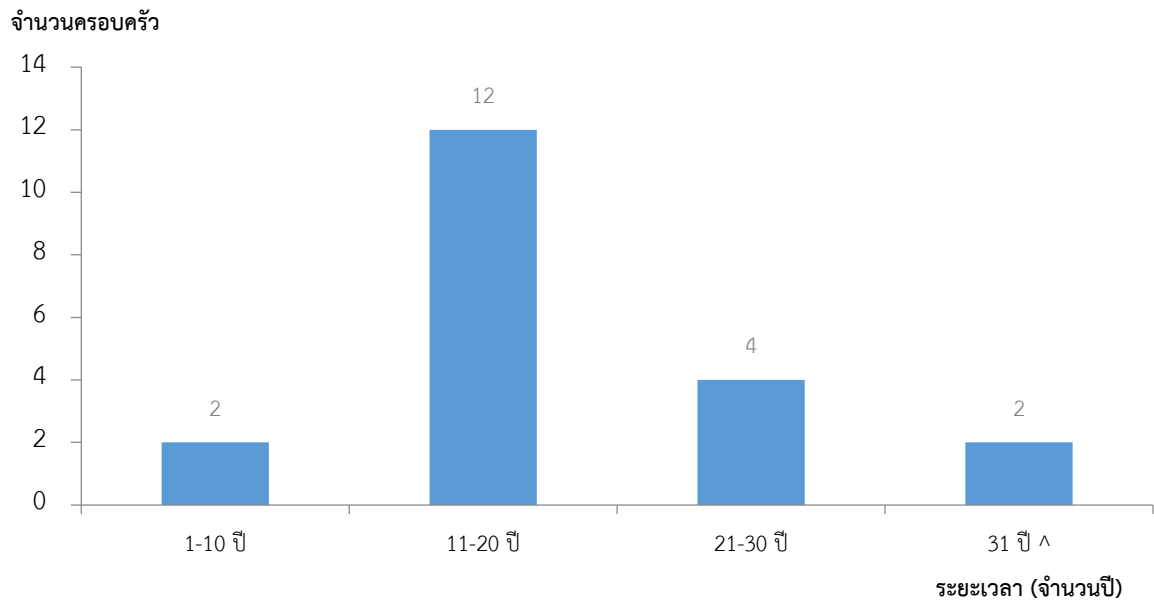
ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเหตุผลหลัก 3 ประการ ประการแรก เกิดจากสงครามภายในประเทศที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องคอยหลบซ่อนจากการสู้รบของทหาร เหตุผลนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างมาก ประการที่สอง รัฐบาลพม่าในขณะนั้นยังไม่ได้พัฒนาด้านการศึกษา และประการที่สาม ค่าใช้จ่ายในการศึกษาค่อนข้างสูง ผู้มีรายได้น้อยส่วนมากจึงไม่มีโอกาสได้เรียน นอกจากจะไปบวชเป็นพระแล้วจึงศึกษาเล่าเรียนที่วัด โดยระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างได้แสดงในแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.4 แสดงระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล

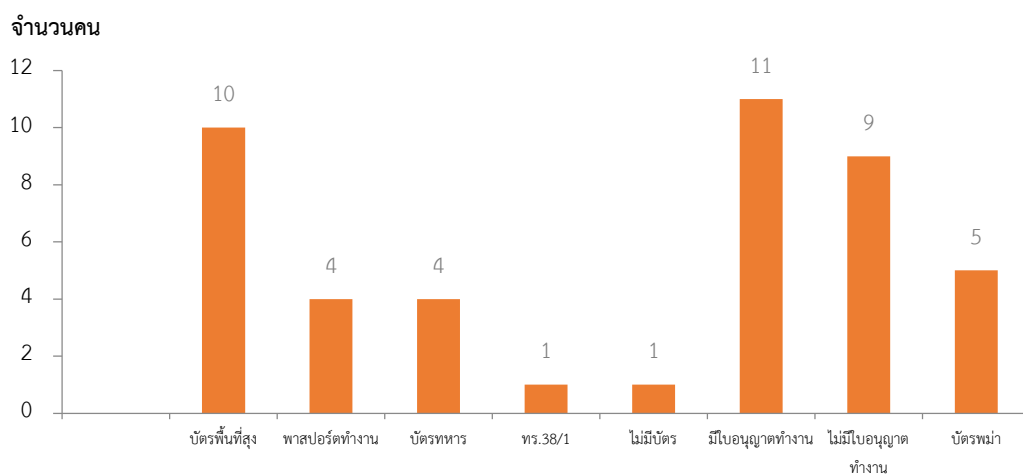
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเรื่องระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย พบว่า มีครอบครัวต่างๆ ที่เข้ามาอาศัยอยู่ เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 1 – 31 ปี โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือครอบครัวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลา 11 – 20 ปี (หรือช่วงเวลาประมาณปีพุทธศักราช 2539 – 2547) ดังแผนภูมิที่แสดงต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.5 แสดงระยะเวลาเป็นจำนวนปีที่ผู้ให้ข้อมูลเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประชาชนไทย เพราะไม่ได้เกิดในประเทศไทย และเพิ่งเข้ามาประเทศไทยได้ประมาณ 30 กว่าปี ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลถือครองบัตรประจำตัวบุคคลพื้นที่สูงหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่ขึ้นต้นด้วยเลข 6 และส่วนที่เหลือจะถือบัตรต่างๆ แตกต่างกันซึ่งได้แก่ บัตรพม่า พาสปอร์ตทำงาน บัตรทหาร ทร. 38/1 และสำหรับผู้ที่มีใบอนุญาตทำงานก็จะสามารถทำงานในราชอาณาจักรไทยได้ตามข้อกำหนดของกฎหมายไทย โดยบัตรแต่ละประเภทจะมีสิทธิประโยชน์แตกต่างกัน แต่หากไม่ได้ถือครองบัตรประเภทใดเลยก็จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น โดยจำนวนผู้ถือครองบัตรแต่ละประเภทได้แสดงดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.6 แสดงการถือครองบัตรชนิดต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล

ปัญหาของผู้ให้ข้อมูลอีกประการหนึ่งคือ การไม่รู้สิทธิประโยชน์ของบัตรชนิดต่างๆ ที่ตนเองถือครองอยู่ ดังนั้น คณะวิจัยจึงหาข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของบัตรประเภทต่างๆ มาแสดงในที่นี้เพื่อการศึกษาเพิ่มเติม ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.1 แสดงสิทธิประโยชน์ของบัตรแต่ละประเภท

เลขที่	ชนิดของบัตรต่างๆ	สิทธิประโยชน์ของบัตรแต่ละประเภท
1	บัตรพื้นที่สูง	- มีสิทธิซื้อรถและโอนกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของรถได้ - ทำใบอนุญาตขับชีได้ - ทำบัตรประกันสุขภาพได้ - สามารถเดินทางออกนอกเขตควบคุมพื้นที่ภายในจังหวัดได้โดยไม่ต้องขออนุญาต - ทำงานได้ในพื้นที่จังหวัดโดยไม่ต้องขอใบอนุญาตออกนอกเขต แต่ต้องมีใบอนุญาตทำงานด้วย - เดินทางออกนอกเขตจังหวัดได้ แต่ต้องขอใบอนุญาตออกนอกเขตก่อน - ย้ายชื่อเด็กที่เกิดในไทยและมีใบเกิด เข้าในทะเบียนบ้านได้ - จดทะเบียนสมรสได้ - ขอสัญชาติไทยได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย
2	บัตรทหารหรือใบอนุญาตทำงาน	- สามารถทำงานได้ แต่ต้องทำกับนายจ้างและประเภทงานที่ระบุไว้ในบัตรเท่านั้น - ไม่สามารถเปลี่ยนนายจ้างได้ - สามารถเปลี่ยนสถานที่ทำงานได้ - ออกนอกเขตจังหวัดได้แต่ต้องทำใบอนุญาตออกนอกเขตด้วยทุกครั้ง - สามารถทำใบขับชีได้ - ทำบัตรประกันสุขภาพได้ - สามารถขอใบ ทร.38/1 ได้
3	พาสปอร์ตทำงาน	- อยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย - เดินทางได้ทั่วประเทศโดยไม่ต้องขอใบอนุญาตเดินทาง - ทำงานได้แต่ต้องทำใบอนุญาตทำงาน

เลขที่	ชนิดของบัตรต่างๆ	สิทธิประโยชน์ของบัตรแต่ละประเภท
4	ใบ ทร.38/1	- ทำใบอนุญาตขับรถได้ - ได้รับอนุญาตให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนดไว้ได้ - ไม่สามารถใช้แทนใบอนุญาตทำงานได้
5	ไม่มีบัตรหรือเอกสารราชการใดๆ เลย	- ไม่มีสิทธิใดๆ

บทสรุปผลการวิเคราะห์เรื่องลักษณะของผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้

คณะวิจัยได้สัมภาษณ์แรงงานผู้ที่ไม่สัญชาติไทยทั้งหมด 20 ครอบครัว จำแนกเป็นเพศชาย 11 คน เพศหญิง 9 คน โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 22 – 80 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปในด้านการเกษตร มีบางส่วนทำงานส่วนตัว ทำงานฝีมือ ขายของและเป็นกรรมกร ส่วนผู้สูงอายุมักไม่ได้ทำงาน ในด้านการศึกษาพบว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเหตุผลหลัก 3 ประการ คือสงครามภายในประเทศ นโยบายพัฒนา ด้านการศึกษายังไม่มีในเวลานั้น และค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ในด้านระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย พบว่ามีทั้งกลุ่มที่เพิ่งเข้ามาจนถึงกลุ่มที่เข้ามาเป็นระยะเวลานานแล้ว คือตั้งแต่ 1 – 31 ปี ในด้านสถานการณ์ถือครองบัตร พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประชาชนไทย แต่ถือครองบัตรประจำตัวบุคคลพื้นที่สูง รวมไปถึงบัตรประเภทอื่นๆ ซึ่งจะมีสิทธิแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของบัตรชนิดต่างๆ ที่ตนเองถือครองอยู่ ทำให้เกิดการฉกฉวยโอกาสจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีในการเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม

ในบทต่อไปจะนำเสนอการวิเคราะห์ชีวิตความเป็นอยู่และปัจจัยผลักดันให้เกิดการอพยพของผู้อพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่าโดยละเอียด

บทที่ 4: ชีวิตในพม่า

4.1. บทนำ

ในบทนี้ คณะวิจัยได้รวบรวมบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้เปิดเผยเรื่องราวและวิถีชีวิตของตนเองในขณะที่ยังอยู่ในประเทศพม่า ไปจนถึงสงคราม ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงเศรษฐกิจในภาพรวม ที่ทำให้ต้องตัดสินใจลี้ภัยมาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งแม้ว่าการใช้ชีวิตในต่างแดนจะไม่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานได้เทียบเท่ากับผู้คนในประเทศ แต่บทสัมภาษณ์เหล่านี้ จะให้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ในเชิงลึกถึงสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายได้เผชิญ ไปจนถึงเหตุผลที่บีบคั้นให้ต้องละทิ้งบ้านเกิดและที่ดินทำกิน อพยพออกมาในที่สุด

4.2. ความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ในประเทศพม่า

การศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตขณะที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศพม่านี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ผู้มีที่ดินเป็นของตนเอง มักประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมและการเลี้ยงปศุสัตว์ ผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองมักประกอบอาชีพรับจ้างทำการเกษตร บางรายทำการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและฐานะดี ที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็ก ประมาณ 20 หลังคาเรือน จนถึงชุมชนขนาดใหญ่ ประมาณ 500 หลังคาเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก กล่าวถึงความพึงพอใจในวิถีชีวิตที่สงบสุขก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนอย่างไรก็ตาม

การลี้ภัยของกลุ่มตัวอย่างจากประเทศพม่ามาสู่ประเทศไทย มีเหตุผลหลัก คือ ต้องการหนีจากความรุนแรงที่ได้เผชิญ อันเนื่องมาจากสงครามและความขัดแย้งทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างได้เผชิญกับการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกขับไล่ออกจากที่ดินทำกินของตนเอง ถูกยึดทรัพย์สินตามอำเภอใจ บ้านเรือนถูกเผาทำลาย การถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน และถูกข่มขืน ซึ่งก็ให้เกิดความไม่มั่นคงว่าจะสามารถใช้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างปลอดภัย จึงตัดสินใจอพยพ แม้จะมีความเสี่ยงในการเดินทางและไม่ทราบถึงสิ่งที่จะเผชิญในอนาคต

ตอนที่อยู่ประเทศพม่า ฉันอายุประมาณ 15 ปี หมู่บ้านของฉันเกิดสงครามเล็กๆ ขึ้น มีทหารพม่าเข้ามาในหมู่บ้าน มาไล่ให้คนในหมู่บ้านออกจากหมู่บ้าน บางครอบครัวหนีไม่ทันก็ใช้กำลังทุบตี เอาของที่มีค่าไปจนหมด แม้แต่หมู ไก่ ข้าวสาร ไม่เหลืออะไรไว้ในหมู่บ้านเลย ถ้าเป็นผู้ชายก็จะจับไปแบกของให้พวกเขา ผู้หญิงสาวบางคนก็จะถูกข่มขืน ฉันเห็นแล้วไม่มีวันลืมเลย พ่อและแม่ได้พาฉันและน้องชายหนีออกจากหมู่บ้านโดยไม่ได้อะไรติดตัวมาเลย พ่อได้พาพวกเราหนีเข้าไปในป่า เข้าไปแบบไม่รู้จุดมุ่งหมายเลย แม่ต้องคอยอุ้มน้องชาย ส่วนตัวฉันวิ่งบ้าง ล้มบ้าง มันช่างเหนื่อยที่สุดในชีวิตความเป็นคนของฉันเลย ยิ่งแย่ไปกว่านั้นพอรุ่งเช้า พ่อได้พาพวกเราออกมาจากป่าเพราะคิดว่าทหารพม่าคงไปกันหมดแล้ว แต่ไม่ใช่เลยพวกทหารพม่ามาพบกับครอบครัวของฉัน พวกเขาไม่มีการถามใดๆ เลย กลับยิงปืนใส่พวกเรา พ่อบังพวกเราไว้แล้วพ่อก็โดนยิงนับไม่ถ้วน ฉันและ

แม่ร้องไห้ แต่มีคนทีหนึ่งมากับเรามีสติมาก เขาลากฉันวิ่งหนีแบบไม่คิดชีวิตเลย ฉันคิดว่าจะไม่รอดแล้ว แม่ฉันก็บ้าๆ บอๆ เพราะแม่เห็นเหตุการณ์ ฉันเห็นแต่ว่าพ่อโดนยิงเท่านั้นแต่ฉันไม่เห็นศพของพ่อ ไม่กล้าแม้แต่จะร้องไห้เสียงดัง มันเป็นเรื่องที่ฉันและครอบครัวจะต้องจดจำไปจนวันตาย ฉันและครอบครัวได้หนีเข้าในประเทศไทยพร้อมกับคนในหมู่บ้านประมาณ 3 ครอบครัว เรามาทางหมู่บ้านลาน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ฉันเกิดที่เมืองเกงคำ ประเทศพม่า หมู่บ้านของฉันเป็นหมู่บ้านเล็กๆ อยู่ตามภูเขา ฉันมีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง และมีที่ดินทำกินอยู่ประมาณสิบไร่ ส่วนมากครอบครัวของฉันจะปลูกข้าว ข้าวโพด เพื่อเอาไปขายและเก็บไว้กินเองบ้าง ชีวิตของเราอยู่กินกันอย่างเรียบง่าย อยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง อีกอย่างหมู่บ้านของเราอยู่กันอย่างสงบ จนกระทั่งทหารพม่าเข้ามารุกรานและมีคำสั่งให้คนในหมู่บ้านทั้งหมดย้ายออกไปจากหมู่บ้าน ถ้าไม่ย้ายพวกเขาจะฆ่าทิ้งให้หมด จนกระทั่งวันรุ่งขึ้นขณะที่ชาวบ้านกำลังไปทำบุญที่วัดอยู่ก็มีทหารพม่าพร้อมอาวุธครบมือ เข้ามาในหมู่บ้าน เข้ามาทำลายข้าวของของคนในชุมชน เอาไฟเผาบ้าน ฆ่าคนในหมู่บ้าน คนที่หนีรอดก็รอด ส่วนคนที่หนีไม่ทันก็โดนยิง มีบางส่วนเท่านั้นที่หนีรอดออกมาได้ หนึ่งในนั้นก็คือครอบครัวของเรา และในวันเดียวกันนั้นเอง ทางครอบครัวของเราจึงตัดสินใจเดินข้ามน้ำข้ามภูเขาใช้เวลาประมาณห้าหกวัน เพื่อข้ามมายังประเทศไทย โดยเข้ามาทางชายแดนไทย-พม่า บ้านลาน และได้อาศัยอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่อำเภอดงประมาณสิบกว่าปี หลังจากทำงานไปสักพัก ครอบครัวของเราก็มีเงินเก็บมากพอที่จะสร้างบ้านเป็นของตัวเอง จึงตัดสินใจสร้างมันและตอนนี้ก็ได้ย้ายมาอยู่บ้านหลังใหม่จนถึงปัจจุบัน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เรื่องราวที่สำคัญตอนผมอยู่พม่าก็คือ ผมจำได้ว่าหมู่บ้านที่ผมอยู่คือ เกงคำ ผมมีบ้านและที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง ที่ดินประมาณ 5-6 ไร่ ส่วนมากปลูกข้าว เราอยู่กันประมาณยี่สิบหลังคา เพื่อนบ้านของเรามีนิสัยที่ดี ไม่มีการลักขโมย เพราะต่างคนก็ต่างมีที่ดินทำกิน สามารถเลี้ยงดูครอบครัวของกันและกันได้ อีกอย่างหมู่บ้านเราจะจัดงานประเพณีต่างๆ เป็นประจำ เช่น งานปอยสา่งลอง งานปอยเทียน งานขึ้นบ้านใหม่ งานเลี้ยงต่างๆ ก่อนถึงวันงานจริงคนในหมู่บ้านเกือบทุกคนพร้อมใจกันไปช่วยจัดเตรียมเรื่องอาหาร ของใช้ต่างๆ เพื่อใช้ในวันงาน ตอนนั้น หมู่บ้านของเราสงบมากไม่มีทหารสู้รบกัน ผมกับครอบครัวอยู่กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่นาน ก็มีข่าวว่าทางทหารพม่าต้องการเข้ายึดพื้นที่ และหมู่บ้านที่ผมอยู่ก็เป็นเป้าหมายของเขาด้วย ตอนนั้นเป็นช่วงกลางคืน ทุกคนต่างก็หลับกันหมด อยู่ๆ ก็มีเสียงระเบิดดังขึ้น ผมกับครอบครัวตกใจมาก จึงพากันวิ่งออกจากบ้านไปหลบอยู่ในป่าข้างๆ หมู่บ้าน พวกทหารทั้งเผ่าบ้านเรือน ทุบตีคนในหมู่บ้าน ถ้าเป็นผู้หญิงก็จับไปข่มขืน อีกอย่าง ฆ่าชาวบ้านตายเป็นสิบกว่าคนโดยไม่ปราณี ตอนนั้นผมกับครอบครัวหลบอยู่ในป่าจนถึงเช้า พอเช้าผมก็คิดว่าจะออกไปหาข้าวหาปลาทำกินกัน แต่ในระหว่างทาง เหตุการณ์ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นคือ มีทหารพม่าประมาณสี่คนยืนอยู่ตรงหน้าผม ตอนนั้นผมคิดในใจว่าผมไม่รอดแน่ แต่พวกทหารก็ไม่ยิง

แต่เขาจับผมไปเป็นลูกหาบให้เขาแทน ตอนใหม่ๆ ผมนี้ลำบากมาก ต้องหาบอาวุธและอุปกรณ์ต่างๆ ของทหาร ข้าวก็อดมือกินมือ หาบจากกองคำไปจนถึงเมืองยอน ใช้เวลาเป็นเดือน ตลอดเวลาผมก็หาโอกาสที่จะหนีจากการเป็นลูกหาบ จนกระทั่งวันนั้นก็มาถึง ผมบอกทหารว่าผมจะออกไปอาบน้ำแปบหนึ่ง พวกทหารก็ไม่สงสัยอะไร เขาอนุญาตให้ผมไป ผมจึงทำท่าว่าจะไปอาบน้ำ พอสบโอกาส ผมจึงรีบวิ่งหนี แต่ก็วิ่งเกือบไม่ทันเพราะมีทหารอีกคนหนึ่งยืนเฝ้ายามอยู่ พอทหารเห็นเท่านั้นแหละ ทั้งยังป็นใส่ทั้งวิ่งไล่ตาม ผมจึงวิ่งแบบไม่คิดชีวิต ทันใดนั้นก็วิ่งไปตกหลุมจากยอดดอยตกลงไปถึงพื้น และเหตุการณ์นี้เองที่ทำให้ผมรอด และหลังจากนั้นไม่นาน ผมก็ตามหาคนในครอบครัวของผมจนเจอ และเราจึงตัดสินใจหนีเข้ามาอยู่ในไทย โดยเข้ามาทางท่าตอน โดยการนั่งเรือลงมาจากแม่น้ำกก พอถึงไทยแล้วก็มีคนพาเรามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่เมืองฝาง ตั้งแต่วันนั้นพวกเรา ก็ไม่ได้กลับไปหมู่บ้านเกิดของเราอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนฉันอยู่ในพม่า ฉันอยู่ที่หมู่บ้านเกียงคำ รัฐฉาน ตอนนั้นฉันอายุประมาณ 15 ปี ตั้งแต่เด็กจนโต ฉันไม่มีโอกาสได้ไปเรียนหนังสือเลย เพราะหมู่บ้านของเราเป็นหมู่บ้านเล็กๆ รวมๆ แล้วมีประมาณยี่สิบหลังคา ฉันมีบ้านหลังเล็กๆ หลังหนึ่งซึ่งทำจากไม้ไผ่ และมีที่ดินทำกินเล็กๆ อยู่ไรร่หนึ่ง ส่วนมากเราจะปลูกข้าว ปีละหนึ่งครั้ง ส่วนข้าวที่ได้มาเราก็จะเก็บไว้กินเอง เราไม่เอาไปขาย เพราะในหมู่บ้านยังไม่มีพ่อค้ามารับซื้อ ถ้าอยากขายก็ต้องออกไปขายที่หมู่บ้านอื่น ซึ่งก็ไกลมาก อีกอย่างตอนนั้นเราไม่มีทั้งรถจักรยาน มอเตอร์ไซค์ เราจึงเก็บไว้กินเองเป็นปีๆ ไป พื้นที่รอบๆ ของหมู่บ้านล้อมรอบไปด้วยภูเขา ถนนหนทางตอนนั้นก็ไม่ค่อยดี อยากรู้ก็ตาม ตอนที่ยังไม่เกิดสงคราม หมู่บ้านของเราก็อยู่กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่นาน สงครามก็เริ่มขึ้น ทางทหารพม่าพร้อมอาวุธครบมือ เข้ามาในหมู่บ้าน ฉันและครอบครัวของฉันได้พากันหนีเข้าไปในป่า ไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง เพราะถ้าไม่หนี ถ้าทหารเห็นเขาก็จะฆ่าทิ้งโดยไม่ปราณี ตอนที่ทหารเข้ามาในหมู่บ้านเป็นช่วงเวลากลางคืน จึงง่ายต่อการหลบหนีชนิดหนึ่ง แต่ใครจะไปรู้ว่า พอถึงรุ่งเช้าฉันและครอบครัวและเพื่อนบ้านอีกประมาณ 5 - 10 คน ได้กลับเข้าไปในหมู่บ้าน ซึ่งภาพที่ได้เห็นก็คือ บ้านเรือนราวๆ ประมาณ 20 หลังคาถูกไฟเผาจนหมด เหลือไว้แค่ซากปรักหักพัง สิ่งที่ยังจำติดตลามาจนถึงปัจจุบันนี้ก็คือ ซากศพของคนในหมู่บ้าน บ้างก็ถูกยิงตาย บ้างก็ถูกไฟครอกตาย ไม่เว้นแม้กระทั่งเด็กและผู้ใหญ่ หลังจากนั้นไม่นานทางครอบครัวของเราได้ตัดสินใจไปหลบอยู่ในป่าประมาณสิบกว่าวัน ตอนนั้นลำบากมาก เพราะเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ของใช้ต่างๆ ของเราถูกไฟเผาจนหมด สถานการณ์ตอนนั้น ทุกคนหวาดผวากันหมด ไม่รู้จะไปทางไหน ต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ เพราะพวกทหารยังไม่ได้ไปไหนไกล เขายังลาดตระเวนอยู่รอบๆ หมู่บ้าน ซึ่งถ้าเขาเห็นพวกเรา เขาก็จะจับไปฆ่า ดังนั้นเราจึงตัดสินใจมาอยู่ที่ประเทศไทย โดยเข้ามาทางอำเภอแม่สาย และได้ย้ายเข้ามาทำงานในสวนแห่งหนึ่งที่ตำบลโป่งน้ำร้อน ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ยังไม่ได้กลับไปรัฐฉานอีกเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ผมอยู่ที่พม่า ชีวิตของผมมีความสุขมาก หมู่บ้านของผมเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ประมาณ 20 หลังคา คนส่วนใหญ่ทำไร่ทำนาเลี้ยงสัตว์ ส่วนครอบครัวของผม มีที่ดินอยู่ผืนหนึ่ง เรามีบ้านไม้หลังหนึ่ง ซึ่งบ้านของเราอยู่ติดกับที่ดินที่เราใช้ทำการเกษตร ส่วนมากเราจะปลูกข้าวกับข้าวโพด มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี รอบๆหมู่บ้านล้อมรอบไปด้วยทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ ลำธาร สัตว์ชนิดต่างๆ ส่วนตัวแล้วผมเป็นคนชอบล่าสัตว์คนหนึ่ง ซึ่งส่วนมากผมกับเพื่อนของผมจะออกไปล่าตอนกลางคืน เพราะตอนนั้นไม่มีสงครามไปไหนมาไหนก็ไม่ต้องกังวลไม่ต้องกลัวว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นกับเรา แต่แล้วเรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ตอนนั้นผมอายุประมาณ 24 ปี ตอนที่ผมกับครอบครัวของผมกำลังทำอาหารเสร็จพร้อมที่จะกินข้าวด้วยกันในช่วงเวลาเย็นๆ ก็ได้เสียงปืนดังขึ้น สองสามนัด ทันใดนั้นผู้คนที่อยู่ในหมู่บ้านต่างตะโกนบอกว่า ทหารพม่ามาแล้วๆ รีบหนีเร็ว เราจึงตัดสินใจหนีสงครามเข้าไปหลบอยู่ในป่า ข้างๆหมู่บ้านเป็นเวลาประมาณหนึ่งวัน ไม่กล้าออกมา จะกระทั่งเสียงปืนเงียบลง เราจึงตัดสินใจเข้าไปดูที่บ้านของเรา ปรากฏว่า บ้านของเราถูกทหารเผาทำลายไปจนหมด ไม่เว้นแม้กระทั่งไก่ที่เลี้ยงไว้ พอมองไปรอบๆ เท่านั้นแหละ ชาวบ้านคนอื่น บ้างก็โดนทหารฆ่าตาย บ้างก็ถูกจับไปเป็นเชลยสงคราม ตอนนั้นเราไม่เหลืออะไรแล้ว เราจึงตัดสินใจ เข้าไปพักในเวียง อยู่ในเวียงได้ประมาณ 1 ปี ก็อยู่ไม่ได้ เพราะหากินลำบากมาก งานก็ไม่มีทำ ที่อยู่อาศัยก็ไม่ค่อยดี เลยตัดสินใจไปอยู่ในป่า ทำไร่ทำนา แต่ก็ไม่สามารถภัยอีกเหมือนเคย เพราะมีเด็กอยู่ด้วย จะทำเสียงดังก็ไม่ได้ กลัวพวกทหารได้ยิน แม้แต่อาหารยังต้องทำตอนกลางคืนเลย ชีวิตตอนนั้นบอกได้เลยว่าลำบากมาก เราจึงเดินข้ามน้ำข้ามภูเขามาพักอยู่ที่ชายแดนพม่ากับไทย อยู่ที่ชายแดนได้ประมาณ 10 วัน ครอบครัวของเราเลยตัดสินใจเข้ามาอยู่ในประเทศไทย โดยเข้ามาทางบ้านลาน ต.ม่อนปิ่น และได้ย้ายมาอยู่ที่โป่งน้ำร้อนจนถึงปัจจุบัน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

บ้านเกิดของผม อยู่ที่เคงตอง รัฐฉาน หมู่บ้านของผมเป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่กว้าง มีคนอาศัยอยู่ราวๆ ประมาณ 30 หลังคา บ้านที่สร้างส่วนมากเป็นบ้านไม้ ส่วนบ้านผมก็บ้านไม้เช่นกัน เรามีที่ดินผืนหนึ่งไว้ทำการเกษตร ปลูกข้าว ปลูกงา ปีหนึ่งเราจะปลูกแค่ครั้งเดียว ครอบครัวของเราเป็นครอบครัวที่ใหญ่ มีคนในครอบครัวเราอยู่ด้วยกันประมาณ 8 คน เราอยู่กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่นาน สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวผมและครอบครัว ซึ่งในตอนนั้น มีพวกทหารพม่าพร้อมอาวุธ ได้เข้ามาทำการยึดพื้นที่ พร้อมไล่ให้คนในหมู่บ้านหนีออกจากหมู่บ้านไปให้หมด ถ้าใครไม่ไป ทหารก็จะยิงทิ้ง ยังไม่พอ พวกทหารยังได้เผาบ้านเรือนของชาวบ้าน ยึดเอาทรัพย์สินมีค่าของชาวบ้านไปโดยไม่ขอสักคำ และตอนนั้นเอง ผมและครอบครัวจึงตัดสินใจวิ่งหนีเข้าไปอยู่ในป่าเป็นเวลา 7 วัน ตอนนั้นพวกเราลำบากมาก บางวันแทบไม่ได้กินอะไรเลย เพราะเราไม่กล้าจุดไฟทำอาหาร ที่หลับที่นอนก็ต้องอาศัยใบตองใบหญ้ามารองพื้นแล้วก็นอน พอเสียงปืนเงียบลง เราจึงแอบเข้าไปดูในหมู่บ้าน ปรากฏว่าบ้านเรือนของผมและของชาวบ้านคนอื่นๆ ได้ถูกทหารพม่าเผาและทำลายข้าวของไปจนหมด เหลือก็แต่ที่ดินที่ว่างเปล่า อีกอย่างพวกทหารยังไม่ได้ไปไหนไกล เราจะเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านก็ไม่มั่นใจในความปลอดภัย เราจึงตัดสินใจที่จะหนีเข้าประเทศไทย โดยการเดินเท้าจากเคงตองไปที่แม่น้ำโขง แล้วก็นั่งเรือล่องลงมาจนถึงเมืองตัน และได้มาพักที่เมืองตันสองสามคืน จึงได้ข้ามด่านตรวจเพื่อที่จะเข้าไปยังประเทศไทย ครอบครัวของ

เราเสียเงินให้กับทหารไทยครอบครัวละ 600 บาท ก่อนที่จะได้เข้ามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งใน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ได้กลับไปประเทศพม่าอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

4.3. บทสรุป

ผลการวิเคราะห์เรื่องราวชีวิตของแต่ละบุคคลในประเทศพม่าและเหตุผลของการอพยพเข้ามาในประเทศไทย สรุปเนื้อหาได้ว่า สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำอย่างรุนแรงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานออกมาจากประเทศพม่า บางครอบครัวต้องเผชิญกับความรุนแรงและการคุกคามที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จนส่งผลให้ต้องตัดสินใจละทิ้งบ้านเกิดในทันที และเสี่ยงที่จะอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อรักษาชีวิตของตนและครอบครัว ในขณะที่บางครอบครัวถูกบีบคั้นจากสถานการณ์ของสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำอันเป็นผลมาจากนโยบายและข้อกำหนดของรัฐบาลพม่า เช่น การบังคับใช้แรงงานและการเรียกเก็บภาษีอย่างไม่มีความถูกต้อง ส่งผลให้หลายชีวิตต้องตะเกียกตะกายเพื่อความอยู่รอด หลายครอบครัวต้องเผชิญกับความแตกแยกสูญเสีย เด็กและผู้สูงอายุจึงถูกปล่อยให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวท่ามกลางความเครียดและความสับสนในชีวิต พวกเขาจึงตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบในทุกด้าน ไม่มีความมั่นคงในชีวิต และมีทางเลือกที่ถูกจำกัด จนต้องตัดสินใจอพยพลี้ภัยมาในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการอพยพย้ายถิ่นของผู้ลี้ภัยจะส่งผลให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหาในมิติอื่นๆ รวมถึงข้อจำกัดที่ต้องเผชิญเมื่ออพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ดังจะกล่าวถึงอย่างละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 5: ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทย

5.1. บทนำ

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สะท้อนถึงความลำบากจากการอพยพย้ายถิ่นฐานจากประเทศพม่ามาสู่ประเทศไทย ที่ถึงแม้ว่าต้องเสี่ยงชีวิตเข้ามาโดยไม่ทราบว่าจะมีชีวิตรอดหรือไม่ และจะต้องเผชิญกับอุปสรรคใดในมิติใหม่ที่ตนไม่คุ้นชิน แต่ด้วยภาวะที่บีบคั้นทำให้พวกเขาตัดสินใจที่จะอพยพย้ายถิ่นฐานมาประเทศไทยเพื่อที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทย ผู้อพยพต้องเผชิญกับอุปสรรคนานัปการ รวมไปถึงสิ่งที่ปรารถนาที่จะทำแต่ไม่สามารถทำได้ อันเนื่องมาจากการไม่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานบางประการได้เทียบเท่ากับผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งบทนี้จะนำเสนอบทวิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อ ตั้งแต่การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย อุปสรรคที่ต้องเผชิญ ประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีในชีวิต รวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยละเอียด

5.2. การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย

การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยของผู้อพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่านั้น ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเดินทางข้ามน้ำข้ามภูเขา ซึ่งทางบก จะเป็นการเดินเท้าโดยไม่มียานพาหนะ ส่วนทางน้ำ จะเป็นการเดินทางโดยการล่องเรือเข้ามา โดยผู้อพยพย้ายถิ่นฐานจากประเทศพม่าได้เล่าถึงการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยดังนี้

ตอนที่เรเดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น ครอบครัวเราและพี่น้องของเราได้รับความยากลำบากมากๆ เพราะตอนที่เรามามีเด็กเล็กประมาณ 5 - 6 คน เราต้องเอาผ้าปิดปากเด็กเวลาเด็กร้องไห้ เพราะเรากลัวทหารพม่าได้ยินเสียง เราต้องเดินทางเท้ามาตลอด เหนื่อยมากแต่เราก็มีความหวังว่าที่เราจะไปถึงคงจะดีกว่าที่เราได้พบเจอในเวลานี้

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้วมีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็ได้หนีภัยเข้ามาในประเทศไทย เพราะบ้านของเราก็ไม่มีแล้ว เราเข้ามาในเมืองไทยทางบ้านลาน เดินทางเข้ามาไม่มีรถ และใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 15 วัน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เราตัดสินใจเพื่อที่จะเข้ามาในประเทศไทย การเดินทางของเราลำบากมาก เราต้องเดินเท้าข้ามน้ำข้ามภูเขาเป็นเวลากว่าสิบๆ วัน กว่าถึงประเทศไทย โดยเข้ามาทางหมู่บ้าน บ้านลาน ตลอด

ระยะเวลาที่อยู่ในไทย ครอบครัวผมได้ย้ายที่ทำงานเกือบ 10 กว่าที่ และที่สุดท้ายที่เราย้ายไปอยู่ก็คือที่อยู่ปัจจุบันนี้เอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เราตัดสินใจหนีเข้ามาอยู่ในไทยโดยเข้ามาทางท่าตอน โดยการนั่งเรือลงมาทางแม่น้ำกกโดยต้องจ่ายเงินให้กับเจ้าของเรือเป็นจำนวนเงินหนึ่งพันบาทต่อครอบครัว พอถึงไทยแล้วก็มีคนพาเรามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่เมืองฝาง ตั้งแต่วันนั้นพวกเราก็ไม่ได้กลับไปหมู่บ้านเกิดของเราอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้วปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

การเดินทางมานั้น ผู้อพยพจะต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้นำทางและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในราคาที่แพง ซึ่งแม้จะลำบาก แต่พวกเขาก็หวังว่าการเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การเดินทางของเราเป็นไปด้วยความลำบาก เพราะมีทั้งคนแก่ เด็กเล็ก และผู้หญิง เราพากันเดินทางมาเป็นระยะเวลาสามคืนสี่วันจึงถึงหมู่บ้านลาน อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ พวกเราก็ได้รวบรวมเงินจ้างให้มาส่งที่หมู่บ้านแห่งนี้ ค่าจ้างก็แพงมาก พวกเราได้ขอร้องว่าอย่าเก็บเงินเรามากเลยเพราะพวกเราไม่มีเงิน บางคนไม่มีเงินติดตัวมาเลย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

5.3. อุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ที่ประเทศไทย

การอพยพย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติที่อพยพจากประเทศพม่ามาอยู่ที่ประเทศไทยนั้น พวกเขาได้พบกับอุปสรรคต่างๆ นานัปการ และหนึ่งในปัญหาสำคัญก็คือการขาดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน พวกเขามีความปรารถนาที่จะอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิต แต่เนื่องด้วยอุปสรรคในด้านต่างๆ ที่ต้องเผชิญ ส่งผลให้การเข้าถึงสิทธิเสรีภาพบางประการเป็นไปได้ยาก เช่นอุปสรรคด้านข้อกำหนดทางกฎหมายและนโยบาย อุปสรรคในเรื่องค่าใช้จ่ายในการขอใบอนุญาตที่สูงเมื่อเทียบกับค่าแรงที่ได้รับ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการไม่มีหลักฐานทางทะเบียน เนื่องจากอุปสรรคเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างจึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ การถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง การไม่มีสิทธิใช้ชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน การไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา การไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาล การขาดเสรีภาพในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากที่ระบุในใบอนุญาต เป็นต้น

โดยผู้อพยพพบอุปสรรคต่างๆ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากจะทำแล้วไม่สามารถทำได้ก็คือ อยากไปไหนก็ได้โดยถูกต้องตามกฎหมายไม่ต้องขอใบออกนอกพื้นที่ ทำงานก็อยากได้ค่าแรงเท่ากับแรงงานไทย อยากให้ทุกคนในครอบครัวมีสัญชาติไทย เพราะถ้ามีสัญชาติไทยก็จะสามารถทำอะไรได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อที่ดิน การซื้อรถยนต์ การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่นเงินเดือนผู้สูงอายุ เป็นต้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ แต่ที่ฉันอยากทำมากที่สุดก็คือการได้เข้าโรงเรียน ฉันไม่ได้เข้าโรงเรียนเพราะไม่มีเอกสารทางทะเบียนตอนนั้นรัฐบาลยังไม่เปิดโอกาสเหมือนทุกวันนี้ ฉันอยากมีบัตรประชาชนไทยจะไปเที่ยวไกลๆ โดยไม่ต้องกังวลใจ จะได้มีสิทธิอื่นๆเหมือนคนไทย อยากซื้อที่ดินเป็นของตนเอง พอแก่มาก็มีเบี้ยคนชราให้ด้วย ซึ่งคนใดเราจะไม่ได้รับสิทธินี้เลย ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้มีนโยบายให้มีเบี้ยชราให้กับคนใดบ้างก็จะดี

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ครอบครัวของฉันและฉันได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยสิทธิเรื่องต่างๆ ที่ฉันไม่มีและอยากมีก็มีมากมายหลายอย่าง เพราะว่าฉันเป็นคนใดและอีกอย่างเสรีภาพของฉันและคนในครอบครัวของฉันก็ไม่เท่าเทียมกับคนอื่นที่เขาคือคนไทย เพราะฉะนั้นจริงๆ แล้วฉันไม่อยากจะสัญชาติไทยหรอกเพราะตัวฉันก็ไม่ใช่คนไทยอยู่แล้ว เพียงแค่อยากให้มีสิทธิและเสรีภาพให้เท่าเทียมกับคนอื่นบ้างในบางเรื่อง แต่สิ่งที่ฉันอยากได้อยากมีเหมือนคนอื่นก็อยากเป็นเจ้าของที่ดิน เช่นเราซื้อที่ดินมาแล้วและเราไม่สามารถโอนเป็นชื่อเราได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือตอนที่อยู่ในประเทศไทยเราก็คงอยากอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายไทย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ผมอยากทำแต่ยังทำไม่ได้ตอนนี้ก็คือ ผมอยากให้สุขภาพของผมแข็งแรงไม่เจ็บไม่ป่วย จะได้มีแรงทำงานเก็บเงินช่วยเหลือครอบครัว เพราะตอนนี้มีแค่ภรรยาที่ทำงานได้ ค่าจ้างแต่ละวันก็ได้แค่ 200 บาทต่อวัน เงินส่วนหนึ่งก็ต้องเก็บไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้กับลูกๆ อีกส่วนหนึ่งก็ต้องเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายซื้อข้าวซื้อของใช้ต่างๆ ภายในครอบครัว ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ผมอยากหายขาดจากโรคที่ผมเป็นอยู่ เพราะจะได้ช่วยเหลือครอบครัวด้วย ถ้าผมทำงานได้ ครอบครัวของผมอาจจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่านี้

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี
ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ปัญหาเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างได้ให้สัมภาษณ์ถึงปัญหาที่มักเผชิญเวลาที่ต้องการทำงานอื่นที่ไม่ตรงกับที่ระบุไว้ใน
ใบอนุญาตทำงานและมีทางเลือกที่จำกัดในการประกอบอาชีพ

สิ่งที่ผมอยากทำแต่ยังทำไม่ได้ตอนนี้ก็คือ อยากให้ครอบครัวได้มีสิทธิอยู่เมืองไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะทุกวันนี้เรามีบัตรอยู่ก็จริงแต่สิทธิที่เราได้รับจากบัตรมันน้อยมาก เวลาไปทำงานก็ต้องหลบๆ ซ่อนๆ เพราะในบัตรของเราระบุไว้ว่าทำงานเกี่ยวกับเกษตรก็ต้องทำเกษตรอย่างเดียว และต้องทำงานกับคนที่พยานายจ้างของเราในบัตรเท่านั้น แต่ก็อย่างที่ทุกคนรู้กันอยู่ก็คือ เช่นปลูกหอมมันก็ไม่ได้ปลูกทั้งปี ปลูกหอมเสร็จเราก็ต้องหางานใหม่ทำ แต่งานที่เราทำไม่มันตรงกับบัตรของเรา ถ้าตำรวจมาเจอเรา เขาก็จะจับเราไป อีกอย่างเรื่องค่าทำบัตรต่างๆ ตั้งแต่ผมเริ่มทำบัตรใหม่ๆ จนถึงตอนนี้ ผมเสียเงินกับค่าทำบัตรมากกว่าเสียเงินซื้อข้าวซื้อปลาให้ครอบครัวผมกินอีก ฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้ทางกลุ่มวิจัยของเราช่วยผลักดันเกี่ยวกับด้านนี้ด้วยครับ

อีกอย่างสิ่งที่ผมอยากทำก็คือ ผมอยากเปิดร้านขายของเป็นของตนเอง เพราะทุกวันนี้ผมก็อายุมากแล้วจะไปทำงานที่ไหนก็รู้สึกไม่ค่อยไหวละ งานหนักๆ ผมก็ทำไม่ได้ แต่ผมยังเปิดร้านไม่ได้เพราะในหมู่บ้านของผมมีร้านที่เจ้าของเป็นคนไทยอยู่หลายๆ ร้านอยู่ ถ้าผมเปิดร้าน ผมกลัวว่าจะเป็นปัญหากับคนไทยในหมู่บ้าน อีกอย่างผมก็ไม่มีเงินทุนที่จะเปิดร้านด้วย

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบัน
อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

อยากทำธุรกิจส่วนตัวสักอย่างหนึ่งที่ผมเป็นเจ้าของ แต่ที่ไม่สามารถเป็นและสร้างขึ้นมาได้ก็เพราะไม่มีบัตรไทยถูกต้องเหมือนคนไทย จะทำอะไรก็ลำบาก กลัวว่าถ้าทำขึ้นมาแล้วจะโดนคนไทยเขาแกล้งเหมือนว่าไม่ใช่คนไทยแล้วเขาจะแจ้งตำรวจมาจับ เพราะเราไม่สามารถทำงานแบบนี้ได้ กลัวว่าคนอื่นเขาจะอิจฉาเราและไม่อยากให้เราได้ดีกว่าเขา ที่จริงผมก็อยากมีและอยากเป็นหลายๆ อย่างเช่นเป็นเจ้าของที่ดินเอง รับราชการ สามารถไปเที่ยวได้ทุกประเทศหรือต่างประเทศ ต่างจังหวัด อยากมีบ้านมีรถเป็นของตัวเอง อยากอยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และที่สำคัญอยากมีบัตรประจำตัวประชาชนที่เป็นคนไทย แต่มันก็ไม่สามารถทำได้อย่างที่ใจเราหวังไว้ เพราะเราไม่ใช่คนไทยและไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนเหมือนคนไทย อยากได้บัตรไทยก็จริงแต่ถึงผมจะไม่ได้ก็ตาม ผมจะทำหน้าที่และเป็นพลเมืองดีกับสังคมในประเทศไทย จะทำให้ดีที่สุด

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัย
และทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงในการขอใบอนุญาต

กลุ่มตัวอย่างได้กล่าว พวกเขาต้องเสียค่าใช้จ่ายที่แพงมากในการขอใบอนุญาตต่างๆ ซึ่งนับเป็นจำนวนเงินที่สูงมากเมื่อเทียบกับค่าแรงที่ได้รับ

สิ่งที่อยากทำแต่ยังไม่สามารถทำได้ก็คือ ฉันอยากทำบัตรสิบปี เพราะตอนนี้ฉันถือบัตรพาสปอร์ตอยู่ ซึ่งการต่ออายุบัตรในแต่ละครั้งต้องเสียเงินไม่น้อย 10,000 บาท ซึ่งก็แพงมากสำหรับฉัน เพราะฉันทำงานรับจ้างเขาค่าแรงที่ได้ประมาณวันละ 200 บาทในจำนวนนี้ก็ต้องซื้อของใช้จำเป็นในครัวเรือน อาหาร และยังต้องส่งลูกเรียนถึงสองคน ดังนั้นฉันจึงอยากให้เขาทำบัตรสิบปีให้ฉันแต่เขาไม่ทำให้ เพราะฉันไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย หนังสือก็ไม่รู้ เข้ามาไทยใหม่ๆ ก็ต้องทำงาน ทำงานๆ แล้วก็ทำงานอีกอยากถ้าเป็นไปได้ฉันก็อยากย้อนเวลากลับไปตอนเข้ามาไทยใหม่ๆ ฉันจะไปสมัครเรียนเพราะทุกวันนี้ไปไหนมาไหนก็ลำบาก สิ่งที่ทำอีกอย่างก็คือ อยากทำบ้านใหม่ให้ดีกว่านี้ แต่ยังไม่ทำได้ เพราะไม่มีเงินเก็บพอที่จะทำมันเพราะรายได้กับรายจ่ายในแต่ละวันก็พอแค่ใช้จ่ายไปวันๆ เท่านั้น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงเวลาที่ได้เข้ามาอยู่ในเมืองไทยมีหลายๆ สิ่งที่ทำแต่ยังทำไม่ได้คือ อยากให้ผมกับครอบครัวมีสิทธิที่จะได้ทำบัตรประชาชน เพราะทุกวันนี้ เหมือนทำงานเพื่อจ่ายค่าต่ออายุบัตรแรงงาน¹ ที่ผมถืออยู่ ซึ่งในการต่ออายุบัตรแต่ละครั้งต้องเสียเงินไม่น้อยกว่า 5,000 บาท อีกอย่างถ้าครอบครัวของเรามีบัตรประชาชนแล้ว ผมอยากจะพาพวกเขาไปเที่ยวไปพักผ่อนที่ไกลๆ บ้าง

สิ่งที่อยากทำอีกอย่างคือ อยากซื้อที่ดินเพื่อสร้างบ้านเป็นของตัวเอง แต่ก็ยังทำไม่ได้เพราะยังไม่มีเงินเก็บมากพอที่จะซื้อ ทุกวันนี้ก็รับจ้างทำงานไปวันๆ ค่าแรงก็ไม่ค่อยมาก หาเช้ากินค่ำไปวันๆ อีกอย่างผมกับภรรยาของผม ก็อายุมากแล้ว อีกหน่อยก็คงทำงานไม่ได้ ถ้าทำงานไม่ได้ นายจ้างที่ให้ที่พักอาศัยให้กับพวกเราตอนนี้ เขาอาจเปลี่ยนใจไปจ้างคนอื่นมาอยู่แทน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาเรื่องสิทธิในการซื้อที่ดิน

ผู้อพยพย้ายถิ่นบางส่วนได้ซื้อที่ดิน แต่ไม่สามารถใช้ชื่อของตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้นได้ จึงจำเป็นต้องซื้อที่ดินในนามของบุคคลอื่น

¹ บัตรแรงงาน หมายถึง ใบอนุญาตการทำงาน

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมาก ทุกวันนี้ต้องขอพ่อเลี้ยง² ชื้อให้แต่เราก็รู้ว่า เขาจะดักกับเราไปอีกนานแค่ไหนอยากให้อีกๆ ได้บัตรไทยเพราะถ้าพวกเขาได้บัตรไทยพวกเขาก็สามารถกู้เรียนได้และจะได้เรียนสูงๆ จบมาก็มีงานที่มั่นคงทำ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งเรามีเงินแต่ก็ไม่สามารถซื้อได้ ทุกวันนี้เราซื้อที่ดินโดยจ้างคนที่มีบัตรไทยซื้อ ให้ ซึ่งมันเป็นเรื่องที่เสี่ยงมาก ไม่รู้ว่าเขาจะซื้อสัตย์กับเราแค่ไหน หรือนานเท่าไร และอยากให้อีกๆ ได้บัตรไทย เพราะถ้าพวกเขาได้เป็นคนไทยฉันคงมีความสุขมาก พวกเขาไม่ต้องเสียเงินทำพาสปอร์ต ใบอนุญาตทำงาน ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนมาก อยากให้อีกและหลานของฉันสามารถกู้เรียนได้เพราะลำพังฉันและสามีก็พอกินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไปวันๆ คิดมากเหมือนกันเกี่ยวกับการเรียนของลูก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

5.4. ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต

กลุ่มแรงงานอพยพข้ามชาติจากประเทศพม่า เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย พวกเขาได้รับสิ่งดีๆ ในชีวิต ทั้งด้านความปลอดภัย การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล การศึกษาและเมื่อมีภัยพิบัติหรือความเดือดร้อน พวกเขาก็ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชน ดังคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน และการศึกษาของลูกๆ เพราะพ่อเลี้ยงเป็นคนแนะนำให้เอาลูกไปเข้าโรงเรียน ความปลอดภัย การที่มีงานทำ มีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล และความสบายใจ ที่ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการหนีทหารพม่า เวลานอนหลับตอนกลางคืนก็นอนหลับแบบสบายใจไม่ต้องตื่นขึ้นมามาก่อนตึกๆ ซึ่งมันต่างกันมาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

² บัตรแรงงาน หมายถึง ใบอนุญาตการทำงาน

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่ลูกชายและลูกสาวของฉันได้โอนสัญชาติเป็นสัญชาติไทยก็เป็นเรื่องที่ดีที่สุดสำหรับฉัน และเรื่องที่เรามาอยู่ในประเทศไทย ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ฉันและครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งไม่ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า มีความปลอดภัยในชีวิต มีอาหารเพียงพอ ลูกๆ ได้รับการศึกษา

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ทำให้รู้สึกที่ดีก็คือ นายจ้างคนแรกของเราที่เรามาอยู่ด้วยนี่แหละที่ช่วยเหลือครอบครัวของผม ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย บ้าน ห้องน้ำ ห้องครัวทำอาหาร และสถานที่ประกอบการ มีงานให้เราทำ และได้เงินค่าตอบแทนจากการทำงานด้วย พี่น้องเราที่มาอยู่ก่อนเราเขาก็คอยช่วยเหลือ คอยบอกและสอนทำงานให้กับครอบครัวของผม และผมรู้สึกที่ครอบครัวของผมได้ปลอดภัยมากขึ้นมาในระดับหนึ่ง ไม่เหมือนตอนที่อยู่พม่าและไม่ต้องหนีทหารอีกต่อไป และผมและครอบครัวได้อยู่ในสวนส้ม ทำงานมาประมาณ 2 ปี มีงานทำและมีเงินเก็บนิดหน่อย มีน้ำมีไฟให้ใช้ ต่อมาอีกไม่นานผมอายุ 14 ปีพ่อแม่ของผมได้ส่งไปเรียนที่โรงเรียนดอยธาตุ เป็นโรงเรียนคนไตที่ได้หนีภัยมาจากพม่า ผมได้เรียนหนังสือ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่เราและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปลอดภัยขึ้น มีอาหารที่เพียงพอ ไม่ต้องคอยวิ่งหนีพวกทหารพม่า เวลาที่เราทำงานหรือทำสวน เลี้ยงสัตว์ ถ้าเราขายเราก็จะได้เงินเป็นของเราไม่ต้องแบ่งให้ใครเหมือนกับที่ประเทศพม่า ที่ต้องมีการแบ่งให้ทหารพม่าครึ่งหนึ่ง และเราก็ได้รับการพยาบาลเบื้องต้นจากรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีมากๆ ที่เราได้รับ อีกทั้งลูกๆ ของเราก็ได้รับการศึกษาด้วย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ฉันเข้ามาอยู่ประเทศไทย เคยมีประสบการณ์ดีๆ เกิดขึ้นอยู่แต่ไม่ค่อยมาก สิ่งที่ฉันจำได้ดีก็คือได้รับการช่วยเหลือจากองค์กร SWAN ครั้งหนึ่ง ตอนนั้นเป็นตอนที่ฉันกับครอบครัวเข้ามาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ ตอนนั้นอาศัยอยู่ในสวนแห่งหนึ่งในอำเภอฝาง และเพื่อนบ้านได้บอกว่ามีองค์กรหนึ่งที่ช่วยเหลือพี่น้องไตอยู่ เราจึงเข้าไปติดต่อเขา และหลังจากนั้นไม่นาน ทาง SWAN ก็ได้มาช่วยเหลืออยู่พักหนึ่ง เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเขายังได้ช่วยเรื่องการศึกษาของลูกๆ ด้วย และทุกวันนี้ทาง SWAN ก็ยังช่วยเหลือด้านการศึกษาของลูกๆ ของเรา

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่ผู้ใหญ่อบ้านช่วยค้ำช่วยเดินเรื่องเกี่ยวกับการขอสัญชาติไทยให้กับลูกๆ ของฉัน อันนี้ถือว่าดีมาก เพราะถ้าไม่มีผู้ใหญ่อบ้านช่วยพูดช่วยเป็นพยานให้ ตอนนี้นี้ลูกๆ ของฉันอาจยังไม่ได้สัญชาติไทย อีกอย่างชีวิตการเป็นอยู่ของฉันตอนนี้ถือว่าดีในระดับหนึ่ง อาจพูดได้ว่าฉันได้รับสิทธิพื้นฐานเทียบเท่ากับคนไทยก็ว่าได้ เช่น เวลาไม่สบายไปโรงพยาบาลก็จ่ายแค่ 30 บาท อีกอย่างหลานของฉันก็ได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนของรัฐด้วย ซึ่งพวกนี้ก็ทำให้ฉันรู้สึกดีแล้ว

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ฉันเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่ายู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ลูกๆ ของฉันได้เรียนหนังสือ เพราะถ้าเป็นที่พม่าฉันมั่นใจเลยว่าลูกๆ ของฉันจะไม่ได้รับโอกาสตรงนี้แน่นอน เพราะถ้าอยากเรียนจริง ต้องเสียค่าใช้จ่ายเยอะ และต้องไปเรียนที่อื่น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ผมเข้ามาอยู่ประเทศไทย เคยมีประสบการณ์ดีๆ เกิดขึ้นอยู่แต่ไม่ค่อยมาก สิ่งที่ผมจำได้ดีก็คือ การที่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่บัตรแรงงาน บัตร 30 บาท และใบขับขีให้กับเรา เพราะตอนที่เข้ามาอยู่ไทยใหม่ๆ ตอนที่ยังไม่มีบัตรอะไรเลย จะไปไหนก็ไม่กล้า กลัวโดนจับ ทั้งๆ ที่ความจริงเราไม่ได้ทำผิดอะไรเลย แต่ก็รู้สึกกลัว พอหลังจากได้มีโอกาสทำบัตร ก็สบายใจขึ้นเยอะเลย เพราะจะไปไหนทำงานที่ไหนก็ไม่ค่อยกังวลใจแล้ว แต่ก็อย่างว่า สิทธิที่ได้รับยังไม่มาก ยังไม่ครบถ้วน แต่แค่นี้ก็รู้สึกว่ายดีแล้วสำหรับผม

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่ายู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือ ตอนที่บ้านถูกไฟไหม้จะมีทางหน่วยงานราชการ เช่น อบต. คณะครู ผู้ใหญ่อบ้าน ร้านค้าต่างๆ และหน่วยงานเอกชน เขามาให้ความช่วยเหลืออยู่เหมือนกัน มีทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเงินอีกส่วนหนึ่ง ที่เขาได้มอบให้กับทางครอบครัวของผม ถึงแม้จะไม่มากเท่าไร แต่ก็ทำให้ผมและครอบครัวพอตั้งตัวและเป็นกำลังใจให้ครอบครัวของผมสู้ต่อไป

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

5.5. ประสบการณ์ที่ไม่ดีในชีวิต

กลุ่มแรงงานข้ามชาติที่อพยพถิ่นฐานจากประเทศพม่ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น แม้จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในหลายๆ ด้าน แต่บางส่วนก็ยังพบกับประสบการณ์ที่ไม่ดีในชีวิต เช่น การไม่ได้รับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม การไม่ได้รับบริการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสาธารณะ การถูกข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่สุจริต อีกทั้งยังมีความรู้สึกถูกแบ่งแยกที่ไม่ได้รับการสนับสนุนในบางเรื่องเหมือนผู้มีสัญชาติไทย โดยกลุ่มตัวอย่างบอกเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนได้เผชิญดังต่อไปนี้

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดีก็คือ การที่ฉันไปทำงานแล้วไม่ได้รับค่าจ้างตามที่ได้ตกลงกันไว้ ตอนที่ตกลงกันไว้ว่าจะให้วันละ 100 บาท แต่พอถึงเวลาจ่ายจริง ให้ฉันและสามีแค่วันละ 80 บาท ซึ่งเมื่อสิบกว่าปีก่อนเงิน 100 บาท มีค่ามาก ครอบครัวฉันใช้ได้หลายวันเลย และอีกเรื่องที่ทำให้ฉันรู้สึกไม่ดีก็คือ การไปใช้บริการที่โรงพยาบาลก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ว่าเราพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คน ต่ว่าเราโง่บ้าง ก็มีความคิดไม่อยากไปใช้บริการของโรงพยาบาลเลยถ้าเป็นไปได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ครอบครัวเราเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้เรารู้สึกว่าไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้ง ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือ ตอนที่เข้ามาไทยใหม่ๆ เราเคยไปทำงานอยู่ในสวนส้มแห่งหนึ่งที่ฝาง ตอนนั้นค่าแรงต่ำมากได้วันละประมาณ 80 บาท แต่งานที่ทำนี้ไม่คุ้มกันเลย ได้ทำทั้ง ฉีดยา ตัดหญ้า ขุดดิน บางครั้งทำเกินเวลาก็มี แต่ก็ไม่เคยได้รับโบนัสเลยสักครั้ง อีกอย่างค่าจ้างที่ได้วันละ 80 บาท ถูกนายจ้างหักอีกต่างหาก ถูกหักไปคนละ 6 บาท เขาบอกว่าเป็นค่าประกันอะไรสักอย่าง ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน เราทำงานที่สวนส้มเกือบปีหนึ่ง แต่ไม่มีเงินเก็บเลยสักบาท อีกอย่างยังต้องยืมเงินคนอื่นอีก หลักจากนั้นไม่นานผมและครอบครัวจึงตัดสินใจย้ายออกไปทำงานที่อื่น เพราะคิดๆ ดูแล้วงานที่ทำกับค่าแรงที่ได้รับไม่เหมาะสมกันเลย ผมจึงเข้าไปหานายจ้างและขอค่าแรงที่ทำไปทั้งหมดพร้อมขอเงินค่าประกันคืนแต่นายจ้างกลับปฏิเสธที่จะจ่ายทั้งค่าแรงที่ค้างจ่ายและค่าเงินประกันอีก ตอนนั้นผมก็ไม่รู้จะไปปรึกษาใคร เราจึงตัดสินใจออกมาหางานทำข้างนอก โดยไม่ได้รับค่าจ้างที่นายจ้างค้างจ่ายและเงินค่าประกันอีก รวมๆ แล้วก็ประมาณเกือบหมื่นบาทได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี แต่เรื่องที่ไม่เคยลืมเลยก็คือ เคยโดนตำรวจจับข้อหาไม่มีบัตร ตอนนั้นเพิ่งมาอยู่ในประเทศไทยแค่ 3 เดือน ยังไม่ได้ทำบัตรอะไร แล้วออกไปทำงานนอกสวน ไปเจอตำรวจพอดี ตำรวจถามอะไรก็ไม่เข้าใจ ได้แต่ ‘ครับ’ อย่างเดียว

ตำรวจขอเงินก็ไม่มีเงินให้ แล้วเขาก็มองมาตัวผม แล้วก็ตรวจค้นตัวผม ค้นไปค้นมาเจอทองคำที่
ผมเอาติดตัว 1 สลึง ตำรวจนายนั้นก็หยิบเอาไป ผมรู้สึกเสียดายมาก จนน้ำตาถูกผู้ชายมันไหล
ออกมา ผมพยายามขอเขาคืนแต่เขาก็ไม่ให้ แล้วเขาก็ไล่ผมกลับเข้าสวนไป ผมรู้สึกว่าตำรวจนายนั้น
ไม่ต่างอะไรกับโจรเลย

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่**

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดี เคยเกิดขึ้นกับตัวผมอยู่หลายๆ เรื่อง
อยู่เหมือนกัน และสิ่งที่เกิดขึ้นตอนนี้ก็คือ บ้านที่อยู่ในสวนถูกไฟไหม้ ลักษณะบ้านเป็นบ้านครึ่งไม้
ครึ่งปูน หลังคามุงด้วยหญ้าคา ตอนนั้นทุกคนออกไปทำงานกันหมดอีกอย่างเป็นฤดูร้อน อากาศร้อน
มาก เห็นคนที่อยู่ข้างบ้านกันเขาบอกว่าไฟลัดวงจร ไฟเลยไหม้ พอได้รู้ข่าว ผมกับครอบครัวก็ตกใจ
กันหมดทำอะไรไม่ถูกเลย เลยตัดสินใจกลับบ้านเพื่อไปดูสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พอไปถึงบ้านเท่านั้น
แหละทุกอย่างไม่เหลืออะไรเลยถูกไฟเผาไหม้จนเกือบหมด ไม่เว้นตั้งแต่หม้อข้าวหม้อแกง เครื่องใช้
ไฟฟ้าต่างๆ รถจักรยานยนต์ที่ยังผ่อนไม่จบก็ไหม้ไปด้วย และสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ถูกไฟเผาคือ บัตร
ประจำตัวชนิดต่างๆ ของแต่ละคนในครอบครัวก็โดนไปด้วย ทุกวันนี้จึงต้องใช้บัตรทหาร³ เพื่อ
ทำงาน บอกได้เลยว่าเหตุการณ์นี้ เป็นอะไรที่ทำให้เราสูญเสียต้นทุนชีวิตและกำลังใจไปเยอะเลย
ทีเดียว

ประสบการณ์ที่ไม่ดีอีกอย่างคือ ตอนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ตอนนั้นยังไม่ได้ทำบัตร ต้องคอย
หลบตำรวจอยู่หลายๆ ครั้ง เพราะเขาชอบเข้ามาตามจับถึงที่พักในสวนเลย ทางกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านจึงประชุมและออกแนวคิดและประกาศเสียงตามสายออกมาว่า แรงงานคนไหนที่ยังไม่มี
บัตรใดๆ เลย ให้ไปจ่ายเงินที่เขาคนละ 200 บาทต่อหนึ่งเดือน ใครที่จ่ายแล้วสามารถทำงานได้ปกติ
และไปไหนมาไหนได้ปกติภายในหมู่บ้าน แต่ออกนอกหมู่บ้านไม่ได้ เพราะถ้าไม่จ่าย ถ้าโดนตำรวจ
จับทางผู้ใหญ่บ้านจะไม่ไปช่วยพูดให้ และต้องเสียเงินเยอะ ผมรู้ว่าต้องเสียเงินเป็นเดือนๆ แต่เราก็ก
ตัดสินใจจ่ายให้เขาเพื่อความปลอดภัย

ประสบการณ์ที่ไม่ดีอีกอย่างคือ เคยทำงานแล้วไม่ได้รับค่าจ้าง ตอนนั้นเราทำงานอยู่ในสวนแห่งหนึ่ง
ในหมู่บ้าน เพราะนายจ้างเขากับเราว่าเขาจะจ่ายค่าแรงเป็นเดือน เราก็ก็นั่งทำงานไปปกติ
เขาสั่งทำอะไรเราก็กทำตาม บางครั้งทำเลยเวลาก็มี ทำไปได้สักพักหนึ่ง ผมกับครอบครัวก็ทำไม่ไหว
เพราะงานมันเยอะ และต้องทำหลายอย่างเกิน ผมจึงตัดสินใจที่จะไปทำงานที่อื่น และวันที่ผมจะไป
เป็นวันสิ้นเดือนพอดี ผมจึงเข้าไปหานายจ้างที่บ้านเขาและบอกเขาว่าจะออกไปทำงานที่อื่นแล้ว
ตอนนั้นนายจ้างโมโหมาก พูดจาไม่สุภาพ พูดมึงกูใส่อีก ยังไม่พอบอกว่า มึงจะไปทำงานที่ไหนพวก

³ บัตรทหารในที่นี้หมายถึง ใบอนุญาตทำงาน

มึงไปเลย แต่ค่าแรงที่ผ่านมากูจะไม่จ่ายให้มึง เพราะมึงอยากออกคนเดียว ผมได้ยินคำนี้ผมก็เจ็บไป
สักพัก และขอค่าแรงอีกรอบหนึ่ง เขาก็ไม่ยอมให้ ผมไม่รู้จะทำยังไง ผมจึงตัดสินใจออกไปหางานทำ
ที่อื่น จนกระทั่งตอนนี้ผมกับครอบครัวยังไม่ได้รับค่าแรงเลยสักบาทเดียว แถมนายจ้างคนนั้นไม่มอง
หน้า ไม่พูดคุยกับเรานะอีก ผมยังงงเลย ว่าผมทำอะไรผิด ยิ่งคิดก็ยิ่งโกรธโมโหเสียใจ นี่เราทำงานฟรีๆ
ให้เขาหรอ.....

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ครอบครัวเราเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้ง
ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือตอนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ตอนนั้นเรายังไม่ได้ทำบัตรอะไรเลย เพราะ
ตอนนั้นค่าแรงก็ถูกมาก ประมาณ 70 - 80 บาท ไม่มีเงินมากพอที่จะทำบัตร มีครั้งหนึ่งเราเคยไป
เที่ยวญาติที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่ในระหว่างทาง ได้เจอกับตำรวจตั้งด่าน เขาจึงเข้ามาซักถามเราต่างๆ
นานา ว่าเราจะไปไหน อยู่หมู่บ้านไหน เราก็ฟังไม่ค่อยรู้เรื่องอีก จนสุดท้ายตำรวจขอดูบัตร แต่เราไม่มี
เขาจึงจับเราไปขังไว้ที่โรงพัก เป็นเวลาสิบกว่าวัน หลังจากนั้นไม่กี่วันศาลจึงตัดสิน เราสามคนต้อง
ถูกขังเป็นเวลา 59 วัน ตอนนั้นฉันเป็นห่วงลูกมากเพราะต้องให้ยายเลี้ยงคนเดียว ยายทำงานก็ไม่ได้
อีก แต่ก็ไม่รู้จะไปพึ่งใคร จนกระทั่งวันหนึ่ง เป็นวันที่เราต้องออกจากห้องขังแล้ว แต่ตำรวจกลับพูด
ว่าต้องจ่ายเงินให้เขาอีกคนละ 3,000 บาท ถ้าไม่จ่ายเขาจะส่งกลับพม่า ตอนนั้นกลัวก็กลัว แถมเงิน
ไม่มีในกระเป๋าแม้แต่บาทเดียว จึงโทรไปหาญาติเพื่อขอยืมเงินเขามาจ่ายไว้ก่อน หลังจากเอาเงินมา
ให้ตำรวจแล้ว เขาจึงปล่อยตัวเราออกมา และนี่คือประสบการณ์ที่ไม่เคยมีวันลืมเลยในชีวิตนี้

**หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้ฉันและครอบครัวรู้สึกไม่ดีก็คือ การพุดตถูกการ
เปรียบเทียบคนไตและคนไทย ฉันมักจะได้ยินเป็นประจำเกี่ยวกับเรื่องนี้ เวลาไปทำงานก็จะเลือกเอา
แต่คนที่มิบัตรประชาชน ถ้าเราไม่มีบัตรเราก็ไม่ได้ไป และจะได้ทำงานที่คนไทยเขาไม่ยอมทำแล้ว
เท่านั้น ซึ่งมันก็จะป็นงานที่ต้องใช้แรงงาน อยากไปไหนก็ลำบากต้องขอใบเดินทางและยังกำหนด
ระยะเวลาในการเดินทาง ซึ่งมันมีความลำบากมาก

**หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบัน
อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ตั้งแต่ที่ผมเข้ามาอยู่ที่ประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตัวผมอยู่
หลายๆ ครั้ง เช่นเวลาที่มีการแจกข้าวของเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศให้
คนในชุมชนทราบและให้ไปรับของตามชื่อที่เขาประกาศ ทุกๆ ครั้งที่เขามาแจกของ เขาจะแจก
เฉพาะคนไทย ครอบครัวของผมไม่เคยได้รับอะไรจากทางภาครัฐเลย และอันนี้ทำให้ผมรู้สึกที่ว่า ผม

และคนอื่นๆ ที่ไม่มีบัตรประชาชนถูกแบ่งแยก ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือเทียบเท่ากับคนไทย แต่เวลามีการพัฒนาทำความสะดวกอะไรต่างๆ ก็จะมีแต่คนไทยใหญ่เท่านั้นที่ไปทำ คนไทยแทบจะไม่มีเลย แต่พอแจกของกลับไม่มีชื่อของคนไทยใหญ่เลย

อย่างที่สองคือ เกี่ยวกับสุขภาพของผม ตอนนี้ผมมีโรคประจำตัวอยู่ ทุกๆ เดือนก็ต้องไปรับยา ต้องไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลอยู่ตลอด ไปทำงานก็ไม่ได้ ต้องนอนอยู่บ้านอย่างเดียว และอันนี้ทำให้ผมรู้สึกไม่ดีเหมือนกัน ที่ผมไม่ได้ช่วยอะไรให้กับครอบครัวของผมเลย ถ้าทำงานไม่ได้ เงินก็จะไม่มีใช้ ถ้าไม่มีเงิน ไปไหนมาไหนก็ลำบาก ทุกวันนี้ลำพังภรรยาผมไปทำงานคนเดียว ได้เงินมาในแต่ละวันก็ไม่มาก พอใช้ไปเป็นวันๆ แทบจะไม่มีเงินเก็บเลย

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี
ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

5.6. แนวทางการแก้ไขปัญหา

กลุ่มแรงงานอพยพจากประเทศพม่าที่มาอยู่ในประเทศไทยนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น พวกเขามักปรึกษากันเองภายในครอบครัวก่อน หากแก้ไขปัญหไม่ได้จึงจะปรึกษากับบุคคลภายนอก ถ้าเป็นปัญหาด้านการศึกษา ก็จะปรึกษากับครูซึ่งพวกเขาไว้ใจ หากพบปัญหาด้านบุคคลในชุมชนและงานประเพณี มักจะปรึกษากับเจ้าอาวาสหรือพระที่วัดในหมู่บ้าน ส่วนปัญหาด้านกฎหมายมักจะปรึกษากับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำชุมชน บ้างก็ปรึกษากับนายจ้างของตนเอง บ้างก็ปรึกษากับองค์กรหรือมูลนิธิที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ในด้านต่างๆ โดยกลุ่มตัวอย่างได้เล่าถึงแนวทางแก้ไขปัญหามาของพวกเขาดังนี้

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับคนในชุมชนก็จะไปปรึกษาครูบา เพราะท่านเป็นเจ้าอาวาสที่วัดที่หมู่บ้านของเราอาศัยอยู่ และท่านก็ยังสามารถแบ่งที่ดินของท่านให้กับคนใดได้มาอาศัยอยู่ ส่วนเรื่องบัตร การออกนอกพื้นที่ ก็จะไปปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่**

ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องบัตรก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ ส่วนปัญหาในครอบครัวก็จะปรึกษากันเอง ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับปัญหาว่าเราจะแก้ไขได้หรือไม่ แต่เราก็จะพยายามแก้ไขด้วยตัวของเราเอง อย่างเมื่อก่อนตอนที่เรามาอยู่ในประเทศใหม่ๆ เวลาเราจะไปไหนเราก็ต้องปรึกษาพ่อเลี้ยงก่อนว่าไปได้ไหม พ่อเลี้ยงของเราก็ดีกับเรามาก ท่านก็จะคอยบอกกับเราเสมอว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ฉันมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่คนในครอบครัวของฉันคือที่พึ่งของฉัน ฉันจะปรึกษาคนในครอบครัวก่อน เช่น ตา พ่อ แม่ ส่วนปัญหาเรื่องอื่นๆ นั้น ถ้าเกี่ยวกับกฎหมายหรือสิ่งที่ฉันไม่รู้ ฉันมักจะไปปรึกษาพ่อหลวง ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาไม่แบ่งแยกสัญชาติกับเรา เขาดูแลอย่างทั่วถึงและครูของฉันเพราะครูแนะนำและบอกวิธีการแก้ปัญหาให้กับฉันถ้าพบเจอปัญหาต่างๆ เพื่อที่ฉันจะได้ความสบายใจและเข้าใจกับปัญหาต่างๆ ที่พบเจอ

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องบัตรก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ ส่วนเรื่องการเรียนของลูกๆ ก็จะปรึกษาครูของ SWAN ที่คอยให้การสนับสนุนการเรียนของเด็กๆ ชาวไทยใหญ่มาเป็นเวลานานและเราก็ไว้วางใจคุณครูเหล่านั้นมากด้วย และก็จะมียิมงานฟอรัมที่คอยมาลงพื้นที่ให้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิต การศึกษา เรื่องบัตรต่างๆ เป็นต้น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ผมย้ายเข้าเมืองไทยใหม่ๆ เวลาผมมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องบัตรเรื่องใบผมก็จะไปปรึกษากับนายจ้างของผมอยู่ตลอด เพราะนายจ้างเขาจะรู้ข้อมูลเยอะและชัดเจนด้วย เพราะผมอ่านหนังสือไทยไม่ได้ พูดก็ยังไม่ค่อยได้เลยตอนเข้ามาไทยใหม่ๆ แต่ตอนนี้เวลาผมมีปัญหา ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ผมก็จะปรึกษาตัวเองก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ ก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที่ผมให้ความเคารพและสามารถแก้ไขปัญหานั้นๆ ให้กับผมได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อฉันมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ฉันก็จะปรึกษากับคนในครอบครัวปรึกษาลูกๆ ก่อน เพราะลูกๆ ของฉันได้เข้าโรงเรียน ได้เรียนรู้อะไรหลายๆ อย่างและเป็นคนที่เราไว้วางใจที่สุด เพราะถ้าเราไปปรึกษาคนอื่น ฉันกลัวว่าเขาจะเอาข้อมูลของเราไปบอกต่อให้กับคนอื่นอีก แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ เช่น ปัญหาเรื่องบัตรเรื่องใบ ฉันเคยไปปรึกษากับองค์กรฟอรัมครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนั้นทางฟอรัมก็ได้ให้ข้อมูลที่ดีๆ และน่าเชื่อถือได้ และได้หาวิธีแก้ไขปัญหามาให้กับเราได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

5.7. สรุป

ในบทนี้ได้อธิบายถึงความยากลำบากของผู้อพยพย้ายถิ่นจากพม่าในการเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทย พวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาระหว่างการเดินทางมาก การเดินทางอพยพมักใช้เส้นทางที่อ้อมเพื่อเลี่ยงความขัดแย้งกับทหาร ซึ่งทำให้ต้องเดินทางในเส้นทางที่ไกลและใช้เวลามาก ผลที่ตามมาคือพวกเขาหลายคนต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนอาหาร โรคภัยไข้เจ็บ และสภาพทุรกันดารตลอดเส้นทาง

เมื่อผู้อพยพมาถึงประเทศไทย พวกเขาได้รับทั้งประสบการณ์ที่ดีและทั้งเผชิญอุปสรรคปัญหา ประสบการณ์ด้านดีที่พวกเขาได้รับคือ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยมีปัจจัยสี่ในการดำรงชีพ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนรวมทั้งได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา ในด้านประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้ให้ข้อมูลได้เผชิญจะเป็นในเรื่องการได้รับค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรมประสบการณ์ถูกข่มเหงโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่สุจริตและประสบการณ์การได้รับบริการที่ไม่ดีจากผู้ให้บริการสาธารณะ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พวกเขาเผชิญคือ ปัญหาด้านเสรีภาพในการทำงาน การถูกจำกัดการเดินทางออกนอกพื้นที่ ปัญหาการไม่สามารถโอนชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ค่าใช้จ่ายการขอใบอนุญาตที่สูง ทั้งนี้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากการไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทยส่งผลให้ไม่ได้รับสิทธิตามสมควร แต่พวกเขาก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเริ่มจากตนเองและครอบครัว ถ้าพบปัญหาที่ตนไม่สามารถแก้ไขได้จึงจะนำไปปรึกษากับบุคคลภายนอกผู้ที่สามารถให้คำแนะนำได้ในแต่ละด้าน

บทที่ 6: บทบาทในชุมชน

6.1. บทนำ

การแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ในชุมชนเป็นสิ่งที่แสดงถึงการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยบทสัมภาษณ์ที่ได้รวบรวมมานี้ จะแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย ตามวาระและโอกาสต่างๆ เพื่อแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริงและเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

6.2. บทบาทและการมีส่วนร่วมในชุมชนของแต่ละครอบครัว

ผลการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์หัวข้อบทบาทในชุมชนนี้ จะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในชุมชน วาระโอกาสและลักษณะกิจกรรมที่เข้าไปมีบทบาท จากบทสัมภาษณ์ทั้งหมด พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ล้วนมีส่วนร่วมในชุมชน และหากตนติดธุระอื่นที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้ ก็จะให้อาสาคนอื่นไปแทน จึงอาจกล่าวได้ว่า การมีบทบาทในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตอย่างราบรื่นร่วมกับผู้คนภายในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจของการเข้าร่วมมีส่วนร่วมในชุมชนที่ต่างกัน บ้างรู้สึกเป็นหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนทุกคนที่อยู่ร่วมกัน บ้างมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากได้รับความรู้และได้แบ่งปันประสบการณ์ บ้างไม่ต้องการรู้สึกแปลกแยกจากชุมชน แต่สิ่งที่พบเหมือนกันคือ ทุกคนล้วนตระหนักว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนส่งผลดี ทำให้อาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน มักได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการรับรองสถานภาพต่างๆ เป็นการตอบแทน

กิจกรรมและโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมมีส่วนร่วมในชุมชน ได้แก่ การพัฒนาหมู่บ้านตามเทศกาล การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ส่วนงานประเพณี ได้แก่ งานปอยหลวง งานสลากภัต ปอยสา่งลอง การดำหัวผู้ใหญ่บ้านในวันสงกรานต์ นอกจากนี้ มีการทำขนม ทำความสะอาดวัดวาอาราม สำหรับวันสำคัญและพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ งานวันออกพรรษา งานวัด งานทำบุญหมู่บ้าน งานบวชและงานศพ โดยแต่ละครั้งที่มีการจัดงานต่างๆ ผู้ใหญ่บ้านจะประกาศเสียงตามสายเพื่อแจ้งให้ทราบ

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ⁴ เข้าไปมีส่วนร่วม ถ้าบางทีเราไม่ว่างไปช่วยหรือติดธุระสำคัญเราก็จะไปขอให้เพื่อนบ้านและคนในหมู่บ้านไปช่วยเราแทน หรือบางทีเราก็จ้างให้คนอื่นไปแทนเรา แต่ทุกครั้งในหมู่บ้านเราก็มีส่วนร่วมอยู่เสมอ และอีกอย่าง

⁴ ลูกๆ หมายถึงตัวผู้พูด

ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของเรา เขาก็ไม่เคยตัดสินว่าเป็นคนไทยหรือเป็นคนใด เขาไม่แบ่งแยกสัญชาติ ดูแลและให้ความเป็นธรรมกับทุกคนในหมู่บ้าน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ การไปปรับปรุงถนน การเดินรณรงค์เกี่ยวกับวันสตรีสากล การไปดำหัวผู้ใหญ่บ้านเนื่องในวันสงกรานต์ งานกีฬาประจำหมู่บ้าน ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศ ฉันและคนในครอบครัวจะไปร่วมเสมอ ถ้าไม่ว่างจริงๆ หรือติดธุระ ก็จะจ้างคนอื่นไปแทน แม่สอนฉันเสมอว่าถ้าเราให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับชุมชน เราก็จะอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข เวลาจะไปขอให้ผู้ใหญ่บ้านเซ็นรับรองเรื่องการโอนสัญชาติไทยให้ลูกของฉันก็ไม่ยากและไม่ต้องเสียเงินมากด้วย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ การทำความสะอาดวัดหรือสถานที่ทางราชการ วันสตรีสากล วันสิ่งแวดล้อม ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ถ้าไม่ว่างจริงๆ ก็จะจ้างคนไปแทน เวลาที่ฉันไปก็จะทำให้ฉันได้เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องใหม่ๆ เสมอ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม งานศพก็จะไปช่วยหุงหาอาหาร ช่วยล้างจาน เก็บเต็นท์ ทำทุกอย่างที่ต้องทำ งานขึ้นบ้านใหม่เราก็ไปร่วมงาน เพราะคนในชุมชนก็จะไปกัน ถ้าเราไม่ไปก็ดูเป็นเรื่องแปลกเลยก็ว่าได้ และอีกเหตุผลหนึ่งที่เราต้องมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชนก็เพราะว่า เวลาเราจะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องบัตร เราต้องไปขอลายเซ็นผู้ใหญ่บ้าน ถ้าเราไม่มีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ใหญ่บ้านก็จะเก็บเงิน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่นั้น ในทุกๆ เดือน คนในหมู่บ้านจะมีการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชน ชุมชนของฉันและคนในครอบครัวของฉันและครอบครัวอื่นที่อยู่ในหมู่บ้านก็จะไปช่วยกัน เช่นทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ในชุมชน ถ้ามีงานกีฬาหรือการแข่งขันต่างๆ หากทาง อบต.จัดขึ้นมา เราก็จะไปร่วมสนุกสนานและร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน ถ้ามีการประชุมในหมู่บ้าน ทางผู้ใหญ่บ้านจะ

ประกาศเสียงตามสายในหมู่บ้านประชุมกันที่ศาลากลางหมู่บ้าน และตัวแทนแต่ละครอบครัวก็จะไปประชุมกันครอบครัวละหนึ่งคน ปรีกษาหารือกันและร่วมแสดงความคิดเห็นกันในการพัฒนาและการทำกิจกรรมการดูแลในหมู่บ้าน เป็นต้น

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราจะมีส่วนร่วมกับการประชุมเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม และมีงานที่เกี่ยวกับประเพณีในหมู่บ้านเช่น ปอยสา่งลอง ปอยเทียน ปอยออกพรรษา คนในหมู่บ้านทุกครอบครัวก็จะเข้ามามีส่วนร่วม มาช่วยกันทำขนม มาทำความสะอาดวัดและสถานที่ต่างๆ อีกทั้งงานศพ เราและคนในหมู่บ้านก็จะมาช่วยกันตั้งแต่วันแรกจนถึงวันที่เสียศพ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผมและครอบครัวได้เข้าร่วมกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ เช่น เขาทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ เนื่องในวันสำคัญของประเทศไทย และผมยังได้เป็นตัวแทนของหมู่บ้านไปเข้าร่วมทำบุญกับวัดต่างๆ เวลาว่างทำบุญในแต่ละวัด ยังไม่พอเวลาในหมู่บ้านมีงานรื่นเริงต่างๆ เขาก็จะเชิญผมทุกครั้ง เพราะผมเป็นศิลปินคนหนึ่ง แต่ผมร้องเกี่ยวกับเพลงรุ่นเก่า เวลาที่มีการประชุมในหมู่บ้านผมก็จะเข้าร่วมอยู่เสมอ ในการประชุมในแต่ละครั้งผมก็ได้พูดได้แสดงความคิดเห็นด้วยทุกครั้ง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

6.3. กิจกรรมบางประเภทที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้

แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง ไม่มีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมบางประเภทเช่น การแข่งขันกีฬาของหมู่บ้านและการแข่งขันต่างๆ การรับของแจกที่จัดโดยหน่วยงานจากภาครัฐ การประชุมและกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชนไทย สำหรับการประชุม มักมีเพียงตัวแทนที่ได้รับคัดเลือกจึงจะได้เข้าร่วม

เคยเข้าร่วมกับคนในชุมชนในหลายๆ โอกาส เช่น พัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดตามท้องถนนและสถานที่ต่างๆ ในวันสำคัญของไทย ถ้าในหมู่บ้านมีงานบุญหรือจัดงานที่วัด ทางครอบครัวร่วมทำบุญอยู่เสมอ แต่ไม่เคยมีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมประชุมกับคนไทยในหมู่บ้านเลยสักครั้ง ส่วนมากถ้ามีอะไรผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งโดยการประกาศเสียงตามสาย แต่ส่วนมากผู้ใหญ่บ้านก็พูดถึงกิจกรรมของคนไทย เช่น กองทุนหมู่บ้าน งานกีฬา เป็นต้น มีส่วนน้อยเท่านั้นที่จะพูดถึงคนไต อีกอย่างตอนที่ภาครัฐเขา

จะมาแจกของต่างๆ เช่น ผ้าห่ม ของใช้ในครัวเรือน ฉันทและครอบครัวไม่เคยได้รับเลยสักครั้ง เพียงเพราะว่าพวกเราไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งมันเป็นการแบ่งชนชั้นกันมากๆ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตลอดระยะเวลาที่ฉันเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ฉันรู้สึกว่ามีความสุขมาก เพราะคนไทยกับคนไทยใหญ่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากัน อีกอย่างฉันเคยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาอยู่หลายๆ ครั้ง เช่นการพัฒนาทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ภายในชุมชน ในวันสำคัญของไทย วันพ่อ วันแม่ วันออกพรรษา เป็นต้น เพราะในหมู่บ้านที่ฉันอยู่ หากมีกิจกรรมอะไรทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศเสียงตามสาย บอกให้ทุกคนได้รู้ได้ทราบอยู่ตลอด แต่ฉันไม่เคยได้เข้าร่วมประชุมกับคนไทยในหมู่บ้านเลยสักครั้ง เพราะถ้ามีประชุมหัวหน้าที่พวกเราเลือกไว้เท่านั้นที่จะมีสิทธิเข้าร่วมได้ ส่วนมากก็ไปฟังผู้ใหญ่บ้านบอก แล้วก็กลับมาบอกคนในชุมชนอีกทีแค่นั้นเอง เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น งานกีฬาประจำปีหมู่บ้าน ตาบล การแจกของต่างๆ จากอบต. และอีกมากมาย ฉันทและคนในชุมชนที่เป็นคนไทยใหญ่ ไม่เคยมีโอกาสร่วมเลยสักครั้ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

6.4. สรุป

กลุ่มเป้าหมายแต่ละครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่มีโอกาสและกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมบางประเภทได้เนื่องจากเหตุผลเรื่องการรับรองสัญชาติ ล้วนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนที่ตนสามารถทำได้ ในโอกาสต่างๆ และในบทบาทที่หลากหลาย ตั้งแต่กิจกรรมภายในหมู่บ้านไปจนถึงประเพณีและวันสำคัญ ถึงแม้แต่ละครอบครัวมีบทบาทและแรงจูงใจที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนล้วนตระหนักถึงผลดีของการมีส่วนร่วมในชุมชน ทำให้กลุ่มเป้าหมายผู้อพยพและผู้คนในท้องถิ่นอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่น การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน มักได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการรับรองสถานภาพต่างๆ เป็นการตอบแทน

บทที่ 7: สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่

7.1. บทนำ

เนื้อหาเรื่องสภาพความเป็นอยู่นี้เป็นบทวิจัยที่ได้ข้อมูลจากบันทึกการสังเกตและการสัมภาษณ์ ในด้านสภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชน ความเชื่อ การรักษาโรค ลักษณะบ้าน สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ซึ่งจะให้ข้อมูลที่ทำให้มีความเข้าใจถึงลักษณะความเป็นอยู่ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

7.2. ชีวิตความเป็นอยู่

สภาพความเป็นอยู่

กลุ่มตัวอย่างจะอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว โดยมีสมาชิกครอบครัวละประมาณ 4 - 5 คน ซึ่งประกอบด้วย สามี ภรรยา บุตร และญาติผู้ใหญ่ เมื่อสามีและภรรยาไปทำงาน ลูกๆ ของพวกเขาก็จะอยู่กับญาติผู้ใหญ่บุตรผู้เป็นพี่จะช่วยดูแลน้อง สำหรับลูกหลานที่โตพอจะทำงานมักจะไปทำงานในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ แล้วส่งเงินมาให้ครอบครัวอีกที

บ้านหลังหนึ่งพื้นที่ประมาณ 2 งาน มีที่ทำกินการเกษตรส่วนตัวเช่น สวนผัก น้ำบ่อ และลำธารไหลผ่านแถวบ้านสำหรับไว้เพื่อใช้ในการอาบน้ำ นำมาใช้ในครัวเรือนต่างๆ เขาอยู่บ้านกันประมาณ 4 คน มีตา พ่อ แม่ และน้องสาวของเขา ขณะที่ผู้วิจัยไปพูดคุย พ่อแม่เขาไม่ได้อยู่บ้านไปทำงานที่อื่น ผู้ให้สัมภาษณ์อยู่กับตาและน้องสาว ตอนนั้นเขากำลังพูดคุยและเล่นอยู่กับน้องสาว

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านและสภาพแวดล้อม

กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมให้ข้อมูลในครั้งนี้ มีลักษณะบ้านที่อยู่อาศัยแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านของตนเอง ผู้ที่อยู่อาศัยกับนายจ้าง และผู้ที่เช่าบ้านอยู่ โดยผู้ที่ซื้อบ้านและที่ดินเป็นของตนเองจะซื้อโดยการใช้ชื่อของนายจ้างหรือญาติพี่น้องที่ได้สัญชาติเป็นคนไทยแล้ว

ลักษณะบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านปูนชั้นเดียวที่ปลูกอาศัยอยู่ในหมู่เครือญาติของตน บริเวณรอบๆ บ้านมีต้นไม้ร่มรื่น มีบ่อน้ำลำธาร อากาศเย็นสบายท่ามกลางธรรมชาติ มักพบพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านของกลุ่มตัวอย่างที่ปลูกไว้รับประทานเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย บ้านบางหลังมีพื้นที่ว่างเป็นที่เล่นของเด็กๆ บางครอบครัวมีบ่อเลี้ยงปลาในบริเวณบ้าน และเลี้ยงสัตว์เลี้ยงต่างๆ เช่น สุนัข แมว เป็ด ไก่

ผู้ให้ข้อมูลอยู่บ้านปูน บริเวณรอบๆ บ้านมีต้นไม้ มีน้ำบ่อ มีการปลูกผักไว้รับประทานเอง ในบ้านสะอาดดี ผู้ตอบคำถามเป็นผู้หญิงวัยมียาว

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรก ตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลอยู่บ้านปูนหลังเล็กๆ มี 3 ห้อง มีห้องครัว และมีต้นไม้อยู่หน้าบ้าน 1 ต้น ข้างๆ บ้านเป็นพื้นที่ว่างเปล่าจึงเป็นที่เล่นของเด็กๆ ครอบครัวนี้เน้นเกี่ยวกับความพอเพียง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลอยู่บ้านปูน บริเวณรอบๆ บ้านมีพืชผักสวนครัวเล็กน้อย มีบ่อปลาเลี้ยงไว้กินกันภายในครอบครัว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่อาศัยอยู่กับนายจ้างและผู้ที่เขาบ้านสำหรับอยู่อาศัย โดยมีทั้งลักษณะห้องแถวและบ้านไม้ ดั้งเดิมติดต่อกัน

บ้านของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในทุ่งนาและมีคนอาศัยอยู่ด้วยกันประมาณ 4-5 หลังคาเรือน และมีสวนหอมและทุ่งนาที่กว้าง ซึ่งเขาบอกว่าเป็นที่ของนายจ้างของเขา เขาทำงานเกี่ยวกับการเกษตรซึ่งเป็นงานประจำที่เขาทำทุกวัน แล้วยังมีบ้านที่เขาอยู่จะมีน้ำบ่อเพื่อใช้ในบ้านและมีสัตว์เลี้ยง มีหมา แมว และไก่

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านของผู้ให้ข้อมูลเป็นห้องแถวที่ได้เช่าอยู่อาศัยและอยู่ในเขตชุมชน มีบ้านและผู้คนมากมาย แต่ต่างคนต่างอยู่ รอบๆ ที่อยู่อาศัยมีทั้งหนองน้ำขนาดใหญ่ มีทั้งสัตว์เลี้ยงมากมายหลายชนิดที่คนแถบนั่นเลี้ยงไว้ บางคนทำการเกษตรเพื่อไว้รับประทานภายในครัวเรือนและบ้างมีเหลือไว้ขายชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลอยู่ในบ้านเช่าซึ่งเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มีโทรทัศน์ จานดาวเทียม รอบๆ บ้านค่อนข้างสะอาดปลูกผักชนิดต่างๆไว้รอบๆ บ้าน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

การรักษาอาการเจ็บป่วย

กลุ่มตัวอย่างนิยมรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยพืชสมุนไพรต่างๆ แม้แต่ผู้ที่ไปรับยาจากสถานพยาบาล ก็ยังจะใช้สมุนไพรควบคู่ไปด้วย

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชาย ผมหัน ผิดำ ผอมมาก ขณะไปสัมภาษณ์ เขากำลังต้มน้ำยาสมุนไพรให้ลูก เขาอยู่เพราะลูกเขาเป็นโรคโลหิตจาง ต้องรับยาที่โรงพยาบาลเป็นประจำและต้องรักษาด้วยยาสมุนไพรด้วย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะทางสังคม

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ไปมาหาสู่และทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในหมู่บ้านเสมอ แต่สำหรับผู้ที่ไม่ชอบสังคมมักอยู่บ้าน ไม่ค่อยเดินทางไปไหน จะไปข้างนอกเฉพาะเวลาทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 36 ปี ใฝ่ผอม ผิวดำ ชอบแต่งหน้าแต่งตัว รูปร่างอวบนิดๆ ขณะสัมภาษณ์ก็ได้พูดคุยแบบเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส หัวเราะไปด้วยคุยไปด้วย แต่เมื่อพูดถึงเรื่องเศร้าเขาก็ดูเศร้าเหมือนกัน เขาสนิทกับผู้สัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี สนิทกับท่าทางตรงกับคำที่บอกเล่า ขณะคุยกันมีเพื่อนบ้านมานั่งอยู่ด้วยประมาณ 3 คน ซึ่งพวกเขาก็ไม่เกรงกลัวที่จะให้ข้อมูลกับผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเขาเลย รอบๆ บ้านเต็มไปด้วยพืชผักผลไม้ชนิดต่างๆ ไม่มีรั้วกั้นระหว่างบ้านเขากับบ้านข้างเคียง ผู้คนในหมู่บ้านที่เขาอาศัยอยู่มักไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ เวลาว่างทำกิจกรรมต่างๆ ทุกคนในหมู่บ้านจะช่วยเหลือกันเตรียมสิ่งของและสนุกสนานร่วมกัน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในบ้านปูนชั้นเดียวในบ้านมีคนอาศัยอยู่ค่อนข้างมากเพราะว่าเป็นบ้านหลัก ที่ทุกคนมักจะมาพบหรือรวมญาติกันที่บ้านหลังนี้ ในบริเวณบ้านจะมีแต่อุปกรณ์การทำเครื่องดนตรีไทยใหญ่ เช่น กลอง มอ เป็นต้น ตอนที่คณะทำงานเข้าไปก็พบว่าคนในบ้านกำลังช่วยกันทำเครื่องดนตรี เมื่อคณะทำงานเข้าไปสัมภาษณ์ ภรรยาที่นั่งอยู่ข้างๆ ก็ช่วยตอบ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ชาย รูปร่างผอมมาก ใฝ่ผมหัน ไม่มีหนวด ผิวดำ เขาเป็นคนไม่ชอบเที่ยวไม่ชอบคุย ส่วนมากก็ไปทำงาน พอทำงานเสร็จ ก็อยู่แต่บ้านพักผ่อน ไม่ค่อยได้ออกไปหาเพื่อนบ้าน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ช่วงฤดูพักจากการทำงาน

ช่วงหน้าร้อนซึ่งเกษตรกรไม่ได้เพาะปลูก กลุ่มเป้าหมายผู้รับจ้างทำการเกษตรก็จะว่างงานในช่วงเวลาดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ชายอายุประมาณ 50 ปี ไ่ว้ผมสั้น หุ่นผอม ชอบสูบบุหรี่ ขณะให้สัมภาษณ์ก็พูดคุยแบบกันเอง แม้จะมีเพื่อนบ้านนั่งฟังด้วย ช่วงที่คณะทำงานไปสัมภาษณ์ เป็นช่วงที่เขาไม่ได้ทำงานเป็นเวลาประมาณเดือนกว่าๆ แล้วเพราะตอนนั้นเป็นช่วงหน้าร้อน และเป็นช่วงที่เกษตรกร ไม่ได้ปลูกอะไร จึงไม่ได้ไปทำงาน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ความเชื่อ

กลุ่มตัวอย่าง มีความเชื่อในเรื่องเทพ จึงมีผู้เป็นร่างทรงของเทพ ซึ่งผู้คนในชุมชนรู้จักและเคารพนับถือ ผู้เป็นร่างทรงได้เล่าว่าเวลาชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนอะไรก็จะไปหาเขา นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อเรื่องรอยสักบนร่างกายว่าเป็นยันต์ป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ

พอผู้สัมภาษณ์ดำเนินการสัมภาษณ์ได้สักพักหนึ่ง ก็มีคนมาหาเขา ผู้วิจัยจึงต้องหยุดการสนทนาไว้ เพราะเขาเป็นร่างทรงของเทพ เวลาชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนต่างๆ ส่วนมากก็มักจะมาหาเขา สรุปลได้ว่าเขาเป็นคนที่คนในชุมชนรู้จักและนับถือ คนหนึ่ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูล เป็นสามีภรรยาคนหนึ่ง ผู้ชายมีรูปร่างผอม ไ่ว้ผมสั้น ใส่เสื้อผ้าแบบบางๆ สั้นๆ มีหนวดเล็กน้อย ตามแขนเต็มไปด้วยรอยสักจากพม่า เขาเชื่อกันว่าเป็นยันต์ป้องกันภัยอันตรายต่างๆ เขาเป็นคนไม่ชอบคุย ชอบดื่มสุรา ส่วนผู้หญิงมีรูปร่างอ้วน ไ่ว้ผมยาว ชอบคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยแบบกันเอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งอำนวยความสะดวก

กลุ่มตัวอย่างมีเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ บางครอบครัวมีรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ ในขณะที่บางครอบครัวมีเพียงรถจักรยาน

ลักษณะบ้าน เป็นบ้านปูนทาสีหลังใหญ่มาก ภายในบ้านค่อนข้างสะอาด อากาศเย็นสบาย เพราะมีต้นไม้มาก มีทั้งโทรทัศน์ ตู้เย็น จานดาวเทียม และใช้แก๊สสำหรับทำอาหาร มีรถจักรยานยนต์คันหนึ่งของใช้ต่างๆ เก็บไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูน บริเวณรอบๆ บ้านมีพืชผักสวนครัวเล็กน้อย มีบ่อปลาเลี้ยงไว้กินกันภายในครอบครัว บ้านหลังไม่ค่อยใหญ่มากนัก มีคนอาศัยอยู่ประมาณ 4 -5 คน มีรถยนต์ 1 คัน รถจักรยานยนต์ 1 คัน ชายคนนี้เป็นคนทำงานช่วยเหลือชุมชนได้เกี่ยวกับการแจกข้าวสารให้กับทุกคนผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ที่ยังมีความลำบากในการทำงานชาย

ชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สาธารณูปโภคภายในชุมชน

ในชุมชนมีถนนคอนกรีต มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ทุกหลังคาเรือน แต่อย่างไรก็ตาม ถนนหนทางในบางพื้นที่ ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นถนนคอนกรีต จึงส่งผลให้มีความยากลำบากในการคมนาคม

ผู้ให้ข้อมูลอยู่ในบ้านปูน หลังคากระเบื้อง พื้นปูด้วยเสื่อน้ำมัน บ้านไม่ค่อยกว้างมาก มีสองห้องนอนหนึ่งห้องน้ำ และหนึ่งห้องครัว สภาพภายในบ้านค่อนข้างสะอาด อุปกรณ์ของใช้ต่างๆ ก็เก็บเป็นระเบียบ มีโทรทัศน์ ตู้เย็น จานดาวเทียม รอบๆ บ้านมีปลูกผักผลไม้ เช่น มะม่วง ผักกาดและสมุนไพรบางชนิด พื้นที่ของบ้านไม่ค่อยกว้าง บ้านอยู่ติดกับถนนในซอยของหมู่บ้านซึ่งเป็นถนนคอนกรีต และมีท่อหรือรางระบายน้ำด้วยทาง อบต. ได้เดินท่อน้ำประปาให้กับบ้านที่อยู่ในชุมชนทุกหลัง แต่ส่วนมากน้ำดื่มจะซื้อจากร้านค้า

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในบ้านปูน หลังคามุงกระเบื้อง บ้านหลังใหญ่มาก มีทั้งหมด 5 ห้อง แต่ละห้องพื้นที่ไม่กว้าง พอวางที่นอนกับที่วางของเท่านั้น ภายในห้องมีโทรทัศน์ ตู้เย็น จานดาวเทียม แต่ไม่มีแก๊สในการทำอาหาร ไม่มีตู้เสื้อผ้า รอบๆ บ้านเต็มไปด้วยทุ่งนากับต้นไม้ใหญ่ มีบ่อน้ำอยู่ข้างห้องบ่อหนึ่งไว้ใช้ในครัวเรือน ถนนหนทางยังเป็นหินเป็นทราย ตัวบ้านอยู่ติดแม่น้ำ ลำบากมากเวลาฝนตก

หนัก เคยมีน้ำท่วมบ้านแล้วครั้งหนึ่ง ครอบครัวนี้มีเพียงรถจักรยาน ไว้ใช้ขี่ไปทำงาน ไปซื้อข้าวของต่างๆ สรุปก็คือครอบครัวนี้ยากจนมาก เพราะ ภรรยาคนเดียวต้องหาเงินเพื่อเลี้ยงคนในครอบครัวถึงสามคน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนบ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูง จะต้องใช้น้ำจากภูเขาในการอุปโภคบริโภค ซึ่งมักพบปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง

ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในบ้านปูน หลังคามุงกระเบื้อง บ้านหลังไม่ใหญ่ มีสองห้องนอน กับห้องนั่งเล่น ห้องน้ำไม่ได้อยู่ในบ้าน น้ำที่ใช้กินใช้อาบใช้ล้างของต่างๆ ได้มาจากภูเขาหรือประปาภูเขานั้นเอง ภายในบ้านมีกระดานหนังสือพิมพ์ติดที่ผนังเกือบทุกที่ มีตู้เย็น โทรทัศน์ จานดาวเทียม รอบๆบ้านเต็มไปด้วย ต้นไม้เพราะหมู่บ้านของเขาอยู่บนที่สูง ช่วงหน้าแล้งเขาจะมีปัญหาเรื่องน้ำไม่พอใช้รอบๆ บ้านไม่มีพื้นที่ปลูกพืชผักเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

7.3. สรุป

สภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง มักอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวและปลูกบ้านอาศัยอยู่ด้วยกันในหมู่เครือญาติ สมาชิกในครอบครัวจะดูแลซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการสนับสนุนทางการเงินจากลูกหลานที่เข้าไปทำงานในตัวเมืองแล้วส่งเงินกลับมาให้ครอบครัว

สถานะความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยมี 3 ลักษณะ คือ ผู้ที่มีบ้านของตนเอง ผู้ที่อยู่กับนายจ้างในบ้านพักคนงานและผู้เช่าบ้านอยู่ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง การปลูกบ้านมักปลูกเป็นบ้านชั้นเดียว ในส่วนการซื้อบ้าน มักจะซื้อโดยใช้ชื่อของนายจ้างหรือญาติพี่น้องที่ได้สัญชาติเป็นคนไทยแล้ว

สภาพสังคมในชุมชนมักเป็นในลักษณะเกื้อกูลไปมาหาสู่กัน และมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ซึ่งจะพบการปลูกพืชผักสวนครัวเป็นอาหารและการใช้สมุนไพรรักษาโรค

ในด้านการประกอบอาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทำด้านเกษตรกรรม จึงมักจะว่างงานในช่วงฤดูร้อนซึ่งเกษตรกรไม่ได้ทำการเพาะปลูก

ในด้านความเชื่อกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อในเรื่องที่เหนือธรรมชาติ เช่น ความเชื่อในเรื่องเทพและความเชื่อรอยสักบนร่างกายว่าเป็นยันต์ป้องกันอันตราย

ภายในชุมชนมีสาธารณูปโภคต่างๆ มีไฟฟ้า น้ำประปาและถนนคอนกรีต โดยแต่ละครอบครัวมีสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันไปตามฐานะของตน

จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก พบข้อสรุปว่าแม้ผู้ที่ไม่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ก็ยังเต็มใจที่จะอยู่ในประเทศไทยมากกว่าประเทศพม่าเพราะรู้สึกที่ประเทศไทยปลอดภัยกว่าที่พม่า

บทที่ 8: ความคาดหวังในอนาคต

8.1. บทนำ

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ล้วนอพยพจากประเทศพม่ามาอยู่ในประเทศไทยด้วยความคาดหวังที่จะสร้างอนาคตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น ลูกหลานได้รับการศึกษาที่ดี มีงานที่มั่นคงทำและได้รับความเสมอภาคเหมือนกับเด็กคนไทย

บทนี้จะนำเสนอแผนการในอนาคตที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการตัดสินใจตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยหรือเดินทางกลับไปอยู่ประเทศพม่าและความคาดหวังในชีวิต ที่แสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างปรารถนาที่จะเห็นสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น โดยมีทั้งความคาดหวังในชีวิตของตนเองและครอบครัว ความคาดหวังที่มีต่อสังคม จนไปถึงความคาดหวังในระดับนโยบาย

8.2. แผนการดำเนินชีวิตในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างมีแผนการในอนาคตที่สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ผู้ที่ต้องการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าประเทศไทยมีความปลอดภัย สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและบุตรได้รับการศึกษา อีกทั้งเหตุผลที่ไม่ต้องการกลับไปพบกับความทรงจำที่เลวร้ายที่ได้เผชิญมาเพราะแม้แต่ในปัจจุบันก็ยังมี การสู้รบกันอยู่เรื่อยๆ กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ที่ต้องการกลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าเนื่องจากเหตุผลด้านการงาน ที่ว่าการทำงานรับจ้างในประเทศไทยมีความเหน็ดเหนื่อยมาก จึงมีความต้องการกลับไปใช้ชีวิตดั้งเดิมแบบชาวไทยใหญ่ในรัฐฉานซึ่งเป็นดินแดนบ้านเกิดของตนเอง และกลุ่มที่สาม คือกลุ่มที่ยังไม่มีแผนการที่จะกลับไปในขณะนี้ แต่อาจกลับไปในอนาคตถ้าหากว่าประเทศพม่ามีความสงบปลอดภัยและมีสาธารณูปโภคที่ดี

แผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของผู้ที่ต้องการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย

แรงงานที่อพยพมานั้น บ้างก็สูญเสียคนที่รักและทรัพย์สินที่บ้านเกิดของเขา เมื่อได้เข้ามาอยู่ในประเทศไทย พวกเขาใช้ชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมมากในหลายๆ ด้าน มีงานทำ และลูกๆ ของพวกเขาบางส่วนได้รับสัญชาติไทย มีสิทธิเสรีภาพทัดเทียมกับคนไทย จึงยังไม่อยากกลับไปประเทศพม่า โดยมีแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตที่ประเทศไทย ดังนี้

ตอนนี้ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าเลย เพราะไม่อยากกลับไปใช้ชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน ต้องคอยระมัดระวังความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา บางครั้งยังคิดว่าตัวเองเป็นบ้าด้วยซ้ำ เพราะชอบคิดและเป็นกังวลอยู่ตลอดเวลา กลัวว่าพวกทหารพม่าจะเข้ามาทำร้ายคนในครอบครัว มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่า ลูกๆ ก็ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้พวกเขามีความรู้ ซึ่ง

การศึกษามีประโยชน์มาก จากแต่ก่อนลูกๆ ของฉันจะพูดไม่สุภาพ ไม่รู้จักการทำความเคารพเลย แต่พอไปเข้าโรงเรียนแล้วทำลูกๆ ของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีความสะดวกภาคเท่าคนไทยก็ตาม

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีบ้านที่อยู่อาศัย ต้องหนีเข้าไปอยู่ในป่า ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต ต้องอยู่อย่างอดมื้อกินมื้อ ลูกๆ ก็ไม่ได้เรียนหนังสือถึงแม้ว่าเราไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย แต่ความเป็นอยู่ที่ประเทศไทยก็ดีกว่าประเทศพม่ามาก จึงมีความคิดว่าไม่อยากกลับไปพม่าแล้ว ถ้ากลับก็จะกลับไปเยี่ยมพี่น้องเฉยๆ แต่ก็ยังไม่มีโอกาสไปเลยเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก และอีกอย่างก็กลัวว่ากลับไปแล้วกลับไม่ได้กลับมาอีก เพราะที่โน่นไม่มีอะไรแน่นอน ทุกวันนี้ก็ยังมีการสู้รบกันระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยทุกวัน ที่รู้ก็เพราะว่าพี่น้องทางโน้นโทรมาพูดคุยให้ฟังอยู่เสมอ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย แต่ถ้าไปเที่ยวเฉยๆ คงจะไปอยู่ เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำมาหากิน ลูกหลานไม่มีโอกาสได้เข้าโรงเรียน ไม่มีสิทธิอะไรเลย อยู่ในประเทศไทยฉันและครอบครัวยังได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล การเรียนของลูกหลาน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่า เพราะเราคิดว่าตอนนี้เรามีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าพม่าเยอะ เด็กๆ ได้เข้าโรงเรียน ไปไหนมาไหนก็สะดวกและปลอดภัยมากกว่าประเทศพม่าเยอะ เราไม่ต้องกังวลว่าจะโดนทหารยิงวันไหน หมู่บ้านจะถูกเผาวันไหน อีกอย่างเราไม่มีที่บ้านที่ดินทำกินแล้วที่พม่ากลับไปก็ทำอะไรไม่รู้จะไปทำอะไร สู้ทำงานที่ประเทศไทยดีกว่าสบายใจกว่าเยอะ ถึงแม้ไม่มีเงินมีบ้านมีที่ดินตอนนี้ก็จริง แต่วันหนึ่งไม่แน่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย เพราะที่โน่นทำให้ฉันและครอบครัวสูญเสียคนที่รักบ้านเรือน ไร่ นา เรียกได้ว่าฉันและครอบครัวไม่เหลืออะไรแล้วจริงๆ จะไม่ยอมกลับไปเด็ดขาดต่อให้อยู่ที่

ประเทศไทยต้องอดตายก็จะไม่กลับไปแล้ว ลูกชายกับลูกสาวก็ได้บัตรประชาชนไทยแล้ว ส่วนตัวฉันและแม่ของฉันก็มีบัตรสีเขียวขอบแดง ถึงแม้ว่าบัตรของฉันจะไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนที่มิ
สัญชาติไทยก็ตามแต่ว่ามันก็ยังดีกว่าที่เราจะพากันกลับไปในที่มันทำให้สูญเสียคนที่เรารัก คิดขึ้นมา
ครั้งใดก็ทำให้ฉันร้องไห้ตลอด ฉันไม่เคยที่จะลืมมัน พยายามลืมแต่ก็ลืมไม่ลงซักที

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่าอีก
อย่างลูกๆ ของฉันก็ได้สัญชาติไทยแล้ว ต่อไปเขาก็จะมีงานมีการที่ดีทำและสามารถเลี้ยงดู
ครอบครัวของฉันได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ครอบครัวของฉันไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าอีกแล้ว เพราะการเป็นอยู่ที่ประเทศไทยดีกว่า
พม่าเยอะเลย ตอนนี้ฉันมีทั้งบ้านหลังเล็กๆ เป็นที่พักอาศัย ลูกๆ ของฉันได้เข้าโรงเรียน ฉันมีงานทำ
มีรายได้พอที่จะเลี้ยงครอบครัวของฉันได้ ฉันคิดว่าถ้าอยู่ที่ประเทศไทย ลูกๆ ของฉันน่าจะมือนาค
และความเป็นอยู่ที่ดีกว่าอยู่ประเทศพม่า เพราะตอนนี้ที่พม่าสถานการณ์ยังไม่สงบ ทหารพม่ากับ
ทหารกลุ่มชาติพันธุ์ยังคงสู้รบกันอยู่เป็นบางพื้นที่ และถ้าหากฉันและครอบครัวกลับไป ลูกๆ ของฉัน
ก็ต้องกลับไปด้วย ดีไม่ดีพวกทหารจะจับลูกๆ ของฉันไปเป็นทหารอีก ฉันจึงตัดสินใจแล้วว่าฉันจะไม่
กลับไปอยู่พม่าแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งก็คือที่พม่า บ้านและที่ดินที่เคยเป็นของฉัน ได้กลายเป็นของคน
อื่นไปแล้ว ถ้ากลับไปก็ไม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร และคงต้องไปเป็นแรงงานเขาอยู่ดี ถ้าจะให้
เป็นแรงงานที่พม่าฉันขอเป็นแรงงานที่ไทยดีกว่า สบายและปลอดภัยกว่าเยอะ

หญิงชาวไทยใหญ่อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

แผนการในอนาคตของผู้ที่ต้องการใช้ชีวิตในวิถีดั้งเดิมที่บ้านเกิดของตน

แรงงานข้ามชาติผู้อพยพมาประเทศไทยบางส่วน มีแผนที่จะกลับไปประเทศพม่าซึ่งเป็นบ้านเกิดของ
ตน เพื่อใช้ชีวิตอย่างพอเพียง โดยไม่ต้องทำงานรับจ้างที่เหน็ดเหนื่อยมากนัก

ครอบครัวของเรามีแผนที่จะกลับประเทศพม่า แต่ยังไม่รู้ว่าจะกลับเมื่อไหร่ แต่จะกลับแน่นอน
เพราะว่าที่นี่ไม่ใช่ประเทศของเรา คิดว่าถ้าได้กลับไปก็คงจะมีความสุขกว่าที่อยู่ประเทศไทย แต่ลูก
สาวไม่อยากกลับเพราะอยู่ประเทศไทยได้เรียนหนังสือ ถ้ากลับไปอยู่ประเทศพม่าแล้วกลัวจะ
ไม่ได้เรียนต่อ แต่ว่าเราเป็นพ่อแม่เราต้องทำงาน เราารู้สึกว่ามันเหนื่อยมาก อยากพักผ่อน อยาก

กลับไปพักผ่อนที่บ้านเกิดของเรามากกว่าที่จะพักผ่อนในประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยถ้าไม่ทำงานก็จะมีเงิน ถ้าไม่มีเงินก็อยู่ไม่ได้ แต่ที่ประเทศภูฏานของเราไม่ทำงานก็อยู่ได้ เพราะผู้คนส่วนใหญ่ก็จะทำไร่ ทำสวนแบบพออยู่ พอกิน ซึ่งมันไม่เหนื่อยอย่างนี้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ที่อาจกลับประเทศพม่าในอนาคตหากพม่ามีความสงบและได้รับการพัฒนา

แรงงานข้ามชาติบางส่วนยังไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่าในขณะนี้ แต่หากบ้านเมืองในประเทศพม่ามีความสงบปลอดภัยและมีสาธารณูปโภคที่ดี ก็จะกลับไปใช้ชีวิตในประเทศที่เป็นบ้านเกิดของตนเอง

ตอนนี้ผมและครอบครัวยังไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่พม่า เพราะสถานการณ์ตอนนี้ก็ยังไม่สงบจริงๆ ทางทหารพม่ากับทางทหารชนเผ่ายังคงสู้รบกันอยู่ ถ้ากลับไปตอนนี้ก็เหมือนเอาชีวิตไปทิ้ง เพราะที่หมู่บ้านของเราที่พม่า ไม่มีความปลอดภัยเลย มีการสู้รบกันอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน สาเหตุที่เขาสู้รบกันคือ พวกทหารพม่าต้องการให้ทหารชนเผ่าวางอาวุธและอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า แต่ทหารชนเผ่าไม่ยอม จึงเกิดสงครามขึ้น ในความคิดของผมนะครับ แต่หากวันใดที่พม่าปกครองอย่างประชาธิปไตยจริงๆ บ้านเมืองสงบสุข ไม่มีการสู้รบกัน ทางภาครัฐได้พัฒนาเกี่ยวกับด้านต่างๆ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ถนนหนทาง เศรษฐกิจ ให้มันดีกว่านี้ ให้ผมมั่นใจว่ามีความปลอดภัยจริงๆ ละก็ ผมกลับไปแน่นอนครับ เพราะที่บ้านเกิดของผมมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีที่ดินเป็นของตนเอง เพื่อไว้ปลูกพืชผักต่างๆ ไว้ใช้ในครัวเรือนและเอาไปขาย เพื่อเป็นทุนให้กับครอบครัวของผม

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้วปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

8.3. ความคาดหวังในชีวิต

กลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ทำการศึกษานี้ มีความคาดหวังที่ในชีวิตคือ ต้องการอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้รับสิทธิความเสมอภาคและค่าจ้างแรงงานตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงความคาดหวังว่าบุตรจะมีการศึกษาที่ดี มีการงานที่มั่นคงและได้รับสัญชาติไทย โดยบางครอบครัวยอมจ่ายเงินจำนวนมากเพื่อให้ลูกได้รับสัญชาติไทย ส่วนความคาดหวังในด้านนโยบายที่มีต่อภาครัฐ คือความคาดหวังว่ารัฐบาลไทยจะพิจารณาลดค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตต่างๆ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในด้านสังคม คือ การที่ประชาชนในประเทศไทยเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยก

อยากอยู่ประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย อยากทำอะไรก็ได้ที่ไม่ต้องกลัวตำรวจ อยากให้ลูกๆ ได้เรียนหนังสือสูงๆ มีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กคนไทย ตอนนี้ลูกของฉันทากำลังทำเรื่องโอนสัญชาติไทย ทำเรื่องไปหลายเดือนแล้วแต่เรื่องก็เงียบ เหมือนจะไม่มีอะไรคืบหน้าเลย ฉันท้องเสียเงินในการโอน

ไปเกือบหนึ่งหมื่นบาทแล้ว แต่ฉันก็แอบมีความหวังว่าถ้าลูกฉันได้สัญชาติไทย เสียเท่าไรฉันก็ยอม ฉันไม่มีเงินหรอกต้องไปกู้เงินเขามาและค่อยหามาใช้ทีหลัง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากให้ลูกได้สัญชาติไทย และได้รับการศึกษาสูงๆ เพื่อที่จะได้งานทำที่มั่นคง ไม่ต้องทำงานตากแดดเหมือนพ่อแม่ อยากให้ครอบครัวของเราอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไปไหนก็ไม่ต้องขอใบเดินทางเพราะทำให้เสียเวลามาก และสามารถทำงานได้ทุกประเภทและอยากให้คนไทยมองเห็นคุณค่าความเป็นคนของเรา ไม่อยากให้แบ่งแยก ซึ่งมันเห็นถึงความแตกต่างกันมาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรก ตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากให้ลูกๆ ได้เรียนสูงๆ มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ มีความเท่าเทียมกับคนอื่นๆ มุ่งงานทำและสามารถทำงานได้อย่างอิสระ ถึงแม้จะไม่มีบัตรไทยแต่ก็อยากให้ครอบครัวของเราอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดและสิ่งที่ฉันต้องการก็คือ ทำงานได้รับค่าแรงงานตามกฎหมายที่ระบุไว้เช่นวันละ 300 บาท ปกติฉันทำงานวันละ 180-200 บาทต่อหนึ่งวัน และอยากให้มีความเสรีภาพและสิทธิเท่าเทียมกันและอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นต้น

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ถ้าอยู่ในประเทศไทยต่อไป การประกอบอาชีพหรือการทำงาน ค่าแรงงานก็อยากให้ถูกต้องตามกฎหมายและที่อยู่อาศัยก็อยากให้เท่าเทียมกัน ในเรื่องของสิทธิก็อยากให้มีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย มีความเสมอภาคกัน ไม่เอาเปรียบกัน และอยากได้บัตรประชาชนไทยมากๆ เพื่อประกอบการเรียน การศึกษาและการทำมาหากิน หรือแม้กระทั่งหน้าที่การงานในอนาคตอีกต่อไป และอยากทำงานที่อิสระถูกต้อง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อไปก็คือ อยากให้ทางภาครัฐเขียนนโยบายเกี่ยวกับเรื่องบัตรเรื่องใบ อยากให้เขาลดค่าธรรมเนียมในการทำบัตรแต่ละครั้ง หรือในการต่ออายุ

บัตรของแต่ละชนิด เพราะค่าแรงตอนนี้ที่ได้รับมันแทบจะไม่พอเลี้ยงครอบครัวอยู่แล้ว ยังต้องเก็บไว้เพื่อเอาไปจ่ายค่าธรรมเนียมในการต่ออายุบัตรอีก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

8.4. สรุป

ผู้อพยพลี้ภัยขออนุญาตพำนักถาวรจากประเทศพม่ามาอยู่ในประเทศไทย ด้วยความหวังที่จะปกป้องครอบครัวให้ปลอดภัยและเพื่อสร้างอนาคตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น โดยการศึกษาในบทนี้สรุปได้ว่า แผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ที่ไม่มีแผนการที่จะกลับไปอยู่ในประเทศพม่าซึ่งนับเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ยังมีความปรารถนาที่จะกลับไปใช้ชีวิตดั้งเดิมในดินแดนบ้านเกิด และผู้ที่กลับไปถ้าประเทศพม่ามีความสงบปลอดภัยและได้รับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สำหรับในด้านความคาดหวังในชีวิต กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ได้รับสิทธิต่างๆ อย่างเสมอภาคและได้รับค่าจ้างแรงงานตามที่กฎหมายกำหนด บุตรได้รับสัญชาติไทยและมีการศึกษาที่ดี โดยมีความคาดหวังในระดับนโยบายที่มีต่อรัฐบาลไทย คือ การพิจารณาลดค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตต่างๆ ส่วนความคาดหวังที่มีต่อสังคม คือ การที่ประชาชนในประเทศไทยเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยก

บทที่ 9: สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่องวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจที่มีต่อสถานการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพื่อให้คนในสังคมไทยและต่างประเทศมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ และเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แรงงานอพยพที่ไม่มีสัญชาติไทยผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ครอบครัว โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ตำบลม่อนปิ่นและตำบลโป่งน้ำร้อน

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ยึดถือกระบวนการทัศน์การตีความ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 2. แบบสอบถาม 3. แบบสัมภาษณ์ 4. อนุทิน 5. การจดบันทึกและการบันทึกเสียง การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2558 ถึงเดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2559 ในช่วงเวลาดังกล่าวนักวิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2559 ถึงเดือน พฤษภาคม 2560 ช่วงเวลาดังกล่าว นักวิจัยรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

9.1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะของผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ คณะวิจัยได้สัมภาษณ์แรงงานผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทยทั้งหมด 20 ครอบครัว จำแนกเป็นเพศชาย 11 คน เพศหญิง 9 คน โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 22 – 80 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปในด้านการเกษตร มีบางส่วนทำงานส่วนตัว ทำงานฝีมือ ขายของและเป็นกรรมกร ส่วนผู้สูงอายุมักไม่ได้ทำงาน ในด้านระดับการศึกษาพบว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเหตุผลหลัก 3 ประการ คือสงครามภายในประเทศพม่า นโยบายด้านการศึกษาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงเวลานั้น และค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ในด้านระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย พบว่ามีทั้งกลุ่มที่เพิ่งเข้ามาจนถึงกลุ่มที่เข้ามาเป็นระยะเวลานานแล้วคือตั้งแต่ 1 – 31 ปี ในด้านสถานการณ์ถือครองบัตร พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประชาชนไทยแต่ส่วนใหญ่ถือครองบัตรประจำตัวบุคคลพื้นที่สูง แต่อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของบัตรชนิดต่างๆ ที่ตนเองถือครองอยู่ ทำให้เกิดการฉกฉวยโอกาสจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีในการเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม

9.2. ชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศพม่า

กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ค่อนข้างพึงพอใจในวิถีชีวิตที่สงบสุขก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงของสงคราม เหตุผลหลักในการอพยพคือ ต้องการหนีจากความรุนแรงที่ได้เผชิญ อันเนื่องมาจากสงครามและ

ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งก็ให้เกิดความไม่มั่นคงว่าจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัย จึงได้ตัดสินใจอพยพ แม้จะมีความเสี่ยงในการเดินทางและไม่ทราบถึงสิ่งที่จะเผชิญในอนาคต

9.3. ชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่ประเทศไทย

9.3.1. การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมายังประเทศไทยโดยการเดินเท้าเข้ามาทางบก และมีบางรายเดินทางมาทางน้ำ โดยจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้นำทางและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในราคาที่ค่อนข้างสูง

9.3.2. อุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ที่ประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างได้เผชิญปัญหาขาดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในบางเรื่องเมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย แม้ว่าผู้อพยพมีความปรารถนาที่จะอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่เนื่องด้วยอุปสรรคในด้านข้อกำหนดทางกฎหมายและนโยบาย อุปสรรคในเรื่องค่าใช้จ่ายในการขอใบอนุญาตที่สูง ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียน ส่งผลให้การเข้าถึงสิทธิเสรีภาพบางประการเป็นไปได้ยาก อุปสรรคเหล่านี้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างต้องเผชิญกับสถานการณ์ การถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง การไม่มีสิทธิใช้ชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน การไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา การไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาล การขาดเสรีภาพในการเลือกประกอบอาชีพ เป็นต้น

9.3.3. ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต

ผู้อพยพได้รับสิ่งดีๆ ในชีวิตด้านความปลอดภัย การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล การศึกษา และการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนเมื่อมีภัยพิบัติและความเดือดร้อน

9.3.4. ประสบการณ์ที่ไม่ดีในชีวิต

ผู้อพยพได้พบประสบการณ์ที่ไม่ดีในเรื่อง การไม่ได้รับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม การไม่ได้รับบริการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสาธารณะ การถูกข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่สุจริต อีกทั้งยังมีความรู้สึกถูกแบ่งแยกที่ไม่ได้รับการสนับสนุนในบางเรื่องเหมือนผู้มีสัญชาติไทย

9.3.5. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ผู้อพยพมักแก้ปัญหาโดยการปรึกษากันเองภายในครอบครัวก่อน หากแก้ไขปัญหาไม่ได้จึงจะปรึกษาศูนย์กลางภายนอกที่สามารถให้คำแนะนำได้ในแต่ละด้าน ถ้าเป็นปัญหาด้านการศึกษา ก็จะปรึกษากับครู หากพบปัญหาด้านบุคคลในชุมชนและงานประเพณี มักจะปรึกษากับเจ้าอาวาสหรือพระที่วัดในหมู่บ้าน ปัญหาด้านกฎหมายมักจะปรึกษากับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำชุมชนบ้างก็ปรึกษากับนายจ้างของตนเอง บ้างก็ปรึกษากับองค์กรหรือมูลนิธิที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ในด้านต่างๆ

9.4. บทบาทในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างล้วนมีส่วนร่วมในชุมชนเท่าที่จะสามารถทำได้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตอย่างราบรื่นร่วมกับผู้คนภายในชุมชน การให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน มักได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการรับรองสถานภาพต่างๆ เป็นการตอบแทน ทั้งนี้ มีกิจกรรมบางประเภทที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐ ที่ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งไม่มีสิทธิเข้าร่วมเนื่องด้วยเหตุผลหลักคือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทย

9.5. วิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่ประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่พอกินพอใช้ มีวิถีชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติ อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวโดยมักปลูกบ้านอยู่ด้วยกันในหมู่เครือญาติ สมาชิกในครอบครัวจะดูแลซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการสนับสนุนทางการเงินจากลูกหลานที่เข้าไปทำงานในตัวเมืองแล้วส่งเงินกลับมาให้ครอบครัว ซึ่งบางครอบครัวมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองที่ซื้อโดยการใช้ชื่อของนายจ้างหรือญาติพี่น้องที่ได้สัญชาติเป็นคนไทยแล้ว บางครอบครัวเช่าบ้านอยู่ และบางครอบครัวอาศัยอยู่กับนายจ้าง จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก พบข้อสรุปว่า แม้ผู้ที่ไม่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ก็ยังเต็มใจที่จะอยู่ในประเทศไทยมากกว่า เนื่องจากมีความรู้สึกว่าการในประเทศไทยปลอดภัยกว่าประเทศพม่า

9.6. ความคาดหวังในอนาคตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ

9.6.1. แผนการดำเนินชีวิตในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างมีแผนการในอนาคตที่สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้ที่ต้องการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเนื่องจากประเทศไทยมีความปลอดภัย สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและบุตรได้รับการศึกษา

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มผู้ที่ต้องการกลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าเนื่องด้วยเหตุผลด้านการงาน ที่ว่าการทำงานรับจ้างในประเทศไทยมีความเหน็ดเหนื่อยมาก

กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มที่ยังไม่มีแผนการที่จะกลับในขณะนี้ แต่อาจกลับไปในอนาคต ถ้าหากว่าประเทศพม่ามีความสงบ ปลอดภัยและมีสาธารณูปโภคที่ดี

9.6.2. ความคาดหวังในชีวิต

กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในชีวิตที่จะสร้างอนาคตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น โดยการอพยพจากประเทศพม่ามาอยู่ในประเทศไทย เพื่อหาเลี้ยงชีพ ให้มีความมั่นคงปลอดภัยและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ฉะนั้น กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากต้องการอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อันจะส่งผลให้ได้รับสิทธิต่างๆ และได้รับค่าจ้างตามที่กฎหมายกำหนด การเดินทางไปในพื้นที่ต่างๆ โดยไม่ถูกจำกัด และความคาดหวังให้บุตรได้รับสัญชาติไทย มีการศึกษาที่ดี มีงานที่มั่นคงและได้รับความเสมอภาคเหมือนกับคนไทย

กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังทางด้านนโยบายคือ คาดหวังให้รัฐบาลไทยมีนโยบายลด
ค่าใช้จ่ายในการขอใบอนุญาตทำงาน

กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังทางด้านสังคมคือ การที่ประชาชนในประเทศไทยเห็นคุณค่า
ความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยก

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาแรงงานอพยพย้ายถิ่นจากพม่าในประเทศไทย ควรได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและ
ยั่งยืน เนื่องจากเป็นปัญหาระดับชาติในด้านสิทธิมนุษยชน หากปัญหานี้ได้รับการแก้ไข จะส่งผลให้แรงงาน
อพยพ มีส่วนร่วมในการผลักดันเศรษฐกิจชาติ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และปิดโอกาสผู้ที่ฉกฉวยประโยชน์
อย่างไม่ชอบธรรม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม

ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาจะเกิดขึ้นได้จากการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของ
องค์กรและสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

ในการนี้ แรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ได้มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย ดังนี้

1. การพิจารณาให้มินนโยบายรับรองแรงงาน และให้ความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานของไทย
เช่น การรับรองค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย กำหนดชั่วโมงการทำงาน การทำงานล่วงเวลา วันหยุด การคุ้มครอง
ดูแลด้านสุขภาพ รวมถึงสิทธิในการทำสัญญาต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ แรงงานควรได้รับการชี้แจงถึง
สิทธิและประโยชน์ต่างๆ ที่แรงงานพึงได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแรงงานภาคการเกษตร
2. นโยบายและค่าใช้จ่ายในการขอใบอนุญาตทำงาน ควรมีความชัดเจน แน่นนอน และมีการบังคับ
ใช้ครอบคลุมทั่วประเทศ

คณะวิจัยพอร์จน

บรรณานุกรม

หนังสือ คนรับใช้ในบ้าน: แรงงานอพยพจากพม่ามาไทย Migrant Domestic Workers: From Burma to Thailand

คำขอบคุณ

ผู้เขียนทำการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากการแนะนำให้คำปรึกษาจาก Mr. Therese Caouette (Southeast Asia Regional Advisor, Partners Asia) จึงใคร่ขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ Ms. Amanda Mowry (Program Manager Thailand, Partners Asia) ที่ช่วยแนะนำเสนอและจัดเตรียมเรียงข้อมูลให้ครบถ้วน และขอขอบคุณอาจารย์อดุล ดวงดีทวีรัตน์ จากกลุ่มเพื่อเด็ก ที่ได้ให้คำแนะนำการเขียน การเรียบเรียง จนรายงานการวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

จึงขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ที่ได้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำกับคณะวิจัย

คณะวิจัยพอร์จูน

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการ ศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....ชื่อผู้จัดบันทึก..... CODE:
วันที่.....

วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อเข้าใจสถานการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ข้ามชาติที่เข้ามาทำงานอยู่ในประเทศไทยที่เขาเผชิญอยู่
- วางแผนเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย
- เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์และสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับคนในสังคมไทยและต่างประเทศ

เกณฑ์กลุ่มเป้าหมายที่จะสัมภาษณ์

- คนที่ไม่มีสัญชาติไทย
- คู่กับคนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัวนั้นๆ
- มีความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงานที่จะไปสัมภาษณ์หรือความสัมพันธ์เครือข่ายที่ดีต่อกัน

แนวทางการปฏิบัติงาน

1. พุดคุยแบบไม่เป็นทางการ
2. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีก่อน
3. แนะนำตัวและองค์กร
4. ชี้แจงวัตถุประสงค์
5. เรามีเวลาคุยนานเท่าไร
6. ขออนุญาตจดบันทึกข้อมูลได้ไหม
7. คำถามบางคำถามถ้าไม่ยากตอบไม่เป็นไร
8. ชวนคนในครอบครัวช่วยตอบ
9. มีอะไรอยากถามเราไหม
10. ความปลอดภัยของผู้ถูกสัมภาษณ์
11. ข้อมูลต้องเก็บเป็นความลับ
12. ความยินยอมของผู้ถูกสัมภาษณ์

ประวัติครอบครัว

ชื่อ.....นามสกุล.....
ความสัมพันธ์กับครอบครัว.....
อายุ.....ปี วันเดือนปีเกิด.....เกิดที่ไหน.....
กลุ่มชาติพันธุ์.....เข้ามาอยู่ประเทศไทยกี่ปีแล้ว.....ปี
หรืออายุ.....ปี หรือ พ.ศ.....ที่อยู่ปัจจุบัน.....
อาชีพปัจจุบัน.....สมาชิกในครอบครัวมี.....คน

ข้อมูลสำหรับเด็ก

[illegible]

1. เล่าเรื่องราวตอนอยู่พม่าในประเด็นที่สำคัญ

	ข้อสังเกต
--	-----------

2. ในช่วงที่ผ่านมา สิ่งที่ยากเป็นและสิ่งที่ยากทำ แต่ไม่สามารถทำได้มีอะไรบ้าง เพราะอะไรถึงทำไม่ได้

	ข้อสังเกต
--	-----------

3. ท่านเคยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่อย่างไรบ้าง

	ข้อสังเกต
--	-----------

4. ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวท่านไหม

	ข้อสังเกต
--	-----------

5. เมื่อท่านมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดก็ตามท่านมักจะไปปรึกษาใคร เพราะอะไร

	ข้อสังเกต
--	-----------

6. ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่ดี เกิดขึ้นกับตัวท่านไหม

	ข้อสังเกต
--	-----------

7. คุณมีแผนที่จะกลับประเทศพม่าไหม

มี เพราะ.....	ข้อสังเกต
.....	
ไม่มี เพราะ.....	
.....	

8. ถ้าคุณจะอยู่ในประเทศไทยต่อไปคุณอยากทำอะไร เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคุณและคนในครอบครัวดีขึ้น

	ข้อสังเกต
--	-----------

ภาคผนวก 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์เรื่องชีวิตในพม่า

ตอนที่อยู่ประเทศพม่า จะโดนทหารพม่าจับไปอยู่เวรยามตอนกลางคืนเสมอ ถ้าพวกทหารพม่าเข้ามาในหมู่บ้านก็จะมาเอาอาหารเช่น ข้าว ไก่ หมู วัว เอาไปแบบไม่มีการขอ ทหารพม่าจะให้ผู้ชายในหมู่บ้านไปอยู่เวรยามจนหมดจนเหลือแต่เด็กและผู้หญิง คนแก่ จึงรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยจึงได้พากันหนีเข้ามาในประเทศไทยทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่ประเทศพม่า ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆนอกเมือง ซึ่งห่างไกลจากเมืองหลวงมาก ในหมู่บ้านของเรามีคนอาศัยอยู่ประมาณ 50 ครอบครัว คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ทำมาหากินด้วยการทำไร่ ทำสวน ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ แบบพออยู่พอกิน หมู่บ้านของเราอยู่กันอย่างสงบสุขจนกระทั่งทหารพม่าได้เข้ามาในหมู่บ้าน มาไล่และเผาบ้านเรือนของชาวบ้านจนหมด ผู้คนในหมู่บ้านต่างพากันหนีตาย ครอบครัวของเราได้พากันหนีเข้าไปในป่า ตอนนั้นลูกชายก็ยังเด็กมาก ครอบครัวเราลำบากมากๆไม่มีข้าวจะกินก็ต้องกินหัวเผือก หัวมันแทนข้าวไปเป็นมื้อๆครอบครัวเราได้อาศัยอยู่ในป่าประมาณ 5-6 เดือน จึงได้ปรึกษากับคนในครอบครัวและพี่น้องที่ได้อาศัยอยู่ในป่าเหมือนกันว่าจะทำอย่างไรกันดีถ้าเราหลบอยู่อย่างนี้ได้ๆ ต้องอดตายแน่ๆ จึงได้ตัดสินใจพากันหนีเข้ามาในประเทศไทยทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตอนที่เราเดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น ครอบครัวเราและพี่น้องของเราได้รับความยากลำบากมากๆ เพราะตอนที่เรามามีเด็กเล็กประมาณ 5-6 คน เราต้องเอาผ้าปิดปากเด็กเวลาเด็กร้องไห้เพราะเรากลัวทหารพม่าได้ยินเสียง เราต้องเดินทางทำมาตลอด เหนื่อยมากแต่เราก็มีความหวังว่าที่ที่เราจะไปถึงคงจะดีกว่าที่เราได้พบเจอในเวลานี้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่ประเทศพม่า ครอบครัวของฉันและเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ๆ กันถูกทหารพม่ามาไล่ให้ออกจากหมู่บ้าน พวกทหารพม่าเข้ามาในหมู่บ้านก็จะมาเอาอาหาร เช่น ข้าว ไก่ หมู วัว เอาไปแบบไม่มีการขอ ครอบครัวของฉันและเพื่อนบ้านบางหลังไม่ยอมออกจากหมู่บ้าน จากนั้นสามวันต่อมาพวกทหารพม่าก็ได้มาเผาหมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉันและพี่น้องได้พากันหนีไปอยู่ในถ้ำ พอทหารพม่ากลับไปพวกเราก็พากันออกมากล้าแล้วมาดูหมู่บ้านของเรา หัวใจฉันแทบสลายไม่มีอะไรเหลือเลย นอกจากพื้นดินที่ว่างเปล่าฉันกอดลูกๆ ร้องไห้ทำอะไรไม่ถูก คิดอะไรก็ไม่ออก ไม่มีที่อยู่ ไม่มีอาหาร พอสักพักก็มีทหารพม่ามาพบฉันและครอบครัวเพื่อนบ้านอีกจำนวนหนึ่ง มาถามว่าเห็นทหารไทย

ใหญ่ผ่านมาทางนี้ใหม่ เพื่อนบ้านตอบไป พวกทหารพม่าไม่เชื่อก็จะใช้ไม้ทุบตีจนเขาได้รับบาดเจ็บ พอทหารพม่ากลับไปฉันทและเพื่อนบ้านได้พูดคุยกันว่าเราไปตายเอาดาบหน้ากันดีกว่า ขึ้นอยู่ที่นี้ต่อไปพวกเราคงไม่รอดแน่ๆ จึงพากันหนีเข้ามาในประเทศไทยทางด้านชายแดนไทยพม่า การเดินทางของเราเป็นไปด้วยความลำบาก เพราะมีทั้งคนแก่ เด็กเล็ก และผู้หญิง เราพากันเดินทางมาเป็นระยะเวลาสามคืนสี่วันจึงถึงหมู่บ้านลาน อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ พวกเราก็ได้รวบรวมเงินจ้างให้มาส่งที่หมู่บ้านแห่งนี้ ค่าจ้างก็แพงมาก พวกเราได้ขอร้องว่าอย่าเก็บเงินเรามากเลยเพราะพวกเราไม่มีเงิน บางคนไม่มีเงินติดตัวมาเลย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่ประเทศพม่าเป็นช่วงที่ระบบทหารพม่ากับขุนสาเริ่มจะขัดแย้งกัน ทหารพม่าได้เข้ามาในหมู่บ้านเพื่อที่จะมาเกณฑ์คนมาร่วมรบด้วย หรือไม่ก็มาแบกของให้กับกองกำลังทหารพม่า ตอนแรกๆ ก็มาชักชวนแต่ไม่มีใครสนใจเลยจึงเปลี่ยนเป็นการเกณฑ์แต่ละหลังคา ถ้าบ้านไหนมีลูกชายก็จะบังคับให้ไป 1 คน ถ้าบ้านไหนไม่มีลูกชายก็จะบังคับให้หัวหน้าครอบครัวไป ครอบครัวของเราแล้วจะได้ไปจึงแอบหนีมาตอนกลางดึก การเดินทางลำบากมากเพราะตอนนั้นลูกๆ ยังเด็กมากเราพากันเดินเท้าเข้ามาทางบ้านนอแล ดอยอ่างขาง ใช้เวลาในการเดินทาง 4 คืน 5 วัน เหนื่อยมาก พอมาถึงที่บ้านนอแลแล้วก็มิญาติมารับแล้วพาครอบครัวของเราไปอยู่ในสวนส้ม เพื่อไปทำงาน รายได้วันละ 70 บาท ถ้าเป็นผู้ชาย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงก็จะได้วันละ 50 บาท ครอบครัวของเรามาอยู่ในสวนส้มได้ 3 ปี ก็เก็บเงินได้ก้อนหนึ่งจึงมาซื้อที่

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่ประเทศพม่า ฉันอายุประมาณ 15 ปี หมู่บ้านของฉันเกิดสงครามเล็กๆ ขึ้น มีทหารพม่าเข้ามาในหมู่บ้าน มาไล่ให้คนในหมู่บ้านออกจากหมู่บ้าน บางครอบครัวหนีไม่ทันก็ใช้กำลังทุบตี เอาของที่มีค่าไปจนหมด แม้แต่หมู ไก่ ข้าวสาร ไม่เหลืออะไรไว้ในหมู่บ้านเลย ถ้าเป็นผู้ชายก็จะจับไปแบกของให้พวกเขา ผู้หญิงสาวบางคนก็จะถูกข่มขืน ฉันเห็นแล้วไม่มีวันลืมเลย พ่อและแม่ได้พาฉันและน้องชายหนีออกจากหมู่บ้านโดยไม่ได้อะไรติดตัวมาเลย พ่อได้พาพวกเราหนีเข้าไปในป่า เข้าไปแอบไม่รู้จุดมุ่งหมายเลย แม่ต้องคอยอุ้มน้องชาย ส่วนตัวฉันวิ่งบ้าง ล้มบ้าง มันช่างเหนื่อยที่สุดในชีวิต ความเป็นคนของฉันเลย ยิ่งแย่ไปกว่านั้นพ่อรุ่งเช้า พ่อได้พาพวกเราออกมาจากป่าเพราะคิดว่าทหารพม่าคงไปกันหมดแล้ว แต่ไม่ใช่เลยพวกทหารพมามาทพบกับครอบครัวของฉัน พวกเขาไม่มีการถามใดๆ เลย กลับยิงปืนใส่พวกเรา พ่อบังพวกเราไว้แล้วพ่อก็โดนยิงนับไม่ถ้วน ฉันและแม่ร้องไห้ แต่มีคนที่นี่มากับเรามีสติมาก เขาลากฉันวิ่งหนีแบบไม่คิดชีวิตเลย ฉันคิดว่าจะไม่รอดแล้ว แม่ฉันก็บ๊ายๆ บอๆ เพราะแม่เห็นเหตุการณ์ ฉันเห็นแต่ว่าพ่อโดนยิงเท่านั้นแต่ฉันไม่เห็นศพของพ่อ ไม่กล้าแม้แต่จะ

ร้องไห้เสียงดัง มันเป็นเรื่องที่ฉันและครอบครัวจะต้องจดจำไปจนวันตาย ฉันและครอบครัวได้หนีเข้าไปในประเทศไทยพร้อมกับคนในหมู่บ้านประมาณ 3 ครอบครัว เรามาทางหมู่บ้านลาน อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่ประเทศพม่าได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชื่อบ้านทรายขาว ความเป็นอยู่ลำบากมาก พม่าได้เข้ามาในหมู่บ้านแล้วมาไล่ให้คนในหมู่บ้านออกจากหมู่บ้านไปให้หมด ถ้าใครไม่ไปก็จะยิงทิ้งให้หมด คนในหมู่บ้านทุกคนต้องทิ้งบ้าน ทิ้งนา สวนผลไม้ต่างๆ ที่เคยทำมาหากิน เรื่องที่เกิดขึ้นนี้ผ่านมาได้สัก 19 ปีแล้ว คนในหมู่บ้านต่างแยกย้ายกันหนีไปคนละทิศคนละทาง ครอบครัวของลุงจึงได้หนีเข้ามาในประเทศไทย เราทุกคนเดินเท้าเข้ามาด้วยความลำบาก เพราะมีทั้งเด็กและคนชรา เราใช้เวลาในการเดินทาง 4 คืนกับอีก 5 วัน ก็มาถึงประเทศไทยในหมู่บ้านนอแล อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่อยู่พม่า ตอนนั้นประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ฉันยังเป็นเด็กอยู่แต่พ่อแม่ของฉันเล่าให้ฟังว่า ครอบครัวของฉันได้ถูกทหารพม่าเข้ามาทำร้ายคนในหมู่บ้านของฉันและมาเผาบ้านเรือนเสียหาย ทำให้คนในหมู่บ้านอยู่ไม่ปลอดภัย และคนในหมู่บ้านก็ได้ย้ายออกจากหมู่บ้านและครอบครัวของฉันก็ได้หนีภัยออกจากหมู่บ้านนั้น และต่อมาไม่นานครอบครัวของฉันก็ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เข้ามาทางด่านบ้านลานเมื่อปี 2546 ตอนนี้ครอบครัวของฉันก็อาศัยอยู่ในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนนั้นผ่านมาแล้วเกือบ 20 ปี ครอบครัวของฉันได้พบกับปัญหาและเหตุการณ์เยอะแยะมากมาย ตอนนั้นพ่อแม่ของฉันลำบากมาก เขาเคยเล่าให้คนในครอบครัวฟังบ่อยๆ ว่าเขาเคยผ่านอะไรมาบ้าง พ่อแม่เคยบอกว่า ตอนนั้นหมู่บ้านของเราได้เกิดเหตุการณ์ที่โหดร้ายขึ้น หมู่บ้านของเราได้มีทหารเข้ามาในหมู่บ้านเรื่อยๆ เขามาเอาของทุกอย่างในหมู่บ้าน พอเขาเข้าเขาก็ยึดหมู่บ้านและอยู่ในหมู่บ้านของเราเลย ยึดทุกสิ่งทุกอย่างเป็นของเขา จนกระทั่งคนในหมู่บ้านต่างคนต่างตกใจมาก และทำให้ทุกคนในหมู่บ้านขวัญเสียกันทั้งหมด และบางคนเขาก็ถูกทหารพม่าฆ่าตายและจับคนในหมู่บ้านไปทรมาน ถ้าเป็นผู้ชายบางคนเขาก็จับไปแบกของหนักๆ เช่น อวูรของเขา แต่บางคนเขาก็หนีเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าจนขาดแคลนน้ำและอาหารบางคนก็ล้มตายเพราะไม่มีจะกินอยู่อย่างระแวง บางคนเขาก็ตัดสินใจหนีเข้าไปในเมืองไทย ต่อมาครอบครัวของเราก็ได้หนีภัยเข้ามาในประเทศไทย

เพราะบ้านของเราก็ไม่มีแล้ว เราเข้ามาในเมืองไทยทางบ้านลาน เดินทางเข้ามาไม่มีรถ และใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 15 วัน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่เรายู่ที่พม่าบ้านเกิดของผม ผมมีพ่อแม่พี่น้องอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว และพี่น้องของผมก็มีเยอะมากมายและรู้จักกับทุกคนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เรามีที่ไร่ ที่นาและสวนเพื่อทำการเกษตรต่างๆ ในแต่ละปี แต่ผ่านมาประมาณ 14 ปีที่แล้ว ได้เกิดเหตุการณ์สู้รบกันในพม่า ระหว่างทหารพม่ากับทหารไทยใหญ่ยิ่งกัน ตอนนั้นทหารพม่ามีมากกว่าทหารไทยใหญ่ ทำให้ทหารไทยใหญ่สู้ไม่ได้และถอยไปตั้งอยู่ในป่า และทำให้ทหารพม่าไม่พอใจกับการสูญเสียของเขา ก็เลยได้ทำร้ายคนในหมู่บ้านที่เป็นไทยใหญ่ ถ้าเป็นผู้หญิงก็ได้ถูกข่มขืนใจ แต่ถ้าเป็นผู้ชายจับไปยิงตาย จับไปทรมานและบางคนก็จับไปปรับใช้แบกอาวุธของเขา เด็กบางคนเขาก็ได้ฆ่าตาย ที่ดินทำกิน ที่ไร่ ที่นา และสวนต่างๆ ก็ถูกทหารพม่าเผาทั้งหมด และสัตว์เลี้ยงของคนในหมู่บ้านก็จับไปกิน ทหารพม่าได้เผาบ้านเรือนทั้งหมู่บ้านจนคนในหมู่บ้านอยู่กันไม่ได้ ได้หนีออกจากหมู่บ้านนั้นมา ต่างคนก็ต่างตกใจและแยกย้ายกันหนีเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าลึกที่ทหารพม่าเข้าไปไม่ถึง ส่วนบางคนก็หนีไปอยู่ที่อื่น บางคนเขาก็ได้หนีเข้ามาในเมืองไทย และในนั้นเราก็ได้หนีภัยเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ต้องเดินเข้ามาอย่างเดียว มีคนพาเข้ามา ตอนนั้นไม่ได้หลับไม่ได้นอน ตอนหนีเข้ามานั้นลำบากมากๆ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อยู่ที่ประเทศพม่า ฉันและครอบครัวอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญมาก ชื่อหมู่บ้านงะคำ คนในหมู่บ้านอยู่กันเหมือนพี่เหมือนน้อง ทำมาหากินโดยการไร่ทำสวน ทำนา ในหมู่บ้านมีประชากรประมาณ 100 ครอบครัว คนในหมู่บ้านต่างพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกัน มีการลงแขกเกี่ยวข้าว ซึ่งมีความสุขมาก หมู่บ้านของเรา อุดมไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ อากาศไม่ร้อน ฝนตกต้องตามฤดูกาล ผลผลิตที่เราปลูกไว้ ก็จะได้ปริมาณที่มาก ก็จะนำไปขาย ทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้ แบบพออยู่พอกิน จากนั้นไม่นานมีข่าวการสู้รบระหว่างทหารพม่าและชนกลุ่มน้อย ตอนนั้นได้ยินแต่ข่าวก็ไม่ได้คิดอะไร ไม่ได้หวาดกลัว คิดว่าจะไม่มาถึงที่หมู่บ้านของเรา แต่ไม่ใช่เลย เพียงไม่กี่เดือน ทหารพม่าได้รุกรานเข้ามาในหมู่บ้านของเรา ตอนแรกๆ พวกทหารก็เข้ามากดดันเฉยๆ ไม่ได้ทำอะไรชาวบ้าน พวกเราก็กินอยู่กันดี แต่พอนานเข้าพวกทหารพม่าก็ได้จับสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านไปกินโดยไม่มีการขอ อยากได้อะไรก็เอาไปหมด ฉันและพวกชาวบ้านเริ่มหวาดกลัว และคิดมากกับการกระทำของพวกทหารพม่า จากนั้นเหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้น พวกทหารพม่าได้จับคนในหมู่บ้านไปทำงานให้พวกเขา ถ้าใครขัดขึ้น พวกทหารพม่าก็จะใช้กำลังทำร้ายจนพวกชาวบ้านบาดเจ็บบางคนถึงกับตาย

ถ้าเป็นผู้หญิงก็จับมาข่มขืน ฉันทและครอบครัวจึงได้ตัดสินใจหนีเข้าประเทศไทย เราเดินทางมาทาง ดอยอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราเคยอยู่ที่เมืองตัน รัฐฉาน ประเทศพม่า มีบ้านไม้และที่ดินทำกิน ส่วนมากปลูกข้าว และรับจ้างทำนาให้กับคนในหมู่บ้าน ก่อนที่ทหารพม่าเข้ามารุกรานเมืองตัน เคยอยู่อย่างสงบสุข จนกระทั่งวันหนึ่งเราได้รู้ข่าวว่าทหารพม่าเตรียมที่จะเข้ามากวาดล้างชนกลุ่มน้อยที่อยู่ที่เมืองตัน เราและครอบครัวจึงตัดสินใจหนีเข้ามาอยู่ประเทศไทยพร้อมกับคนในหมู่บ้านเดียวกันอีกห้าคน โดยการเดินข้ามน้ำ ข้ามภูเขา ข้ามถนนเป็นเวลานานกว่าสองวันจึงจะถึงประเทศไทย พร้อมทั้งต้องเสียเงินให้กับคนนำทางเป็นเงินหกพันบาท เหตุผลที่หนีก็เพราะว่ากลัวทหารจับลูกชายไปเป็นทหารของพม่า ตั้งแต่ตอนนั้นจนถึงตอนนี้ยังไม่เคยกลับไปเมืองตันอีกเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของผมอยู่ที่เกตตอง ครอบครัวของผมมีทั้งหมด 4 คน ตอนอยู่พม่า ครอบครัวของเราอยู่กันอย่างมีความสุข เรามีบ้านเป็นของตัวเอง บ้านของเราทำจากไม้ไผ่ และยังมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง ส่วนมากเราจะปลูกข้าวกับข้าวโพด เวลาเราจะเริ่มปลูกอะไรสักอย่าง สมัยก่อนเราไม่จำเป็นต้องจ้างคนอื่นมาทำเพราะทุกคนที่อยู่ในชุมชน เขาจะมาช่วยเราปลูกตลอด หมู่บ้านของเราไม่มีการลักเล็กขโมยน้อย ไม่มีการรบราฆ่าฟัน เราอยู่กันอย่างเศรษฐกิจพอเพียง ตอนนั้นถนนหนทางไม่ค่อยดี การบริการด้านการศึกษากับสาธารณสุขไม่ค่อยดี แต่เราก็ออยู่กันอย่างมีความสุข สิ่งที่ได้ดีอีกอย่างก็คือ ตอนที่เอาลูกชายบวชบอยส่งลง เพราะทุกๆ ปีในหมู่บ้านของเราจะมีงานบวชช่วงเดือนเมษายน ตอนนั้นผมกับครอบครัวมีความสุขมาก ภายในงานมีทั้งการแสดงต่างๆ เช่น ดนตรี ลิเกไทยใหญ่ และมีของกินมากมายด้วย จนกระทั่งสิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ตอนนั้นเป็นตอนกลางคืน อยู่ๆ ก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้น คนในหมู่บ้านต่างพากันโห่ร้องและวิ่งหนี เพราะมีทหารพม่าพร้อมอาวุธครบมือ เข้ามาในหมู่บ้าน บ้างก็ถูกยิงทั้ง บ้างก็ถูกทุบตีทำร้าย ยังไม่พอ ยังเอาไฟเผาบ้าน จะเกือบหมดทั้งหมู่บ้าน โชคดีที่ครอบครัวของผมหนีรอดออกมาจากหมู่บ้านทัน เราหนีไปอยู่ในป่า ได้สักหนึ่งอาทิตย์ ผมจึงตัดสินใจกลับไปดูในหมู่บ้านอีกครั้ง แต่สิ่งที่ผมเห็นก็คือ หมู่บ้านเกือบสี่สิบกว่าหลังคาถูกไฟเผาไหม้จนหมด เหลือแค่ซากกับสัตว์เลี้ยงตายเกลื่อนไปหมด พอหมู่บ้านของผมถูกทำลาย ผมกับครอบครัวจึงตัดสินใจหนีออกไปอยู่หมู่บ้านอื่น แต่อยู่ได้ไม่นาน ผมก็มีปัญหาสุขภาพ ผมเป็นปอดบวม ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่พม่าประมาณสิบกว่าครั้งแต่ก็รักษาไม่หายขาด จากนั้นไม่นานเราจึงตัดสินใจเข้ามาประเทศไทยเพื่อมารักษาตัว โดยการนั่งรถยนต์มาถึงที่ชายแดนไทยพม่า มาพักอยู่ที่ชายแดนวันหนึ่ง จึงเดินข้ามภูเขาประมาณห้าลูกจนกระทั่งมาถึงประเทศไทย และได้มา

พักอาศัยอยู่ที่ อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เพื่อไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลฝาง พอไปโรงพยาบาลได้สักพัก สุขภาพของ
ผมค่อยๆ ดีขึ้น แต่ก็ไม่หายขาด แม้กระทั่งตอนนี้ผมก็ยังต้องกินยาประจำเพื่อที่จะทำให้โรคที่ผม
เป็นอยู่หายขาด เพื่อที่จะมีแรงทำงานช่วยครอบครัวของผม

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี
ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ฉันเกิดและอยู่ที่ประเทศพม่า หมู่บ้านของฉันมีชื่อว่า บ้านเกดตอง ในหมู่บ้านของฉันมีประชากร
ประมาณ 200-300 ครอบครัว คนในหมู่บ้านทำมาหากินเกี่ยวกับการทำไร่ ทำนา ปลูกผักและผลไม้
เอาไว้กินบ้าง ขายบ้าง บางคนก็เอาไปแลกเปลี่ยนกัน ทุกครอบครัวอยู่ในหมู่บ้านอย่างมีความสุข
จนกระทั่งมีการสู้รบกันระหว่างทหารพม่า และชนกลุ่มน้อยขึ้นส่งผลกระทบต่อคนในหมู่บ้านมาก
ผู้คนล้มตาย บาดเจ็บ บางคนก็สูญหาย ไม่มีที่ทำกิน ต้องพากันหลบหนีออกจากหมู่บ้าน ต้องทิ้งบ้าน
ทิ้งข้าวของทิ้งไร่ นา ที่ทำกิน พากันออกจากหมู่บ้าน พวกเราต้องเดินทางด้วยเท้าเพราะไม่มีรถ เดิน
มาเรื่อยๆ และมีคนเดินทางมากับเราบอกว่าเขาเคยเดินทางไปประเทศไทย เราจึงได้ขอร้องให้เขานำ
ทางเข้าประเทศไทย ตอนแรกเราจะเข้ามาทางบ้านลานแต่ว่าคนนำทางเราจำทางไม่ได้ เราหลงทาง
กันอยู่หลายวันเดินไปเดินมาจึงเข้าไปประเทศทางเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี
ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว**

ฉันเกิดที่ประเทศพม่า เมืองเกียงตอง ฐานะของเราไม่ค่อยดี ที่พม่าเราไม่ที่ดินทำกินและบ้านที่ดี
เหมือนคนอื่น มีแค่บ้านที่เป็นกระท่อมเล็กๆ อยู่ท้ายสวนของหมู่บ้าน ครอบครัวของเรายากจนและ
ลำบากมาก ทุกๆ วันต้องไปรับจ้างทำงานในสวนของคนอื่น หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไปวันๆ บางวันก็
ต้องกินในป่านอนในป่า เพราะต้องอยู่ทำงานให้กับเขาจนเสร็จ ถ้าไปๆ มาๆ ก็จะเสียเวลาเดินทาง
ตอนนั้นครอบครัวของเราไม่มีแม้กระทั่งรถจักรยานยนต์ไว้ขับ เพื่อขับไปทำงานและขับไปซื้อของกิน
ของใช้ อีกอย่างถนนหนทางตอนนั้นก็ไม่ค่อยดี มีทั้งหลุม มีทั้งก้อนหิน อย่างไรก็ตาม ตอนนั้นใน
หมู่บ้านของเราค่อนข้างสงบสุข ไม่มีการลักเล็กขโมยน้อย ไม่มีทหารสู้รบกัน ตลอดทั้งปีหมู่บ้านของ
เราจะมีกิจกรรมต่างๆ จัดขึ้นเกือบทุกๆ เดือน เช่น งานประจำหมู่บ้าน งานวันสำคัญทางศาสนา ปอย
ส่างลอง งานสงกรานต์ และอีกหลายๆ งาน นับว่าตอนนั้นถึงไม่ค่อยมีเงิน ฐานะไม่ค่อยดี แต่พวกเรา
ก็อยู่กันอย่างมีความสุข จนกระทั่งได้เกิดการสู้รบระหว่างกองทัพพม่ากับกองทัพชนเผ่าที่แถวๆ
ภายนอกของหมู่บ้าน ตอนนั้นทุกคนในหมู่บ้านต่างพากันหวาดตกใจกลัวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ครอบครัวของเราต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ ที่นอนบางวันก็ต้องนอนในป่า อาหารก็ต้องทำแบบลับๆ
บางวันก็ได้กินบางวันก็ไม่ได้กิน หลังจากนั้นไม่นานพวกทหารพม่าก็ได้เข้ามาควบคุมพื้นที่ในหมู่บ้าน
ของเรา จนกระทั่งครอบครัวเราและคนอื่นๆ อยู่กันไม่ได้ จึงได้ตัดสินใจหนีตายเข้ามาทางประเทศ
ไทย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ผมเกิดที่ประเทศพม่า ครอบครัวของผมอาศัยอยู่ที่เมืองเกียงตอง รัฐฉาน หมู่บ้านของผมมีประชากรอยู่รวมกันประมาณ 500 กว่าครอบครัว ผมมีที่ดินผืนหนึ่งไว้ทำกิน ส่วนมากพวกเราจะปลูกข้าว ข้าวโพด อ้อย ถั่วดิน ทุกๆ ปี เราจะปลูกหมุนเวียนกันไป ปีไหนที่ได้ผลผลิตเยอะเราก็จะแบ่งเอาไปขายเอาเป็นเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวบ้าง แต่ปีไหนที่ไม่ได้เยอะ เราก็จะเก็บไว้กินเอง หมู่บ้านของเราอยู่ตรงกลางระหว่างภูเขาสองลูก มีแม่น้ำไหลผ่าน อากาศดี เย็นสบาย ตอนนั้นเราก็อ่อนแออย่างมีความสุข แต่หลังจากเกิดสงครามขึ้น หมู่บ้านของเราก็ถูกพวกทหารเข้ามารุกราน เข้ามาเผาบ้านเรือน บางคนก็โดนฆ่าทิ้ง ซึ่งตอนนั้นครอบครัวผมได้หนีเอาตัวรอดไปหลบอยู่ในป่าเป็นเวลาหลายวัน นอนกินนอนกลางป่า ข้าวปลาอาหารก็เอาของที่อยู่ในป่ากินจนกระทั่งเสียงปืนสงบลง เราจึงกลับไปอยู่ในหมู่บ้าน ปรากฏว่าบ้านของเราถูกพวกทหารเผาทำลายจนหมด เราจึงตัดสินใจเพื่อที่จะเข้ามายังประเทศไทย การเดินทางของเราลำบากมาก เราต้องเดินเท้าข้ามน้ำข้ามภูเขาเป็นเวลากว่าสิบๆ วันกว่าจะถึงประเทศไทย โดยเข้ามาทางหมู่บ้านบ้านลาน ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในไทย ครอบครัวผมได้ย้ายที่ทำงานเกือบ 10 กว่าที่ และที่สุดท้ายที่เราย้ายไปอยู่ก็คือที่อยู่ปัจจุบันนี้เอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ฉันเกิดที่เมืองเกงค์คำ ประเทศพม่า หมู่บ้านของฉันเป็นหมู่บ้านเล็กๆ อยู่ตามภูเขา ฉันมีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง และมีที่ดินทำกินอยู่ประมาณสิบไร่ ส่วนมากครอบครัวของฉันจะปลูกข้าว ข้าวโพด เพื่อเอาไปขายและเก็บไว้กินเองบ้าง ชีวิตของเราอยู่กันอย่างเรียบง่าย อยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง อีกอย่างหมู่บ้านของเราอยู่กันอย่างสงบ จนกระทั่งทหารพม่าเข้ามารุกรานและมีคำสั่งให้คนในหมู่บ้านทั้งหมดย้ายออกไปจากหมู่บ้าน ถ้าไม่ย้ายพวกเขาจะฆ่าทิ้งให้หมด จนกระทั่งวันรุ่งขึ้นขณะที่ชาวบ้านกำลังไปทำบุญที่วัดอยู่ก็มีทหารพม่าพร้อมอาวุธครบมือ เข้ามาในหมู่บ้าน เข้ามาทำลายข้าวของของคนในชุมชน เอาไฟเผาบ้าน ฆ่าคนในหมู่บ้าน คนที่หนีรอดก็รอด ส่วนคนที่หนีไม่ทันก็โดนยิง มีบางส่วนเท่านั้นที่หนีรอดออกมาได้ หนึ่งในนั้นก็คือครอบครัวของเรา และในวันเดียวกันนั้นเองทางครอบครัวของเราจึงตัดสินใจเดินข้ามน้ำข้ามภูเขาใช้เวลาประมาณห้าหกวัน เพื่อข้ามมายังประเทศไทย โดยเข้ามาทางชายแดนไทย-พม่า บ้านลาน และได้อาศัยอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่อำเภอฝางประมาณสิบกว่าปี หลังจากทำงานไปสักพัก ครอบครัวของเราก็มีเงินเก็บมากพอที่จะสร้างบ้านเป็นของตัวเอง จึงตัดสินใจสร้างมันและตอนนี้ก็ได้ย้ายมาอยู่บ้านหลังใหม่จนถึงปัจจุบัน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เรื่องราวที่สำคัญตอนผมอยู่พม่าก็คือ ผมจำได้ว่าหมู่บ้านที่ผมอยู่คือ เกงคำ ผมมีบ้านและที่ดินทำกิน เป็นของตัวเอง ที่ดินประมาณ 5-6 ไร่ ส่วนมากปลูกข้าว เราอยู่กันประมาณยี่สิบหลังคา เพื่อนบ้าน ของเรามีนิสัยที่ดี ไม่มีการลักขโมย เพราะต่างคนก็ต่างมีที่ดินทำกิน สามารถเลี้ยงดูครอบครัวของกัน และกันได้ อีกอย่าง หมู่บ้านเราจะจัดงานประเพณีต่างๆ เป็นประจำ เช่น งานปอยส่งลอง งานปอย เทียน งานขึ้นบ้านใหม่ งานเลี้ยงต่างๆ ก่อนถึงวันงานจริงคนในหมู่บ้านเกือบทุกคนพร้อมใจกันไป ช่วยจัดเตรียมเรื่องอาหาร ของใช้ต่างๆ เพื่อที่ใช้ในวันงาน ตอนนั้น หมู่บ้านของเราสงบมากไม่มี ทหารสู้รบกัน ผมกับครอบครัวอยู่กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่นาน ก็มีข่าวว่าทางทหารพม่า ต้องการเข้ายึดพื้นที่ และหมู่บ้านที่ผมอยู่ก็เป็นเป้าหมายของเขาด้วย ตอนนั้นเป็นช่วงกลางคืน ทุก คนต่างก็หลับกันหมด อยู่ๆ ก็มีเสียงระเบิดดังขึ้น ผมกับครอบครัวตกใจมาก จึงพากันวิ่งออกจาก บ้านไปหลบอยู่ในป่าข้างๆ หมู่บ้าน พวกทหารทั้งเผ่าบ้านเรือน ทุบตีคนในหมู่บ้าน ถ้าเป็นผู้หญิงก็จับ ไปข่มขืน อีกอย่าง ชาวบ้านตายเป็นสิบกว่าคนโดยไม่ปราณี ตอนนั้นผมกับครอบครัวหลบอยู่ใน ป่าจนถึงเช้า พอเช้าผมก็คิดว่าจะออกไปหาข้าวหาปลาмаกินกัน แต่ในระหว่างทาง เหตุการณ์ไม่ คาดคิดก็เกิดขึ้นคือ มีทหารพม่าประมาณสี่คนยืนอยู่ตรงหน้าผม ตอนนั้นผมคิดในใจว่าผมไม่รอดแน่ แต่พวกทหารก็ไม่ยิง แต่เขาจับผมไปเป็นลูกหาบให้เขาแทน ตอนใหม่ๆ ผมนี้ลำบากมาก ต้องหาบ อาวุธและอุปกรณ์ต่างๆ ของทหาร ข้าวก็อดมือกินมือ หาบจากเกงคำไปจนถึงเมืองยอนใช้เวลาเป็น เดือน ตลอดเวลาผมก็หาโอกาสที่จะหนีจากการเป็นลูกหาบ จนกระทั่งวันนั้นก็มาถึง ผมบอกทหาร ว่าผมจะออกไปอาบน้ำแปบหนึ่ง พวกทหารก็ไม่สงสัยอะไร เขาอนุญาตให้ผมไป ผมจึงทำท่าว่าจะไป อาบน้ำ พอสบโอกาส ผมจึงรีบวิ่งหนี แต่ก็วิ่งเกือบไม่ทันเพราะมีทหารอีกคนหนึ่งยืนเฝ้ายามอยู่ พอ ทหารเห็นเท่านั้นแหละ ทั้งยังปืนใส่ทั้งวิ่งไล่ตาม ผมจึงวิ่งแบบไม่คิดชีวิต ทันใดนั้นก็วิ่งไปตกหลุมจาก ยอดตอยตกลงไปถึงพื้น และเหตุการณ์นี้เองที่ทำให้ผมรอด และหลังจากนั้นไม่นานผมก็ตามหาคน ในครอบครัวของผมจนเจอ และเราจึงตัดสินใจหนีเข้ามาอยู่ในไทย โดยเข้ามาทางท่าตอน โดยการ นั่งเรือลงมาทางแม่น้ำกก พอถึงไทยแล้วก็มีคนพาเรามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่เมืองฝาง ตั้งแต่วันนั้น พวกเราก็ไม่ได้กลับไปหมู่บ้านเกิดของเราอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบัน อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนฉันอยู่ในพม่า ฉันอยู่ที่หมู่บ้านเกียงคำ รัฐฉาน ตอนนั้นฉันอายุประมาณ 15 ปี ตั้งแต่เด็กจนโต ฉันไม่มีโอกาสได้ไปเรียนหนังสือเลย เพราะหมู่บ้านของเราเป็นหมู่บ้านเล็กๆ รวมๆ แล้วมีประมาณ ยี่สิบหลังคา ฉันมีบ้านหลังเล็กๆ หลังหนึ่งซึ่งทำจากไม้ไผ่ และมีที่ดินทำกินเล็กๆ อยู่ไรรหนึ่ง ส่วนมาก เราจะปลูกข้าว ปีละหนึ่งครั้ง ส่วนข้าวที่ได้มาเราก็จะเก็บไว้กินเอง เราไม่เอาไปขาย เพราะในหมู่บ้าน ยังไม่มีพ่อค้ามารับซื้อ ถ้าอยากขายก็ต้องออกไปขายที่หมู่บ้านอื่น ซึ่งก็ไกลมาก อีกอย่างตอนนั้นเรา ไม่มีทั้งรถจักรยาน มอเตอร์ไซด์ เราจึงเก็บไว้กินเองเป็นปีๆ ไป พื้นที่รอบๆ ของหมู่บ้านล้อมรอบไป ด้วยภูเขา ถนนหนทางตอนนั้นก็ไม่ค่อยดี อย่งไรก็ตาม ตอนที่ยังไม่เกิดสงคราม หมู่บ้านของเราก็อยู่

กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่นาน สงครามก็เริ่มขึ้น ทางทหารพม่าพร้อมอาวุธครบมือ เข้ามาในหมู่บ้าน ฉันทและครอบครัวของฉันทได้พากันหนีเข้าไปในป่า ไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง เพราะถ้าไม่หนี ถ้าทหารเห็นเขาก็จะฆ่าทิ้งโดยไม่ปราณี ตอนที่ทหารเข้ามาในหมู่บ้านเป็นช่วงเวลากลางคืน จึงง่ายต่อการหลบหนีชนิดหนึ่ง แต่ใครจะไปรู้ว่า พอถึงรุ่งเช้าฉันทและครอบครัวและเพื่อนบ้านอีกประมาณ 5 - 10 คน ได้กลับเข้าไปในหมู่บ้าน ซึ่งภาพที่ได้เห็นก็คือ บ้านเรือนราวๆ ประมาณ 20 หลังคาถูกไฟเผาจนหมด เหลือไว้แค่ซากปรักหักพัง สิ่งที่ยังจำติดตลามาจนถึงปัจจุบันนี้ก็คือ ซากศพของคนในหมู่บ้าน บ้างก็ถูกยิงตาย บ้างก็ถูกไฟครอกตาย ไม่เว้นแม้กระทั่งเด็กและผู้ใหญ่หลังจากนั้นไม่นานทางครอบครัวของเรารู้สึกสนใจไปหลบอยู่ในป่าประมาณสิบกว่าวัน ตอนนั้นลำบากมาก เพราะเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ของใช้ต่างๆ ของเรากลับไฟเผาจนหมด สถานการณ์ตอนนั้น ทุกคนหวาดผวามาก ไม่รู้จะไปทางไหน ต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ เพราะพวกทหารยังไม่ได้ไปไหนไกล เขายังลาดตระเวนอยู่รอบๆ หมู่บ้าน ซึ่งถ้าเขาเห็นพวกเรา เขาก็จะจับไปฆ่า ดังนั้นเรารู้สึกตัดสินใจอยู่ที่ประเทศไทย โดยเข้ามาทางอำเภอแม่สาย และได้ย้ายเข้ามาทำงานในสวนแห่งหนึ่งที่ตำบลโป่งน้ำร้อน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ยังไม่ได้กลับไปรัฐฉานอีกเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ผมอยู่ที่พม่า ชีวิตของผมมีความสุขมาก หมู่บ้านของผมเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ประมาณ 20 หลังคาคนส่วนใหญ่ทำไร่ทำนาเลี้ยงสัตว์ ส่วนครอบครัวของผม มีที่ดินอยู่ผืนหนึ่ง เรามีบ้านไม้หลังหนึ่ง ซึ่งบ้านของเราอยู่ติดกับที่ดินที่เราใช้ทำการเกษตร ส่วนมากเราจะปลูกข้าวกับข้าวโพด มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี รอบๆหมู่บ้านล้อมรอบไปด้วยทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ ลำธาร สัตว์ชนิดต่างๆ ส่วนตัวแล้วผมเป็นคนชอบล่าสัตว์คนหนึ่ง ซึ่งส่วนมากผมกับเพื่อนของผมจะออกไปล่าตอนกลางคืน เพราะตอนนั้นไม่มีสงครามไปไหนมาไหนก็ไม่ต้องกังวลไม่ต้องกลัวว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นกับเรา แต่แล้วเรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ตอนนั้นผมอายุประมาณ 24 ปี ตอนที่ผมกับครอบครัวของผมกำลังทำอาหารเสร็จพร้อมที่จะกินข้าวด้วยกันในช่วงเวลาเย็นๆ ก็ได้เสียงปืนดังขึ้น สองสามนัด ทันใดนั้นผู้คนที่อยู่ในหมู่บ้านต่างตะโกนบอกว่า ทหารพม่ามาแล้ว รีบหนีเร็ว เราจึงตัดสินใจหนีสงครามเข้าไปหลบอยู่ในป่า ข้างๆหมู่บ้านเป็นเวลาประมาณหนึ่งวัน ไม่กล้าออกมา จะกระทั้งเสียงปืนเงียบลง เราจึงตัดสินใจเข้าไปดูที่บ้านของเรา ปรากฏว่า บ้านของเราถูกทหารเผาทำลายไปจนหมด ไม่เว้นแม้กระทั่งไก่ที่เลี้ยงไว้ พอมองไปรอบๆ เท่านั้นแหละ ชาวบ้านคนอื่น บ้างก็โดนทหารฆ่าตาย บ้างก็ถูกจับไปเป็นเชลยสงคราม ตอนนั้นเราไม่เหลืออะไรแล้ว เราจึงตัดสินใจ เข้าไปพักในเวียง อยู่ในเวียงได้ประมาณ 1 ปี ก็อยู่ไม่ได้เพราะหากินลำบากมาก งานก็ไม่มีทำ ที่อยู่อาศัยก็ไม่ค่อยดี เลยตัดสินใจไปอยู่ในป่า ทำไร่ทำนา แต่ก็ไม่ได้ปลอดภัยอีกเหมือนเคย เพราะมีเด็กอยู่ด้วย จะทำเสียงดังก็ไม่ได้ กลัวพวกทหารได้ยิน แม้แต่อาหารยังต้องทำตอนกลางคืนเลย ชีวิตตอนนั้นบอกได้เลยว่าลำบากมาก เราจึงเดินข้ามน้ำข้ามภูเขาเข้ามาพักอยู่ที่ชายแดนพม่ากับไทย อยู่ที่ชายแดนได้ประมาณ 10 วัน ครอบครัว

ของเราเลยตัดสินใจเข้ามาอยู่ในประเทศไทย โดยเข้ามาทาง บ้านลาน ต.ม่อนปิ่น และได้ย้ายมาอยู่ที่
โป่งน้ำร้อนจนถึงปัจจุบัน

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

บ้านเกิดของผม อยู่ที่เกตอง รัฐฉาน หมู่บ้านของผมเป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่กว้าง มีคนอาศัยอยู่ราวๆ
ประมาณ 30 หลังคา บ้านที่สร้างส่วนมากเป็นบ้านไม้ ส่วนบ้านผมก็บ้านไม้เช่นกัน เรามีที่ดินผืนหนึ่ง
ไว้ทำการเกษตร ปลูกข้าว ปลูกยา ปีหนึ่งเราจะปลูกแค่ครั้งเดียว ครอบครัวของเราเป็นครอบครัวที่
ใหญ่ มีคนในครอบครัวเราอยู่ด้วยกันประมาณ 8 คน เราอยู่กันอย่างมีความสุข แต่หลังจากนั้นไม่
นาน สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวผมและครอบครัว ซึ่งในตอนนั้น มีพวกทหารพม่าพร้อมอาวุธ ได้เข้ามาทำการ
ยึดพื้นที่ พร้อมไล่ให้คนในหมู่บ้านหนีออกจากหมู่บ้านไปให้หมด ถ้าใครไม่ไป ทหารก็จะยิงทิ้ง ยังไม่
พอ พวกทหารยังได้เผาบ้านเรือนของชาวบ้าน ยึดเอาทรัพย์สินมีค่าของชาวบ้านไปโดยไม่ขอสักราคา
และตอนนั้นเอง ผมและครอบครัวจึงตัดสินใจวิ่งหนีเข้าไปอยู่ในป่าเป็นเวลา 7 วัน ตอนนั้นพวกเรา
ลำบากมาก บางวันแทบไม่ได้กินอะไรเลย เพราะเราไม่กล้าจุดไฟทำอาหาร ที่หลับที่นอนก็ต้องอาศัย
ใบตองใบหญ้ามารองพื้นแล้วก็นอน พอเสียงปืนเงียบลงเราจึงแอบเข้าไปดูในหมู่บ้าน ปรากฏว่า
บ้านเรือนของผมและของชาวบ้านคนอื่นๆ ได้ถูกทหารพม่าเผาและทำลายข้าวของไปจนหมด เหลือ
ก็แต่ที่ดินที่ว่างเปล่า อีกอย่างพวกทหารยังไม่ได้ไปไหนไกล เราจะเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านก็ไม่มั่นใจใน
ความปลอดภัย เราจึงตัดสินใจที่จะหนีเข้าประเทศไทย โดยการเดินเท้าจากเกตองไปที่แม่น้ำโขง
แล้วก็นั่งเรือล่องลงมาจนถึงเมืองต้นและได้มาพักที่เมืองต้นสองสามคืนจึงได้ข้ามด่านตรวจเพื่อที่จะ
เข้าไปยังประเทศไทย ครอบครัวของเราเสียเงินให้กับทหารไทยครอบครัวละ 600 บาท ก่อนที่จะได้
เข้ามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งใน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่วันนั้นมาก็ไม่ได้กลับไปประเทศพม่าอีกเลย

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว
ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

บทสัมภาษณ์เรื่องชีวิตในประเทศไทย

การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย

ตอนที่เรเดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้นครอบครัวเราและพี่น้องของเราได้รับความยากลำบาก
มากๆ เพราะตอนที่เรามามีเด็กเล็กประมาณ 5-6 คน เราต้องเอาผ้าปิดปากเด็กเวลาเด็กร้องไห้
เพราะเรากลัวทหารพม่าได้ยินเสียง เราต้องเดินทางเท้ามาตลอด เหนื่อยมากแต่เราก็มีความหวังว่าที่
ที่เราจะไปถึงคงจะดีกว่าที่เราได้พบเจอในเวลานี้

**หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29
ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่**

ตอนที่เรเดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้นเป็นไปด้วยความลำบาก เพราะมีทั้งคนแก่ เด็กเล็ก และผู้หญิง เราพากันเดินทางมาเป็นระยะเวลาสามคืนสี่วันจึงถึงหมู่บ้านลาน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พวกเราก็ได้รวบรวมเงินจ้างให้มาส่งที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ค่าจ้างก็แพงมาก พวกเราได้ขอร้องว่าอย่าเก็บเงินเรามากเลยเพราะพวกเราไม่มีเงิน บางคนไม่มีเงินติดตัวมาเลย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราตัดสินใจหนีมาตอนกลางดึก การเดินทางลำบากมากเพราะตอนนั้นลูกๆ ยังเด็กมากเราพากันเดินเท้าเข้ามาทางบ้านนอแล ดอยอ่างขาง ใช้เวลาในการเดินทาง 4 คืน 5 วัน เหนื่อยมากพอมาถึงที่บ้านนอแลแล้วก็มีญาติมารับแล้วพาครอบครัวของเราไปอยู่ในสวน เพื่อไปทำงานรายวันละ 70 บาท ถ้าเป็นผู้ชาย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงก็จะได้วันละ 50 บาท ครอบครัวของเรามาอยู่ในสวนส้มได้ 3 ปี ก็เก็บเงินได้ก้อนหนึ่งจึงมาซื้อที่ที่หมู่บ้าน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวลูกหนีเข้ามาในประเทศไทย เดินเท้าเข้ามาด้วยความลำบาก เพราะมีทั้งเด็กและคนชรา เราใช้เวลาในการเดินทาง 4 คืนกับอีก 5 วัน ก็มาถึงประเทศไทยในหมู่บ้านนอแล อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของฉันก็ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เข้ามาทางด้านบ้านลานเมื่อปี 2546 ตอนนีครอบครัวของฉันก็อาศัยอยู่ในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็ได้หนีภัยเข้ามาในประเทศไทย เพราะบ้านของเราก็ไม่มีแล้ว เราเข้ามาในเมืองไทยทางบ้านลาน เดินทางเข้ามาไม่มีรถ และใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 15 วัน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในนั้นเราก็ได้หนีภัยเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ต้องเดินเข้ามาอย่างเดียว มีคนพาเข้ามา เราต้องจ่ายเงินให้กับคนที่นำทางให้กับครอบครัวเป็นเงินจำนวนสามพันบาท ตอนนั้นไม่ได้หลับไม่ได้นอน ตอนหนีเข้ามานั้นลำบากมากๆ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวเราหนีเข้ามาอยู่ประเทศไทยพร้อมกับคนในหมู่บ้านเดียวกันอีกห้าคน โดยการเดินข้ามน้ำข้ามภูเขา ข้ามถนนเป็นเวลานานกว่าสองวันจึงจะถึงประเทศไทย พร้อมทั้งต้องเสียเงินให้กับคนนำทางเป็นเงินหกพันบาท เหตุผลที่หนีก็เพราะว่ากลัวทหารจับลูกชายไปเป็นทหารของพม่า ตั้งแต่ตอนนั้นจนถึงตอนนี้ยังไม่เคยกลับไปเมืองต้นอีกเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

พวกเราเดินทางด้วยเท้าเพราะไม่มีรถ เดินมาเรื่อยๆ และมีคนเดินทางมากับเราบอกว่าเขาเคยเดินทางไปประเทศไทย เราจึงได้ขอร้องให้เขานำทางเข้าประเทศไทย ตอนแรกเราจะเข้ามาทางบ้านลานแต่ว่าคนนำทางเราจำทางไม่ได้ เราหลงทางกันอยู่หลายวัน เดินไปเดินมาจึงเข้าไปประเทศทางเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

เราตัดสินใจเพื่อที่จะเข้ามายังประเทศไทย การเดินทางของเราลำบากมาก เราต้องเดินเท้าข้ามน้ำข้ามภูเขาเป็นเวลากว่าสิบๆ วัน กว่าที่จะถึงประเทศไทย โดยเข้ามาทางหมู่บ้านบ้านลาน ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในไทย ครอบครัวผมได้ย้ายที่ทำงานเกือบ 10 กว่าที่ และที่สุดท้ายที่เราย้ายไปอยู่ก็คือที่อยู่ปัจจุบันนี้เอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เราตัดสินใจหนีเข้ามาอยู่ในไทยโดยเข้ามาทางท่าตอน โดยการนั่งเรือลงมาจากแม่น้ำกก โดยต้องจ่ายเงินให้กับเจ้าของเรือเป็นจำนวนเงินหนึ่งพันบาทต่อครอบครัว พอถึงไทยแล้วก็มีคนพาเราเข้ามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งที่เมืองฝาง ตั้งแต่วันนั้นพวกเราไม่ได้กลับไปหมู่บ้านเกิดของเราอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เราตัดสินใจมาอยู่ที่ประเทศไทยโดยเข้ามาทางอำเภอแม่สายและได้ย้ายเข้ามาทำงานในสวนแห่งหนึ่งที่ตำบลโป่งน้ำร้อน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ยังไม่ได้กลับไปภูมิลำเนาอีกเลย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เราเดินข้ามน้ำข้ามภูเขา มาพักอยู่ที่ชายแดนพม่ากับไทย อยู่ที่ชายแดนได้ประมาณ 10 วัน ครอบครัวของเราเลยตัดสินใจเข้ามาอยู่ในประเทศไทย โดยเข้ามาทาง บ้านลาน ต.ม่อนปิ่น และได้ย้ายมาอยู่ที่โป่งน้ำร้อนจนถึงปัจจุบัน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เราตัดสินใจที่จะหนีเข้าประเทศไทย โดยการเดินเท้าจากแกงตองไปที่แม่น้ำโขง แล้วก็นั่งเรือล่องลงมาจนถึงเมืองต้นและได้มาพักที่เมืองต้นสองสามคืน จึงได้ข้ามด่านตรวจเพื่อที่จะเข้าไปยังประเทศไทย ครอบครัวของเราเสียเงินให้กับทหารไทยครอบครัวละ 600 บาท ก่อนที่จะได้เข้ามาอยู่ในสวนแห่งหนึ่งใน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่นั้นมา ก็ไม่ได้กลับไปประเทศพม่าอีกเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ที่ประเทศไทย

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำอยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมาก ทุกวันนี้ต้องขอพ่อเลี้ยงซื้อให้แต่เราก็ไม่รู้ว่าเขาจะดีกับเราไปอีกนานแค่ไหน อยากให้ลูกๆ ได้บัตรไทย เพราะถ้าพวกเขาได้บัตรไทยพวกเขาก็สามารถรู้เรียนได้และจะได้เรียนสูงๆ จบมาก็มีงานที่มั่นคงทำ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งเรามีเงินแต่ก็ไม่สามารถซื้อได้ ทุกวันนี้เราซื้อที่ดินโดยจ้างคนที่มีบัตรไทยซื้อให้ ซึ่งมันเป็นเรื่องที่เสี่ยงมาก ไม่รู้ว่าเขาจะซื้อสัตย์กับเราแค่ไหนหรือนานเท่าไร และอยากให้ลูกๆ ได้บัตรไทย เพราะถ้าพวกเขาได้เป็นคนไทยฉันคงมีความสุขมาก พวกเขาไม่ต้องเสียเงินทำพาสปอร์ตใบอนุญาตทำงาน ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนมาก อยากให้ลูกและหลานของฉันสามารถรู้เรียนได้เพราะลำพังฉันและสามีก็พอหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไปวันๆ คิดมากเหมือนกันเกี่ยวกับการเรียนของลูก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของฉันและครอบครัวมาก ซึ่งทุกวันนี้ฉันได้จ้างคนที่เป็นคนไทยซื้อที่ดินให้กับฉัน ซึ่งฉันก็คิดอยู่เสมอว่ามันไม่ค่อยมั่นคงแต่ฉันก็ไม่มีทางเลือกอื่นเลย อยากให้ลูกๆ ได้บัตรไทยเพราะถ้าพวกเขาได้บัตรไทยพวกเขาจะได้งานที่มั่นคงทำ มีรายได้ที่แน่นอนและอยากให้ครอบครัวของฉันสามารถอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากจะทำแล้วไม่สามารถทำได้ก็คือ อยากไปไหนก็ได้โดยถูกต้องตามกฎหมายไม่ต้องขอใบออกนอกพื้นที่ ทำงานก็อยากได้ค่าแรงเท่ากับแรงงานไทย อยากให้ทุกคนในครอบครัวมีสัญชาติไทย เพราะถ้ามีสัญชาติไทยก็จะสามารถทำอะไรได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อที่ดิน การซื้อรถยนต์ การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่นเงินเดือนผู้สูงอายุ เป็นต้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ แต่ที่ฉันอยากทำมากที่สุดก็คือการได้เข้าโรงเรียน ฉันไม่ได้เข้าโรงเรียนเพราะไม่มีเอกสารทางทะเบียน ตอนนั้นรัฐบาลยังไม่เปิดโอกาสเหมือนทุกวันนี้ ฉันอยากมีบัตรประชาชนไทยจะไปเที่ยวไกลๆโดยไม่ต้องกังวลใจ จะได้มีสิทธิอื่นๆเหมือนคนไทย อยากซื้อที่ดินเป็นของตนเอง พอแก่มาก็มีเบี้ยคนชราให้ด้วย ซึ่งคนใดเราจะไม่ได้รับสิทธินี้เลย ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้มีนโยบายให้มีเบี้ยชราให้กับคนใดบ้างก็จะดี

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยสิ่งที่อยากเป็นมากที่สุดก็คืออยากเป็นเจ้าของที่ดิน อยากมีสวนเอาไว้ทำกิน เพราะอายุมากแล้วไปรับจ้างก็ไม่มีใครจ้างแล้ว อยากทำงานอิสระ อยากให้ลูกๆ หลานๆ ทุกคนมีสัญชาติไทย ได้เรียนสูงๆ มีงานทำ มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวของตนเอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ครอบครัวของฉันและฉันได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย สิทธิเรื่องต่างๆ ที่ฉันไม่มีและอยากมีก็มีมากมายหลายอย่าง เพราะว่าฉันเป็นคนโตและอีกอย่างเสรีภาพของฉันและคนในครอบครัวของฉันก็ไม่เท่าเทียมกับคนอื่นที่เขาเป็นคนไทย เพราะฉะนั้นจริงๆ แล้วฉันไม่อยากจะสัญชาติไทยหรอกเพราะตัวฉันก็ไม่ใช่คนไทยอยู่แล้ว เพียงแค่อยากให้มีความสิทธิและเสรีภาพให้เท่าเทียมกับคนอื่นบ้างในบางเรื่อง แต่สิ่งที่ฉันอยากได้อีกก็มีเหมือนคนอื่นก็อยากเป็นเจ้าของที่ดิน เช่นเราซื้อที่ดินมาแล้วและเราไม่สามารถโอนเป็นชื่อเราได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือตอนที่อยู่ในประเทศไทยเราก็คงอยากอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายไทย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่ผ่านมาสิ่งที่ตอนอยู่ในประเทศไทย มีหลายๆ สิ่งที่เราอยากเป็นและอยากทำ เช่น เป็นเจ้าของที่ดิน ตอนนี้เราสามารถซื้อที่ดินได้แต่ไม่สามารถโอนชื่อเป็นของเราได้ เป็นหมอ เป็นครู หรือรับราชการ ทำงานที่อำเภอ โรงพยาบาลหรือในส่วนของราชการ เพราะอยากช่วยเหลือพี่น้องไตของเราถ้าเขาไม่รู้ภาษาและเขาไปติดต่อ มีอีกหลายอย่างที่อยากทำ แต่ในนั้นก็บางอย่างที่เราไม่สามารถทำได้เพราะเราไม่ได้เป็นคนไทยและไม่มีบัตรไทย นั่นคือปัจจัยที่เราไม่สามารถทำได้ ส่วนการเข้าถึงพยาบาลตอนเข้ามาในประเทศไทยใหม่ๆ ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล ต้องจ่ายเงินสดซึ่งลำบากมากๆ เพราะว่าไม่มีบัตรทองหรือบัตรสุขภาพการรักษาพยาบาล และตอนนั้นยังไม่มีบัตรอะไรสักอย่างเลย เสียเงินไปเยอะ แต่สิ่งที่ฉันอยากได้ที่สุดนั่นคือบัตรไทย แต่ฉันไม่ได้เกิดในประเทศไทยก็เลยไม่สามารถโอนเป็นคนไทยได้

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากทำธุรกิจส่วนตัวสักอย่างหนึ่งที่ผมเป็นเจ้าของ แต่ที่ไม่สามารถเป็นและสร้างขึ้นมาได้ก็เพราะไม่มีบัตรไทยถูกต้องเหมือนคนไทย จะทำอะไรก็ลำบาก กลัวว่าถ้าทำขึ้นมาแล้วโดนคนไทยเขาแกล้งเหมือนว่าไม่ใช่คนไทยแล้วเขาจะแจ้งตำรวจมาจับ เพราะเราไม่สามารถทำงานแบบนี้ได้ กลัวว่าคนอื่นเขาจะอิจฉาเราและไม่อยากให้เราได้ดีกว่าเขา ที่จริงผมก็อยากมีและอยากเป็นหลายๆ อย่าง เช่น เป็นเจ้าของที่ดินเอง รับราชการ สามารถไปเที่ยวได้ทุกประเทศหรือต่างประเทศ ต่างจังหวัด อยากมีบ้านมีรถเป็นของตัวเอง อยากอยู่ในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และที่สำคัญอยากมีบัตรประจำตัวประชาชนที่เป็นคนไทย แต่มันก็ไม่สามารถทำได้อย่างที่ใจเราหวังไว้ เพราะเราไม่ใช่คนไทยและไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนเหมือนคนไทย อยากได้บัตรไทยก็จริงแต่ถึงผมจะไม่ได้ก็ตามผมจะทำหน้าที่และเป็นพลเมืองดีกับสังคมในประเทศไทย จะทำให้ดีที่สุด

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มายุในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมาก ทุกวันนี้ต้องขอพ่อเลี้ยงซื้อให้แต่เราก็รู้ว่าเขา จะดีกับเราไปอีกนานแค่ไหน อยากให้ลูกๆ ได้บัตรไทยเพราะถ้าพวกเขาได้บัตรไทยพวกเขาก็ สามารถกู้เรียนได้และจะได้เรียนสูงๆ จบมาก็มีงานที่มั่นคงทำ เราเป็นพ่อแม่ก็พลอยสบายไปด้วย แต่ ในใจลึกๆยังอยากกลับไปอยู่ที่ประเทศภูฏานไม่ใช่ประเทศพม่า คิดว่าพอลูกสาวมากกว่านี้แล้วจะให้ แกอยู่คนเดียวส่วนตัวเองและสามีก็จะกลับไปอยู่ที่ภูฏาน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบัน อาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อยากมีบ้านกับที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง ตอนนี้ต้องเช่าบ้านคนอื่นอยู่ เพราะฐานะไม่ค่อยดีไม่ค่อยมี งานทำ และต้องส่งลูกเรียนอีกถึงสามคน จึงไม่มีเงินเก็บมากพอที่จะซื้อที่ดินเหมือนคนอื่นอยากให้ ลูกๆได้เป็นคนไทย ได้เรียนสูงๆ จบมาจะได้มีงานทำที่มั่นคง ไม่ต้องได้ทำงานหนัก ต้องตากแดด เหมือนกับพ่อและแม่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ผมอยากทำแต่ยังทำไม่ได้ตอนนี้ก็คือ ผมอยากให้สุขภาพของผมแข็งแรงไม่เจ็บไม่ป่วย จะได้มี แรงทำงานเก็บเงินช่วยเหลือครอบครัว เพราะตอนนี้มีแค่ภรรยาที่ทำงานได้ ค่าจ้างแต่ละวันก็ได้แค่ 200 บาทต่อวัน เงินส่วนหนึ่งก็ต้องเก็บไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้กับลูกๆ อีกส่วนหนึ่งก็ต้องเก็บไว้ เพื่อใช้จ่ายซื้อข้าวซื้อของใช้ต่างๆ ภายในครอบครัว ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ผมอยากหายขาดจากโรคที่ผม เป็นอยู่ เพราะจะได้ช่วยเหลือครอบครัวด้วย ถ้าผมทำงานได้ ครอบครัวของผมอาจจะมีชีวิตความเป็น อยู่ที่ดีกว่านี้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงที่มายุในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คือ การเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากทุกวันนี้ต้องขอพ่อเลี้ยงซื้อให้แต่เราก็รู้ว่าเขา จะดีกับเราไปอีกนานแค่ไหน โชคดีที่ลูกของฉันได้ทำเรื่องโอนสัญชาติไทยและก็ได้สัญชาติไทยเมื่อปี ที่แล้ว พอไปขอโอนที่ดินกับเจ้าหน้าที่กลับบอกว่าโอนยังไม่ได้ต้องรออีก 10 ปีก่อน เราก็ต้องรอไป ก่อน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ในช่วงที่มาอยู่ในประเทศไทยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่อยากทำ อยากเป็นแต่ไม่สามารถทำได้ก็คืออยากสร้างบ้านหลังใหม่ให้ดีกว่าหลังเดิม เพราะสภาพบ้านเรือนตอนนี้ทรุดโทรมมาก เวลา มีพายุเข้าหรือฝนตกหนัก ฉันไม่กล้าอยู่ในบ้านเลยเพราะไม่มั่นใจในความปลอดภัย ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะทำบ้านหลังใหม่ให้ดีกว่าหลังเดิม แต่ยังติดที่เงินมีไม่พอ เพราะลำพังฉันก็ทำงานไม่ได้ ลูกสาวฉันก็ต้องส่งลูกเขาเรียนอีก จึงไม่สามารถทำได้ตอนนี้ อีกอย่างก็อยากทำก็คือฉันอยากทำเรื่องโอนสัญชาติไทย เพราะบัตรของฉันมีสิทธิที่จะได้โอนสัญชาติไทยอยู่แล้ว แต่ยังโอนไม่ได้เพราะไม่มีเงินมากพอที่จะไปจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่เขาดำเนินการและทำให้เรื่องการโอนสัญชาติให้กับเรา

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

อยากสร้างรั้วกันรอบๆบ้าน เพราะบ้านตั้งอยู่บนเนินเขา เวลาฝนตกดินก็จะทรุดตัว จึงอยากจะทำรั้วเพื่อป้องกันไม่ให้หน้าไหลเข้ามาภายในบ้านได้ แต่ยังขาดเรื่องเงิน เพราะตอนนี้ผมไม่ค่อยได้ไปรับจ้างทำงานแล้ว งานที่ทำอยู่ก็ไม่ได้มีเงินนอ นานๆจะได้ออกงานทีหนึ่ง จึงยังไม่มีเงินเก็บมากพอที่จะสร้าง อีกอย่างอยากมีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย ในเรื่องการแจกข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ก็อยากจะได้รับเหมือนคนอื่นๆแต่ก็ทำไม่ได้ เพราะยังไม่มีบัตรประชาชน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่อยากทำและอยากให้เป็นตอนฉันเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีอยู่หลายๆ อย่าง อย่างแรกก็คือฉันอยากให้ตัวฉันและครอบครัวได้รับสัญชาติไทย เพราะตอนนี้รู้สึกจะต้องเสียเงินให้กับการทำบัตรที่เราได้อยู่มากมายเหลือเกิน อีกอย่างถ้าไม่ทำมันก็อยู่ลำบาก ไปไหนมาไหนก็ลำบาก ทำงานก็ไม่ค่อยสะดวก แต่ก็อย่างว่าเราย้ายมาอยู่ประเทศเขา เราก็ต้องทำตามกฎระเบียบนโยบายของเขา ถ้าเกิดวันหนึ่งเราได้รับสัญชาติไทย เราก็จะมีชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ อยากทำงานอะไรก็ทำ อยากไปไหนมาไหนก็ไม่ต้องกลัวตำรวจจับ อีกอย่างเวลาในชุมชนมีกิจกรรมอะไรเราก็สามารถเข้าร่วมด้วยเพราะถือว่าเราก็คือคนไทยคนหนึ่ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ผมอยากทำแต่ยังทำไม่ได้ตอนนี้ก็คือ อยากให้ครอบครัวได้มีสิทธิอยู่เมืองไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะทุกวันนี้เรามีบัตรอยู่ก็จริงแต่สิทธิที่เราได้รับจากบัตรมันน้อยมาก เวลาไปทำงานก็ต้องหลบๆ ซ่อนๆ เพราะในบัตรของเราระบุไว้ว่าทำงานเกี่ยวกับเกษตรก็ต้องทำเกษตรอย่างเดียว และต้องทำงานกับคนที่เป็คนนายจ้างของเราในบัตรเท่านั้น แต่ก็อย่างที่ทุกคนรู้กันอยู่ก็คือ เช่นปลูกหอมมันก็ไม่ได้ปลูกทั้งปี ปลูกหอมเสร็จเราก็ต้องหางานใหม่ทำ แต่งานที่เราทำไม่มันตรงกับบัตรของ

เรา ถ้าตำรวจมาเจอเรา เขาก็จะจับเราไป อีกอย่างเรื่องค่าทำบัตรต่างๆ ตั้งแต่ผมเริ่มทำบัตรใหม่ๆ จนถึงตอนนี้ ผมเสียเงินกับค่าทำบัตรมากกว่าเสียเงินซื้อข้าวซื้อปลาให้ครอบครัวผมกินอีก ชะนั้นถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้ทางกลุ่มวิจัยของเราช่วยผลักดันเกี่ยวกับด้านนี้ด้วยครับ อีกอย่างสิ่งที่ผมอยากทำก็คือ ผมอยากเปิดร้านขายของเป็นของตนเอง เพราะทุกวันนี้ผมก็อายุมากแล้วจะไปทำงานที่ไหนก็รู้สึกไม่ค่อยไหวละ งานหนักๆ ผมก็ทำไม่ได้ แต่ผมยังเปิดร้านไม่ได้เพราะในหมู่บ้านของผมมีร้านที่เจ้าของเป็นคนไทยอยู่หลายๆ ร้านอยู่ ถ้าผมเปิดร้าน ผมกลัวว่าจะเป็นปัญหากับคนไทยในหมู่บ้าน อีกอย่างผมก็ไม่มีเงินทุนที่จะเปิดร้านด้วย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่อยากทำแต่ยังไม่ได้ก็คือ ฉันอยากทำบัตรสิบปี เพราะตอนนี้ฉันถือบัตรพาสปอร์ตอยู่ ซึ่งการต่ออายุบัตรในแต่ละครั้งต้องเสียเงินไม่น้อย 10,000 บาท ซึ่งก็แพงมากสำหรับฉัน เพราะฉันทำงานรับจ้างเขา ค่าแรงที่ได้ประมาณวันละ 200 บาท ในจำนวนนี้ก็ต้องซื้อของใช้จำเป็นในครัวเรือน อาหาร และยังต้องส่งลูกเรียนถึงสองคน ดังนั้นฉันจึงอยากให้เขาทำบัตรสิบปีให้ฉันแต่เขาไม่ทำให้ เพราะฉันไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย หนังสือก็ไม่รู้ เข้ามาไทยใหม่ๆ ก็ต้องทำงาน ทำงานๆ แล้วก็ทำงาน อีกอย่างถ้าเป็นไปได้ฉันก็อยากย้อนเวลากลับไปตอนเข้ามาไทยใหม่ๆ ฉันจะไปสมัครเรียน เพราะทุกวันนี้ไปไหนมาไหนก็ลำบาก สิ่งที่ยากทำอีกอย่างก็คือ อยากทำบ้านใหม่ให้ดีกว่านี้ แต่ยังไม่ทำได้เพราะ ไม่มีเงินเก็บพอที่จะทำมัน เพราะรายได้กับรายจ่ายในแต่ละวันก็พอแค่ใช้จ่ายไปวันๆ เท่านั้น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่อยากทำแต่ยังทำไม่ได้ของผมคือ ผมอยากมีที่ดินและสร้างบ้านเป็นของตนเอง เพราะตอนนี้ผมต้องอาศัยบ้านน้ำสาวอยู่ ลำพังผมกับภรรยาผม ทำงานรับจ้างได้วันละประมาณ 250 บาท เงินที่ได้มาก็จ่ายไปวันไหนวันนั้น แทบจะไม่มีเงินเก็บเหลืออยู่เลย อีกอย่างอยากส่งลูกเรียนสูงๆ ตอนนี้ลูกศึกษาอยู่ ม.1 อีกห้าปีถึงจะจบ ม.6 แต่ก็อย่างว่า ทางฐานะของเราไม่ค่อยดี หาเข้ากินค่าไปวันๆ ไม่รู้ว่าส่งลูกเรียนได้สูงเท่าไร เพราะถ้าไม่มีเงินก็เรียนไม่ได้ แต่ในใจไม่อยากให้ลูกออกจากโรงเรียนอยู่แล้ว อย่างน้อยๆ ก็จบ ม.6 จะได้มีการมีงานที่ดีและมั่นคง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในช่วงเวลาที่ได้เข้ามาอยู่ในเมืองไทย มีหลายๆ สิ่งที่ยากทำแต่ยังทำไม่ได้คือ อยากให้ผมกับครอบครัวมีสิทธิที่จะได้ทำบัตรประชาชน เพราะทุกวันนี้ เหมือนทำงานเพื่อจ่ายค่าต่ออายุบัตร

แรงงานที่ผมถืออยู่ ซึ่งในการต่ออายุบัตรแต่ละครั้งต้องเสียเงินไม่น้อยกว่า 5,000 บาท อีกอย่างถ้าครอบครัวของเรามีบัตรประชาชนแล้ว ผมอยากจะพาพวกเขาไปเที่ยวพักผ่อนที่ไกลๆ บ้าง สิ่งที่ยากจะทำอีกอย่างคือ อยากซื้อที่ดินเพื่อสร้างบ้านเป็นของตัวเอง แต่ก็ยังทำไม่ได้เพราะยังไม่มีเงินเก็บมากพอที่จะซื้อ ทุกวันนี้ก็รับจ้างทำงานไปวันๆ ค่าแรงก็ไม่ค่อยมาก หาเช้ากินค่ำไปวันๆ อีกอย่างผมกับภรรยาของผม ก็อายุมากแล้ว อีกหน่อยก็คงทำงานไม่ได้ ถ้าทำงานไม่ได้ นายจ้างที่ให้ที่พักอาศัยให้กับพวกเราตอนนี้ เขาอาจเปลี่ยนใจไปจ้างคนอื่นมาอยู่แทน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์ดีที่เกิดขึ้นในชีวิต

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน และการศึกษาของลูกๆ เพราะพ่อเลี้ยงเป็นคนแนะนำให้เอาลูกไปเข้าโรงเรียน ความปลอดภัย การที่มีงานทำ มีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาลและความสบายใจ ที่ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการหนีทหารพม่า เวลานอนหลับตอนกลางคืนก็นอนหลับสบายใจไม่ต้องตื่นขึ้นมอดึกๆ ซึ่งมันต่างกันมาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เรื่องดีที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็อยู่หลายๆ เรื่องเช่น ความปลอดภัย การที่มีงานทำมีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล การได้รับการศึกษาของลูกๆ ความเป็นอยู่ที่ดีกว่าประเทศพม่า ไม่ต้องหลบหนีทหารพม่า ตอนนอนก็นอนหลับดีไม่ต้องคอยระแวง ได้มีโอกาสไปทำบุญในวันพระ แค่นี้ชีวิตก็มีความสุขแล้ว

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิต มีอาหารเพียงพอในการดำรงชีวิต ไม่ต้องอยู่อย่างหลบๆ ซ่อนๆ ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีบัตรไทย แต่ถ้าเราไม่ออกนอกพื้นที่เราก็ไม่มีความผิด ไม่มีใครมาเอาอาหารและสัตว์เลี้ยงของเรา จึงทำให้ฉันและครอบครัวอยู่ในประเทศไทยได้อย่างสบายใจมากกว่าที่อยู่ที่ประเทศพม่า

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน ความปลอดภัย การที่มีงานทำมีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล การศึกษาของลูกหลาน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่ลูกชายและลูกสาวของฉันได้โอนสัญชาติเป็นสัญชาติไทยก็เป็นเรื่องที่ดีที่สุดสำหรับฉัน และเรื่องที่เราเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ฉันและครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งไม่ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า มีความปลอดภัยในชีวิต มีอาหารเพียงพอ ลูกๆ ได้รับการศึกษา

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีก็คือ เรื่องความเป็นอยู่ที่ดีกว่าทางประเทศพม่า มีอาหารกินเพียงพอ มีความปลอดภัยและได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่น การรักษาสุขภาพ การศึกษาของเด็ก

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน และครอบครัวของฉันได้รับการช่วยเหลือจากที่อื่นเช่น มีองค์กรมาช่วยเรื่องของข้าวสารตอนที่ฉันมาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ และฉันได้ที่อยู่อาศัยที่ดีส่วนหนึ่ง การทำมาหากินดีขึ้นในระดับหนึ่ง เพราะไม่ต้องวิ่งหนีใครเหมือนตอนที่อยู่พม่า บางอย่างก็ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น การศึกษาและสาธารณสุข ถือได้ว่าครอบครัวของฉันมีความปลอดภัยในระดับหนึ่ง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยรู้สึกว่ามีความปลอดภัยมากขึ้น มีการได้รับการดูแลและสุขภาพที่ดี ตอนอยู่พม่าไม่เคยรักษาตัวด้วยยา ต้องรักษาตัวด้วยสมุนไพร ไม่เคยรู้จักโรงพยาบาลเลย ได้รับการบริการจากภาครัฐ เช่นการศึกษา ตอนแรกๆ รัฐบาลไทยไม่ยอมรับให้คนไตเข้าเรียน มีแต่โรงเรียนดอยธาตุที่คนที่หน่วยงานไตเขาได้ตั้งขึ้น และได้ไปเรียนอยู่ประมาณ 6-7 ปี ตอนแรกก็ไม่อยากไปเรียนเท่าไรเพราะยังไม่เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างโรงเรียนไทยและโรงเรียนไต ก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน และ

การศึกษาของลูกๆ เพราะพ่อเลี้ยงเป็นคนแนะนำให้เอาลูกไปเข้าโรงเรียน เรื่องดีอีกหลายๆ เรื่อง เช่น ความปลอดภัย การที่มียางทำ มีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล เป็นต้น

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ทำให้รู้สึกที่ดีก็คือ นายจ้างคนแรกของเราที่เรามาอยู่ด้วยนี่แหละที่ช่วยเหลือครอบครัวของผม ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย บ้าน ห้องน้ำ ห้องครัวทำอาหาร และสถานที่ประกอบการ มียางให้เราทำ และได้เงินค่าตอบแทนจากการทำงานด้วย พี่น้องเราที่มาก่อนเราเขาก็คอยช่วยเหลือ คอยบอกและสอนงานให้กับครอบครัวของผม และผมรู้สึกว่าการช่วยเหลือของผมได้ปลอดภัยมากขึ้นมาในระดับหนึ่ง ไม่เหมือนตอนที่อยู่พม่าและไม่ต้องหนีทหารอีกต่อไป และผมและครอบครัวได้อยู่ในสวนส้ม ทำงานมาประมาณ 2 ปี มียางทำและมีเงินเก็บนิดหน่อย มีน้ำมีไฟให้ใช้ ต่อมาอีกไม่นานผมอายุ 14 ปีพ่อแม่ของผมได้ส่งไปเรียนที่โรงเรียนดอยธาตุ เป็นโรงเรียนคนไตที่ได้หนีภัยมาจากพม่า ผมได้เรียนหนังสือ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีอยู่หลายเรื่อง เช่น การที่เราและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปลอดภัยขึ้น มีอาหารที่เพียงพอ ไม่ต้องคอยวิ่งหนีพวกทหารพม่า เวลาที่เราทำงานหรือทำสวน เลี้ยงสัตว์ ถ้าเราขายเราก็ได้เงินเป็นของเราไม่ต้องแบ่งให้ใครเหมือนกับที่ประเทศพม่า ที่ต้องมีการแบ่งให้ทหารพม่าครึ่งหนึ่ง และเราก็ได้รับการพยาบาลเบื้องต้นจากรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีมากๆ ที่เราได้รับ อีกทั้งลูกๆ ของเราก็ได้รับการศึกษาด้วย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ฉันเข้ามาอยู่ประเทศไทย เคยมีประสบการณ์ดีๆ เกิดขึ้นอยู่แต่ไม่ค่อยมาก สิ่งที่ฉันจำได้ดีก็คือได้รับการช่วยเหลือจากองค์กร SWAN ครั้งหนึ่ง ตอนนั้นเป็นตอนที่ฉันกับครอบครัวเข้ามาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ ตอนนั้นอาศัยอยู่ในสวนแห่งหนึ่งในอำเภอฝาง และเพื่อนบ้านได้บอกว่ามีองค์กรหนึ่งที่ช่วยเหลือพี่น้องไตอยู่ เราจึงเข้าไปติดต่อเขาและหลังจากนั้นไม่นานทาง SWAN ก็ได้มาช่วยเหลืออยู่พักหนึ่ง เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเขายังได้ช่วยเรื่องการศึกษาของลูกๆ ด้วย และทุกวันนี้ทาง SWAN ก็ยังช่วยเหลือด้านการศึกษาของลูกๆ ของเรา

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ฉันเข้ามาอยู่ประเทศไทย เคยมีประสบการณ์ดีๆ เกิดขึ้นอยู่แต่ไม่ค่อยมาก สิ่งที่ผมจำได้ดีก็คือ เคยได้รับการช่วยเหลือจากญาติครั้งหนึ่ง ตอนนั้นญาติได้มาเที่ยวหาที่บ้าน และได้มาถามถึงความ เป็นอยู่ ชีวิตประจำวัน ญาติคนนั้น ได้นำข้าวสารอาหารแห้ง และเงินส่วนหนึ่งมาให้กับผม ผมก็รู้สึก ดีใจเป็นอย่างมาก ที่ญาติผมคนนี้นี้ยังไม่ลืมผม ประสบการณ์อีกอย่างก็คือ การที่ลูกๆ ของผมได้เข้า เรียนที่โรงเรียนของรัฐ และได้มีองค์กรเอกชนช่วยเหลือเกี่ยวกับการรับส่งนักเรียน ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ การเรียนต่างๆ ซึ่งสิ่งนี้ก็ไ้แบ่งเบาภาระของผมเยอะเลย ที่ยังมีองค์กรเอกชนได้ให้ความช่วยเหลือ อยู่บ้าง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย การงาน และการศึกษาของลูกๆ เพราะพ่อเลี้ยงเป็นคนแนะนำให้เอาลูก ไปเข้าโรงเรียน

เรื่องดีอีกหลายๆ เรื่องเช่น ความปลอดภัย การที่มีงานทำ มีอาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล เป็นต้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่ผู้ใหญ่บ้านช่วยคุดช่วยเงินเรื่อง เกี่ยวกับการขอสัญชาติไทยให้กับลูกๆ ของฉัน อันนี้ถือว่าดีมาก เพราะถ้าไม่มีผู้ใหญ่บ้านช่วยพูดช่วย เป็นพยานให้ ตอนนี้ลูกๆ ของฉันอาจยังไม่ได้สัญชาติไทย อีกอย่างชีวิตการเป็นอยู่ของฉันตอนนี้ถือว่า ดีในระดับหนึ่ง อาจพูดได้ว่าฉันได้รับสิทธิพื้นฐานเทียบเท่ากับคนไทยก็ว่าได้ เช่น เวลาไม่สบายไป โรงพยาบาลก็จ่ายแค่ 30 บาท อีกอย่างหลานของฉันก็ได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนของรัฐด้วย ซึ่ง พวกนี้ก็ทำให้ฉันรู้สึกดีแล้ว

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีๆ อยู่หลายเรื่อง เช่น การที่ลูกๆ ของผมได้สัญชาติไทย ทำ ให้ผมไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับอนาคตของลูกอีก เพราะเขามีสิทธิเหมือนคนไทยทุกอย่างเลย อีกอย่าง คือสิ่งที่ทำให้ผมรู้สึกดี คนในชุมชนยอมรับในตัวผม ให้ผมเป็นตัวแทนของหมู่บ้านไปเข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ ที่หมู่บ้านอื่นจัดขึ้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ฉันเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว้าวอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ลูกๆ ของฉันได้เรียนหนังสือ เพราะถ้าเป็นที่พม่าฉันมั่นใจเลยว่าลูกๆ ของฉันจะไม่ได้รับโอกาสตรงนี้แน่นอน เพราะถ้าอยากเรียนจริงต้องเสียค่าใช้จ่ายเยอะ และต้องไปเรียนที่อื่น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ผมเข้ามาอยู่ประเทศไทย เคยมีประสบการณ์ดีๆ เกิดขึ้นอยู่แต่ไม่ค่อยมาก สิ่งที่ผมจำได้ดีก็คือ การที่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่บัตรแรงงาน บัตร 30 บาท และใบขับขี่ ให้กับเรา เพราะตอนที่เข้ามาอยู่ไทยใหม่ๆ ตอนที่ยังไม่มีบัตรอะไรเลย จะไปไหนก็ไม่กล้า กลัวโดนจับ ทั้งๆ ที่ความจริงเราไม่ได้ทำผิดอะไรเลย แต่ก็รู้สึกกลัว พอหลังจากได้มีโอกาสทำบัตร ก็สบายใจขึ้นเยอะเลย เพราะจะไปไหนทำงานที่ไหนก็ไม่ค่อยกังวลใจแล้ว แต่ก็อย่างว่า สิทธิที่ได้รับยังไม่มากยังไม่ครบถ้วน แต่แค่นี้ก็รู้สึกว้าวดีแล้วสำหรับผม

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เคยเจอประสบการณ์ทั้งดีและไม่ดีเกิดขึ้นกับตัวฉันอยู่หลายๆ ครั้ง แต่ประสบการณ์ที่ดีที่จำได้ดีก็คือ การที่ทางรัฐบาลไทยทำบัตรให้กับแรงงานต่างๆ ที่เข้ามาทำงานอยู่ในประเทศไทยซึ่งตรงนี้ก็ทำให้ฉันรู้สึกมีความปลอดภัย มีความกล้าที่จะเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และได้ทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นช่วงๆ อย่างเช่น ครั้งหนึ่งฉันเคยไปเที่ยวหาญาติที่อยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ตอนนั้นฉันยังเพิ่งเข้ามาอยู่ไทยใหม่ๆ และเพิ่งทำบัตรเป็นครั้งแรก และไม่เคยมีประสบการณ์การเดินทางไปยังที่ไกลๆ เลย แต่ก็ต้องไปเพราะว่าญาติที่อยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่เสียชีวิต ฉันจึงตัดสินใจนั่งรถจากตัวเมืองฝางลงไปยังตัวเมืองเชียงใหม่ ในใจนี้ทั้งกลัวทั้งกังวลใจว่าจะถูกตำรวจจับไหม ถ้าเขาถามเราจะตอบอย่างไร เพราะเราฟังภาษาไทยไม่ค่อยรู้เรื่องอีก พอขึ้นรถไปสักพักก็ถึงด่านตรวจ ตำรวจจึงขอดูบัตรของผู้โดยสารทุกคน จนกระทั่งมาถึงคิวฉัน ฉันจึงยื่นบัตรให้เขาดู และตำรวจได้เช็คดูบัตรแล้วก็ให้บัตรคืนโดยไม่ถามรายละเอียดอะไรเลย ซึ่งตรงนี้ก็ทำให้ฉันรู้สึกว้าว มีความปลอดภัยและมีความสบายใจมากกว่าตอนอยู่พม่าเยอะเลย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มีบัตรแล้วก็จริงแต่ก็ต้องเสียเงินเป็นจำนวนไม่น้อยเลยกับการต่ออายุบัตรในแต่ละครั้ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว้าวอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือ ตอนที่บ้านถูกไฟไหม้จะมีทางหน่วยงานราชการเช่น อบต. คณะครู ผู้ใหญ่บ้าน ร้านค้าต่างๆ และหน่วยงานเอกชน เขามาให้ความช่วยเหลืออยู่เหมือนกัน มีทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม

และเงินอีกส่วนหนึ่ง ที่เขาได้มอบให้กับทางครอบครัวของผม ถึงแม้จะไม่มากเท่าไรแต่ก็ทำให้ผม และครอบครัวพอตั้งตัวและเป็นกำลังใจให้ครอบครัวของผมสู้ต่อไป

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่ายากอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ลูกๆ ของผมได้เรียนหนังสือ เพราะถ้าเป็นที่ผมว่ามันใจเลยว่าลูกๆ ของผมจะไม่ได้มีโอกาสตรงนี้แน่นอน เพราะถ้าอยากเรียนจริง ต้องเสียค่าใช้จ่ายเยอะ และต้องไปเรียนที่อื่น ซึ่งตรงนี้ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเยอะพอสมควร อีกทั้งฐานะของเราไม่ดี ที่ผมมาไม่มีความปลอดภัยด้วย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ประสบการณ์ที่ไม่ดีในชีวิต

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี ก็คือการไปใช้บริการที่โรงพยาบาล ก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ว่าเราพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คน และอีกเรื่องหนึ่งคือ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกเก็บเงินเกินความจริงเคยถูกตำรวจจับข้อหาไม่ได้ สวมหมวกกันน็อค ตำรวจปรับเป็นเงิน 700 บาท ซึ่งเกินความจริงแต่ก็ไม่สามารถเรียกร้องความถูกต้องได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดีก็คือ การที่ฉันไปทำงานแล้วไม่ได้รับค่าจ้างตามที่ได้ตกลงกันไว้ ตอนที่ตกลงกันไว้ว่าจะให้วันละ 100 บาท แต่พอถึงเวลาจ่ายจริง ให้ฉันและสามีแค่วันละ 80 บาท ซึ่งเมื่อสิบกว่าปีก่อนเงิน 100 บาท มีค่ามาก ครอบครัวฉันใช้ได้หลายวันเลย และอีกเรื่องที่ฉันรู้สึกไม่ดีก็คือ การไปใช้บริการที่โรงพยาบาลก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ว่าเราพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คน ด่าว่าเราโง่บ้าง ก็มีความคิดไม่อยากไปใช้บริการของโรงพยาบาลเลยถ้าเป็นไปได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี ก็คือการไปใช้บริการที่โรงพยาบาลก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ด่าฉันและคนไต่ที่ไม่ค่อยรู้เรื่อง ว่าพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คน ไม่ใช่แค่พูดไม่ดีกับฉันนะ แต่สายตาที่พวกเขามองมาที่ฉันมันก็แตกต่างกันกับคนที่แต่งตัวดีและมีเงินทอง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี แต่เรื่องที่ไม่เคยลืมเลยก็คือ เคยโดนตำรวจจับข้อหาไม่มีบัตร ตอนนั้นเพิ่งมาอยู่ในประเทศไทยแค่ 3 เดือน ยังไม่ได้ทำบัตรอะไร แล้วออกไปทำงานนอกสวน ไปเจอตำรวจพอดี ตำรวจถามอะไรก็ไม่เข้าใจ ได้แต่ ‘ครับ’ อย่างเดียว ตำรวจขอเงินก็ไม่มีเงินให้ แล้วเขาก็มองมาตัวผมแล้วก็ตรวจค้นทั่วตัวผม ค้นไปค้นมาเจอทองคำที่ผมเอาติดตัว 1 สลึง ตำรวจนายนั้นก็หยิบเอาไป ผมรู้สึกเสียดายมากจนน้ำตาถูกผู้ชายมันไหลออกมา ผมพยายามขอเขาคืนแต่เขาก็ไม่ให้ แล้วเขาก็ไล่ผมกลับเข้าสวนไป ผมรู้สึกว่าตำรวจนายนั้นไม่ต่างอะไรกับโจรเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้ฉันและครอบครัวรู้สึกไม่ดีก็คือ การพุดตถูกการเปรียบเทียบคนไตและคนไทย ฉันมักจะได้ยินเป็นประจำเกี่ยวกับเรื่องนี้ เวลาไปทำงานก็จะเลือกเอาแต่คนที่ไม่มีบัตรประชาชน ถ้าเราไม่มีบัตรเราก็ไม่ได้ไป และจะได้ทำงานที่คนไทยเขาไม่ยอมทำแล้วเท่านั้น ซึ่งมันก็จะป็นงานที่ต้องใช้แรงงาน อยากไปไหนก็ลำบากต้องขอใบเดินทางและยังกำหนดระยะเวลาในการเดินทาง ซึ่งมันมีความลำบากมาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็มีเรื่องที่ดีก็คือ เรื่องความเป็นอยู่ที่ดีกว่าทางประเทศพม่า มีอาหารกินเพียงพอ มีความปลอดภัยและได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่นการรักษาสุขภาพ การศึกษาของเด็ก

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่มาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ นั้น ประสบการณ์ของฉันที่เคยพบเจอและไม่ดีสำหรับฉันก็จะเป็นเรื่องของตำรวจ ที่ฉันเคยโดนตำรวจจับก็คือ ฉันขับรถจักรยานยนต์เพื่อนที่จะกลับบ้านของฉัน แต่ระหว่างทางนั้นมียอดตำรวจสวนทางฉันมาและเขาเห็นฉันขับรถมาคนเดียว เขาก็เลยกลับรถเขาแล้วเข้ามาหาฉัน บอกให้ฉันหยุดรถและเขาก็มาตรวจฉัน ตอนนั้นฉันก็รู้สึกกลัวและสั่นๆ แต่ในขณะที่เขาตรวจตัวฉันว่ามีอะไรซ่อนไว้หรืเปล่า นั้น เขาไม่พบเจออะไรเพราะฉันไม่มีอะไรเลย แต่ตอนนั้นแทนที่เขาจะออกไปสั่งให้ฉันขอหาขับรถไม่สวมหมวกนิรภัย แต่เขากลับบอกว่า ‘คุณจะไปกับเราที่โรงพักหรือจะจ่ายเงินให้เรา 2,000 บาท’ ตอนนั้นฉันก็มีเงินติดตัวแค่ 800 บาท และเขาบอกว่าเอา

800 บาทก็พอ ไม่ต้องไปโรงพักกับเรา แล้วเขาก็ขึ้นรถไป ตอนนั้นฉันรู้สึกกลัวและทำอะไรไม่ถูก เพราะฉันไม่เคยพบเจอมาก่อนและฉันก็ไม่รู้กฎหมาย

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี ก็คือการไปใช้บริการที่โรงพยาบาลก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ว่าเราพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คนและอีกเรื่องหนึ่งคือ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกเก็บเงินเกินความจริงเคยถูกตำรวจจับข้อหาไม่ได้สวมหมวกกันน็อค ตำรวจปรับเป็นเงิน 700 บาท ซึ่งเกินความจริงแต่ก็ไม่สามารถเรียกร้องความถูกต้องได้

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ไม่รู้ภาษา ไม่รู้หนังสือ และพูดสื่อสารกับคนอื่นก็ไม่ได้ที่เป็นคนไทยหรือคนเมือง ที่ผมสามารถพูดสื่อสารได้ดีก็มีแต่ภาษาไตเท่านั้น ตอนนั้นที่เข้ามาทำงานกับนายจ้างในสวนส้ม ถ้านายจ้างมีคนงาน นายจ้างจะต้องได้พาลูกจ้างไปทำใบอนุญาตทำงานที่กรมแรงงาน เพื่อจะได้ทำงานประกอบการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย วันนั้นนายจ้างของผมได้พาผมและครอบครัวไปทำ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็มีประสบการณ์ที่รู้สึกไม่ดีก็คือ การถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง พาเรามาอยู่ด้วยแล้วจะให้ค่าแรงวันละ 70 บาท แต่พอเอาเข้าจริงๆ เขากลับไม่ยอมจ่ายตามนั้น จ่ายให้เราแค่วันละ 40 บาท ซึ่งมันรู้สึกถึงการถูกเอาเปรียบมากๆ เราจึงตัดสินใจย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ ไปเจอพ่อเลี้ยงคนใหม่ ตอนแรกๆ ก็จะรับครอบครัวเราเข้าทำงาน แต่พอได้เห็นว่ครอบครัวของเรามีเด็กเล็กๆ มาด้วย ก็เริ่มพูดกับเราไม่ดี ไม่อยากได้คนที่ทำงานได้ไม่เต็มที่ และอีกอย่างที่เราไม่รู้สึกว่ามันไม่ดีก็คือ เรื่องความเท่าเทียมกัน ตอนนั้นครอบครัวของเราได้มาอาศัยอยู่ในสวนแห่งหนึ่งใน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เวลาที่ทางหมู่บ้านมีการพัฒนาที่จะประกาศให้เราไปช่วยกันทำ แต่พอถึงฤดูหนาวมาแล้วทางรัฐจะมีผ้าห่มมาแจก ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศให้คนที่มีสัญชาติไทยมารับผ้าห่มได้ รู้สึกว่ามันเป็นการแบ่งแยกอย่างเห็นได้ชัดเงินมาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ครอบครัวเราเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้ง ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือตอนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ตอนนั้นเรายังไม่ได้ทำบัตรอะไรเลย เพราะ

ตอนนั้นค่าแรงก็ถูกมาก ประมาณ 70-80 บาท ไม่มีเงินมากพอที่จะทำบัตร มีครั้งหนึ่งเราเคยไปเที่ยวญาติที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่ในระหว่างทาง ได้เจอกับตำรวจตั้งด่าน เขาจึงเข้ามาซักถามเราต่างๆ นานาว่าเราจะไปไหน อยู่หมู่บ้านไหน เราก็ฟังไม่ค่อยรู้เรื่องอีก จนสุดท้ายตำรวจขอดูบัตรแต่เราไม่มี เขาจึงจับเราไปขังไว้ที่โรงพักเป็นเวลาสิบกว่าวัน หลังจากนั้นไม่กี่วันศาลจึงตัดสิน เราสามคนต้องถูกขังเป็นเวลา 59 วัน ตอนนั้นฉันเป็นห่วงลูกมากเพราะต้องให้ยายเลี้ยงคนเดียว ยายทำงานก็ไม่ได้อีก แต่ก็ไม่รู้จะไปพึ่งใคร จนกระทั่งวันหนึ่งเป็นวันที่เราต้องออกจากห้องขังแล้ว แต่ตำรวจกลับพูดว่าต้องจ่ายเงินให้เขาอีกคนละ 3,000 บาท ถ้าไม่จ่ายเขาจะส่งกลับพม่า ตอนนั้นกลัวกลัว แถมเงินไม่มีในกระเป๋ามาแค่บาทเดียว จึงโทรไปหาญาติเพื่อขอยืมเงินเขามาจ่ายไว้ก่อน หลังจากเอาเงินมาให้ตำรวจแล้ว เขาจึงปล่อยตัวเราออกมา และนี่คือประสบการณ์ที่ไม่เคยมีวันลืมเลยในชีวิตนี้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ที่ฉันเข้ามาอยู่ที่ประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตัวผมอยู่หลายๆ ครั้ง เช่นเวลาที่มีการแจกข้าวของเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มต่างๆ ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศให้คนในชุมชนทราบและให้ไปรับของตามชื่อที่เขาประกาศ ทุกๆ ครั้งที่เข้ามาแจกของ เขาจะแจกเฉพาะคนไทย ครอบครัวของผมไม่เคยได้รับอะไรจากทางภาครัฐเลย และอันนี้ทำให้ผมรู้สึกไม่พอใจและคนอื่นๆ ที่ไม่มีบัตรประชาชนถูกแบ่งแยก ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือเทียบเท่ากับคนไทย แต่เวลาที่มีการพัฒนาทำความสะอาดอะไรต่างๆ ก็จะมีแต่คนไทยใหญ่เท่านั้นที่ไปทำ คนไทยแทบจะไม่มีเลย แต่พอแจกของกลับไม่มีชื่อของคนไทยใหญ่เลย อย่างที่สองคือ เกี่ยวกับสุขภาพของผม ตอนนั้นผมมีโรคประจำตัวอยู่ ทุกๆ เดือนก็ต้องไปรับยา ต้องไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลอยู่ตลอด ไปทำงานก็ไม่ได้ ต้องนอนอยู่บ้านอย่างเดียว และอันนี้ทำให้ผมรู้สึกไม่ดีเหมือนกัน ที่ผมไม่ได้ช่วยอะไรให้กับครอบครัวของผมเลย ถ้าทำงานไม่ได้ เงินก็จะไม่มีใช้ ถ้าไม่มีเงิน ไปไหนมาไหนก็ลำบาก ทุกวันนี้ลำพังภรรยาผมไปทำงานคนเดียว ได้เงินมาในแต่ละวันก็ไม่มาก พอใช้ไปเป็นวันๆ แทบจะไม่มีเงินเก็บเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดีก็คือ การไปใช้บริการที่โรงพยาบาล ก็จะโดนเจ้าหน้าที่พูดจากับเราไม่ดี ตะคอกใส่บ้าง ว่าเราพูดไม่รู้เรื่องเหมือนกับเราไม่ใช่คน และอีกเรื่องหนึ่งคือถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกเก็บเงินเกิน ความจริงเคยถูกตำรวจจับข้อหาไม่ได้สวมหมวกกันน็อค ตำรวจปรับเป็นเงิน 700 บาท ซึ่งเกินความจริงแต่ก็ไม่สามารถเรียกร้องความถูกต้องได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศก็มีหลายๆ เรื่องที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี เคยโดนตำรวจจับประมาณ 7 ถึง 8 ครั้งตอนไปทำงาน เพราะตอนนั้นมีแค่บัตรสีเขียวขอแคงอย่างเดียว สิทธิที่ได้รับก็คือสามารถอยู่ในไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่เวลาไปทำงาน ถ้าไม่ทำใบอนุญาตทำงานควบคู่กันจะไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากกฎหมายของไทยระบุไว้อย่างนี้ ตอนนั้นฉันก็ไม่มีเงินเก็บมากพอที่จะไปทำใบอนุญาตทำงานหรอก ฉันคิดว่าแค่ไปทำงานในสวนพริกสวนหอมข้างๆ บ้านนี้เองคงไม่เป็นไรหรอก คงไม่มีใครมาตามจับหรอก แต่ความเป็นจริงแล้วมันตรงข้ามกันเลย เกือบทุกๆ วันจะมีตำรวจประมาณ 4 ถึง 5 คน มาไล่จับคนทำงานตลอด ซึ่งเหตุการณ์นี้เองทำให้ฉันรู้สึกไม่ดีเลยที่มีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่เราไปทำงานให้กับคนไทย ช่วยพัฒนาการเศรษฐกิจให้กับเขาแท้ๆ แต่เขากลับทำกับเราแบบนี้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตั้งแต่ผมเข้ามาอยู่ประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน เช่น ผมเคยถูกจับครั้งหนึ่งเพราะผมขับรถไปชนคนเดินข้ามทางม้าลาย ตอนนั้นเสียเงินไปเกือบๆ 20,000 บาท เพราะผมเพิ่งเข้ามาอยู่ประเทศไทยใหม่ๆ กฎหมายจราจรของไทยผมก็ยังไม่ค่อยรู้เรื่อง ขับรถก็ยังไม่ถนัด ตอนที่ผมขับไปชนเขา ผมนี้แทบจะพูดอะไรไม่ได้เลย เขาบอกให้ผมทำอะไรผมก็ทำตาม เขาขอให้จ่ายเงินค่าชดเชยผมก็จ่าย เพราะผมกลัวจะโดนจับขังคุก ยังมีอีกที่ผมเคยโดนนายจ้างตำด้วยคำหยาบแรงๆ เพราะทำงานไม่ค่อยเป็นและเวลานายจ้างสอนก็ฟังไม่ค่อยออก ผมโดนนายจ้างตะคอกใส่บ่อยมาก ทำกับผมเหมือนไม่มีความรู้สึกเหมือนผมไม่ใช่คนเลย ตลอดเวลาที่ย้ายมาอยู่ในไทย ผมได้เปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อยมาก ทั้งงานหนัก งานเบา ผมก็ผ่านมาเยอะจนกระทั่งผมได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านเวียงหวายจนถึงปัจจุบัน ประสบการณ์อีกอย่างคือ ตอนผมเข้ามาประเทศไทยใหม่ๆ ตอนที่ผมยังเป็นวันรุ่นอยู่ ผมโดนวัยรุ่นคนไทยชอบไล่ตื้ออยู่บ่อยๆ แค่ออกไปซื้อกับข้าวที่ร้านขายของยังโดนเขาหาเรื่องเลย ยังไม่พอเขายังไล่ตื้อเข้ามาถึงในสวนเลย เหตุการณ์นี้ผมรู้สึกไม่ดีมาก เพราะเขาทำกับเราเหมือนเราไม่มีค่าอะไรเลย เขาอยากจะฆ่าจะตีเราตอนไหนเขาก็ทำทำกับเราเหมือนสัตว์ตัวหนึ่งแค่นั้นเอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ฉันเข้ามาอยู่ประเทศไทย ฉันเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน ตอนที่อยู่ในสวนส้ม ทำงานหนักและลำบากมาก แต่ค่าแรงกลับได้แค่ 150 บาทเท่านั้น ฉันคิดว่างานที่ฉันทำมันไม่คุ้มกันเลย และฉันก็เก็บมันมาคิดจนถึงปัจจุบัน ว่าทำไมชีวิตของเราต้องตกต่ำถึงขนาดนี้ เราไม่มีโอกาสได้ทำงานที่มันดีกว่านี้แล้วหรือ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากทำงานดีๆ เหมือนคนอื่นอยู่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ครอบครัวเราเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีอยู่หลายๆครั้ง ครั้งหนึ่งที่จำได้ดีก็คือ ตอนที่เข้ามาไทยใหม่ๆ เราเคยไปทำงานอยู่ในสวนส้มแห่งหนึ่งที่ฝาง ตอนนั้นค่าแรงต่ำมากได้วันละประมาณ 80 บาท แต่งานที่ทำนี้ไม่คุ้มกันเลย ได้ทำทั้ง ฉีดยา ตัดหญ้า ขุดดิน บางครั้งทำเกินเวลาก็มี แต่ก็ไม่เคยได้รับโบนัสเลยสักครั้ง อีกอย่างค่าจ้างที่ได้วันละ 80 บาท ถูกนายจ้างหักอีกต่างหาก ถูกหักไปคนละ 6 บาท เขาบอกว่าเป็นค่าประกันอะไรสักอย่าง ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน เราทำงานที่สวนส้มเกือบปีหนึ่ง แต่ไม่มีเงินเก็บเลยสักบาท อีกอย่างยังต้องยืมเงินคนอื่นอีก หลักจากนั้นไม่นานผมและครอบครัวจึงตัดสินใจย้ายออกไปทำงานที่อื่น เพราะคิดๆ ดูแล้วงานที่ทำกับค่าแรงที่ได้รับไม่เหมาะสมกันเลย ผมจึงเข้าไปหานายจ้างและขอค่าแรงที่ทำไปทั้งหมดพร้อมขอเงินค่าประกันคืนแต่นายจ้างกลับปฏิเสธที่จะจ่ายทั้งค่าแรงที่ค้างจ่ายและค่าเงินประกันอีก ตอนนั้นผมก็ไม่รู้จะไปปรึกษาใคร เราจึงตัดสินใจออกมาหางานทำข้างนอก โดยไม่ได้รับค่าจ้างที่นายจ้างค้างจ่ายและเงินค่าประกันอีก รวมๆ แล้วก็ประมาณเกือบหมื่นบาทได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดี เคยเกิดขึ้นกับตัวฉันอยู่หลายๆ เรื่อง อยู่เหมือนกันและสิ่งที่เกิดขึ้นตอนนี้ก็คือฉันและครอบครัวอยากทำบัตรสมาชิกของกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ของหมู่บ้าน แต่ก็ไม่สามารถทำได้ ซึ่งตรงนี้เองฉันก็คิดและก็กังวลใจมากทำไมถึงทำไม่ได้ ฉันจึงตัดสินใจไปถามผู้ใหญ่บ้านและคำตอบที่ได้มาก็คือ ฉันไม่มีบัตรประชาชนคนที่มีบัตรประชาชนเท่านั้นที่จะทำได้ แต่ความเป็นจริงแล้วถึงฉันไม่มีบัตรประชาชนก็จริง บ้านที่ฉันอยู่ตอนนี้ก็ถือว่าอยู่ในหมู่บ้านเขาแล้ว ฉันคงไม่ย้ายไปที่ไหนอีกแล้ว เขาน่าจะทำให้กับคนในชุมชนทุกคนใช้ไหม และนี่เป็นคำถามที่ฉันมักจะถามตัวเองอยู่เสมอว่าเพราะอะไร

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดี เคยเกิดขึ้นกับตัวผมอยู่หลายๆ เรื่อง อยู่เหมือนกัน และสิ่งที่เกิดขึ้นตอนนี้ก็คือ บ้านที่อยู่ในสวนถูกไฟไหม้ ลักษณะบ้านเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งปูน หลังคามุงด้วยหญ้าคา ตอนนั้นทุกคนออกไปทำงานกันหมด อีกอย่างเป็นฤดูร้อน อากาศร้อนมาก เห็นคนที่อยู่ข้างบ้านกันเขาบอกว่าไฟลัดวงจร ไฟเลยไหม้ พอได้รู้ข่าว ผมกับครอบครัวก็ตกใจกันหมด ทำอะไรไม่ถูกเลย เลยตัดสินใจกลับบ้านเพื่อไปดูสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พอไปถึงบ้านเท่านั้นแหละ ทุกอย่างไหม้เหลืออะไรเลย ถูกไฟเผาไหม้จนเกือบหมด ไม่เว้นตั้งแต่ หม้อข้าวหม้อแกง เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ รถจักรยานยนต์ที่ยังผ่อนไม่จบก็ไหม้ไปด้วย และสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ถูกไฟเผาคือ

บัตรประจำตัวชนิดต่างๆ ของแต่ละคนในครอบครัวก็โดนไปด้วย ทุกวันนี้จึงต้องใช้บัตรทหารเพื่อทำงาน บอกได้เลยว่าเหตุการณ์นี้ เป็นอะไรที่ทำให้เราสูญเสียต้นทุนชีวิตและกำลังใจไปเยอะเลยทีเดียว

ประสบการณ์ที่ไม่ดีอีกอย่างคือ ตอนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ตอนนั้นยังไม่ได้ทำบัตร ต้องคอยหลบตำรวจอยู่หลายๆ ครั้ง เพราะเขาชอบเข้ามาตามจับถึงที่พักในสวนเลย ทางกำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงประชุมและออกแนวคิดและประกาศเสียงตามสายออกมาว่า แรงงานคนไหนที่ยังไม่มีบัตรใดๆ เลย ให้ไปจ่ายเงินที่เขาคนละ 200 บาทต่อหนึ่งเดือน ใครที่จ่ายแล้วสามารถทำงานได้ปกติและไปไหนมาไหนได้ปกติภายในหมู่บ้าน แต่ออกนอกหมู่บ้านไม่ได้ เพราะถ้าไม่จ่าย ถ้าโดนตำรวจจับทางผู้ใหญ่บ้านจะไม่ไปช่วยพูดให้ และต้องเสียเงินเยอะ ผมรู้ว่าต้องเสียเงินเป็นเดือนๆ แต่เราก็ตัดสินใจจ่ายให้เขาเพื่อความปลอดภัย

ประสบการณ์ที่ไม่ดีอีกอย่างคือ เคยทำงานแล้วไม่ได้รับค่าจ้าง ตอนนั้นเราทำงานอยู่ในสวนแห่งหนึ่งในหมู่บ้านบ้านดอน เพราะนายจ้างเขาบอกกับเราว่าเขาจะจ่ายค่าแรงเป็นเดือน เราก็มั่นใจว่าเราทำงานไปปกติเขาสั่งทำอะไรเราก็ทำตาม บางครั้งทำเลยเวลาก็มี ทำไปได้สักพักหนึ่ง ผมกับครอบครัวก็ทำไม่ไหว เพราะงานมันเยอะ และต้องทำหลายอย่างเกิน ผมจึงตัดสินใจที่จะไปทำงานที่อื่น และวันที่ผมจะไปเป็นวันสิ้นเดือนพอดี ผมจึงเข้าไปหานายจ้างที่บ้านเขาและบอกเขาว่าจะออกไปทำงานที่อื่นแล้ว ตอนนั้นนายจ้างโมโหมาก พูดจาไม่สุภาพ พูดมึงกูใส่อีก ยังไม่พอบอกว่า มึงจะไปทำงานที่ไหนพวกมึงไปเลย แต่ค่าแรงที่ผ่านมากูจะไม่จ่ายให้มึง เพราะมึงอยากออกคนเดียว ผมได้ยินคำนี้ผมก็เจ็บไปสักพัก และขอค่าแรงอีกรอบหนึ่ง เขาก็ไม่ยอมให้ ผมไม่รู้จะทำยังไง ผมจึงตัดสินใจออกไปหางานทำที่อื่น จนกระทั่งตอนนี้ผมกับครอบครัวยังไม่ได้รับค่าแรงเลยสักบาทเดียว แถมนายจ้างคนนั้นไม่มองหน้า ไม่พูดคุยกับเราอีก ผมยังงงเลย ว่าผมทำอะไรผิด ยิ่งคิดก็ยิ่งโกรธ โมโหเสียใจ นี่เราทำงานฟรีๆ ให้เขาหรอ.....

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ผมเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ผมเคยเจอประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกที่ไม่ดีอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน แต่ที่ผมจำได้ดีก็คือ ตอนที่ผมไปทำงานก่อสร้างกับคนงานที่เป็นคนไทย ผมแอบได้ยินเขาพูดดูถูกเราอยู่เสมอ เช่น หว่าเราไม่มีการศึกษา ทำอะไรก็ไม่เป็นต้องคอยให้พวกเขาสอนอยู่เสมออีกอย่าง ทำงานที่เดียวกัน แต่ผมกลับรู้สึกว่าพวกเราต้องทำงานเยอะกว่าเขา ทำงานหนักกว่าเขา แถมค่าแรงที่ได้รับน้อยกว่าคนไทยอีกต่างหาก และนี่คือสิ่งที่เห็นได้ชัดเกี่ยวกับการแบ่งแยกคนไต่กับคนไทยอย่างหนึ่ง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางการแก้ไขปัญหา

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัว ญาติพี่น้องที่เราเคารพนับถือ เรื่องเรียนก็จะปรึกษาและขอความช่วยเหลือจากครูมูลนิธิ SWAN แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ว่าควรจะทำอย่างไร

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ ส่วนปัญหาในครอบครัวก็จะปรึกษากันเอง ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับปัญหาว่าเราจะแก้ไขได้หรือไม่ แต่เราก็จะพยายามแก้ไขด้วยตัวของเราก่อน อย่างเมื่อก่อนตอนที่เรามาอยู่ในประเทศใหม่ๆ เวลาเราจะไปไหนเราก็ต้องปรึกษาพ่อเลี้ยงก่อนว่าไปได้ไหม พ่อเลี้ยงของเราก็ดีกับเรามาก ท่านก็จะคอยบอกกับเราเสมอว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับคนในชุมชนก็จะไปปรึกษาครูบา เพราะท่านเป็นเจ้าอาวาสที่วัดที่หมู่บ้านของเราอาศัยอยู่ และท่านก็ยังได้แบ่งที่ดินของท่านให้กับคนใต้ได้มาอาศัยอยู่ ส่วนเรื่องบัตร การออกนอกพื้นที่ ก็จะไปปรึกษากับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คุณครูที่โรงเรียน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ เช่น การขอยื่นเรื่องโอนสัญชาติไทยก็ได้ผู้ใหญ่บ้านและหนังสือรับรองจากโรงเรียนมายืนยัน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับงาน ประเพณีก็มักจะไปปรึกษากับครูบาเจ้าอาวาสที่วัด ส่วนเรื่องบัตรต่างๆ หรือสิทธิก็จะไปปรึกษากับ ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่

เวลาที่ฉันมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่คนในครอบครัวของฉันคือที่พึ่งของฉัน ฉันจะ ปรึกษาคคนในครอบครัวก่อน เช่น ตา พ่อ แม่ ส่วนปัญหาเรื่องอื่นๆ นั้น ถ้าเกี่ยวกับกฎหมายหรือสิ่งที่ ฉันไม่รู้ ฉันมักจะไปปรึกษาพ่อหลวง ผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาไม่แบ่งแยกสัญชาติกับเรา เขาดูแลอย่าง ทัวถึงและครูของฉันเพราะครูแนะนำและบอกวิธีการแก้ปัญหาให้กับฉันถ้าพบเจอปัญหาต่างๆ เพื่อที่ ฉันจะได้ความสบายใจและเข้าใจกับปัญหาต่างๆ ที่พบเจอ

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบัน อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง บัตร ก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัย และทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง บัตร ก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัย และทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง บัตร ก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ ส่วนเรื่องการ เรียนของลูกๆ ก็จะปรึกษาคครูของ SWAN ที่คอยให้การสนับสนุนการเรียนของเด็กๆ ชาวไทยใหญ่มา เป็นเวลานานและเราก็ไว้วางใจคุณครูเหล่านั้นมากด้วย และก็จะมามีทีมงานพอร์จูนที่คอยมาลงพื้นที่ให้ ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิต การศึกษา เรื่องบัตรต่างๆ เป็นต้น

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบัน อาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อครอบครัวของเรามีปัญหา ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ เราไม่ค่อยได้ไปปรึกษาใคร ส่วนมากก็ปรึกษากับ คนในครอบครัวเพราะไม่รู้จะไปปรึกษาใครและไม่มีใครให้ปรึกษา เพราะต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยมี

เวลาที่จะมานั่งคุยกัน ตื่นเช้ามาก็ต้องไปทำงาน ทำงานเสร็จก็นอน จะมีก็ไปปรึกษาครูเกี่ยวกับการเรียนของลูกๆ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เวลาครอบครัวของผมมีปัญหา ส่วนมากไม่ค่อยได้ปรึกษาใคร ปรึกษากับคนในครอบครัวบ้าง ปรึกษากับตัวเองบ้าง เพราะไม่รู้จะไปปรึกษาใคร และไม่กล้าที่จะไปปรึกษาคู่คนอื่นด้วย ทุกวันนี้ก็อยู่บ้านเช่า อยู่ร่วมกันประมาณ 5 ครอบครัว แต่ละวันก็ไม่ค่อยได้คุยกันเท่าไร ต่างคนก็ต่างทำงาน จะได้เจอกันก็แค่ตอนกลางคืนเท่านั้น จึงไม่ค่อยได้ปรึกษากันเลย อีกอย่างเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพที่ผมเป็นอยู่ ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเยอะในแต่ละครั้ง ลำพังเงินเก็บที่ครอบครัวผมมีอยู่ไม่พอที่จะจ่ายได้ทั้งหมด ตอนนี้ผมเป็นหนี้โรงพยาบาลอยู่หลายหมื่นเหมือนกัน ทุกวันนี้ผมก็ยังไม่รู้เลยว่าหาเงินที่ไหนไปให้เขา และยังไม่รู้ว่าใครที่พอจะช่วยให้ความปรึกษากับผมได้เลยสักคน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

เวลาที่ครอบครัวมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษากันภายในครอบครัวก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะเขาสามารถให้คำแนะนำเราได้ และเขาเป็นคนที่ให้ความเป็นธรรม ให้ความเป็นกันเองกับคนทุกคนไม่ว่าไทยหรือไทยใหญ่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ตอนที่ผมย้ายเข้าเมืองไทยใหม่ๆ เวลาผมมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องบัตรเรื่องใบผมก็จะไปปรึกษากับนายจ้างของผมอยู่ตลอด เพราะนายจ้างเขาจะรู้ข้อมูลเยอะและชัดเจนด้วย เพราะผมอ่านหนังสือไทยไม่ได้ พูดก็ยังพูดไม่ได้เลยตอนเข้ามาไทยใหม่ๆ แต่ตอนนี้เวลาผมมีปัญหา ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ผมก็จะปรึกษาตัวเองก่อน แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ ก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที่ผมให้ความเคารพและสามารถแก้ไขปัญหานั้นๆ ให้กับผมได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อฉันมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ฉันก็จะปรึกษากับคนในครอบครัว ปรึกษาลูกๆ ก่อน เพราะลูกๆ ของฉันได้เข้าโรงเรียน ได้เรียนรู้อะไรหลายๆ อย่างและเป็นคนที่เราไว้วางใจที่สุด เพราะถ้าเราไปปรึกษาคนอื่น ฉันกลัวว่าเขาจะเอาข้อมูลของเราไปบอกต่อให้กับคนอื่นอีก แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ เช่น ปัญหาเรื่องบัตรเรื่องใบ ฉันเคยไปปรึกษากับองค์กรฟอร์จูนครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนั้นทางทีมงานฟอร์จูนก็ได้ให้ข้อมูลที่ดีๆ และน่าเชื่อถือได้ และได้หาวิธีแก้ไขปัญหามาให้เราได้รับ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อครอบครัวของเรามีปัญหา ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ เราไม่ค่อยได้ไปปรึกษาใคร ส่วนมากก็ปรึกษากับคนในครอบครัวก่อน แต่ถ้ายังไม่สามารถแก้ปัญหาได้เราก็มักจะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านให้ความเป็นกันเองและให้ความเสมอภาคกับคนในชุมชนทุกคนจากความคิดของผม ตัวอย่าง ตอนนั้นเป็นช่วงทำบัตร เวลาไปถามคนอื่นต่างคนก็ต่างพูดแต่ข้อมูลไม่ตรงกัน ผมเลยสับสนและไม่รู้จะเชื่อใคร ผมจึงตัดสินใจไปถามผู้ใหญ่บ้าน เขาก็ช่วยอธิบายเกี่ยวกับการทำบัตรให้ผมจนผมเข้าใจ ผมจึงมาบอกคนในครอบครัวอีกที และเราก็ได้ทำบัตรเหมือนคนอื่น อีกอย่างเวลาทางอำเภอต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านเซ็นยืนยันให้กับเรา ผู้ใหญ่บ้านก็เซ็นให้โดยไปคิดค่าเสียเวลาสักบาทเดียว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อฉันมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ฉันก็จะปรึกษากับคนในครอบครัว ก่อน เพราะคนในครอบครัวเป็นคนที่เราสนิทมากแล้วไว้วางใจกันมาก และมีเจอปัญหาต่างๆ ครอบครัวคือกำลังใจที่ดีที่สุดสำหรับฉัน อีกอย่างถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ เช่น เรื่องบัตร เรื่องความปลอดภัย เรื่องกฎหมายต่างๆ ส่วนมากก็จะไปปรึกษาผู้ใหญ่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านจะรู้ข้อมูลดีกว่าใครๆ และข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่จริงและเชื่อถือได้ อีกอย่างผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของฉัน เขาเป็นคนที่ให้ความเสมอภาคกับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนไทยใหญ่ เมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเขาก็จะตัดสินใจอย่างยุติธรรม

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อผมมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ผมก็จะปรึกษากับคนในครอบครัว ก่อน เพราะทุกคนในครอบครัวจะรู้ดีกว่าคนอื่นและเป็นคนที่ผมไว้วางใจมากที่สุด แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ ที่เราไม่สามารถแก้ไขได้ เราก็มักจะไปปรึกษากับคนอื่นที่เราไว้วางใจ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย และคนที่อายุเยอะที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน เพราะท่านทั้งหมดนี้เขาจะมีประสบการณ์และมีความรู้ความ คิดเห็นมากกว่าเรา และเป็นคนที่น่าเชื่อถือในชุมชนด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผมบ่อยๆ ก็คือเรื่องเงิน เรื่องบัตรต่างๆ เรื่องการทำงาน เป็นต้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อผมมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดๆ ก็ตาม ถ้าเป็นปัญหาเล็กๆ ผมก็จะปรึกษากับคนในครอบครัว ปรึกษาลูกๆ ก่อน เพราะลูกๆ ของผมได้เข้าโรงเรียน ได้เรียนรู้อะไรหลายๆ อย่าง และเป็นคนที่เราไว้วางใจที่สุด เพราะถ้าเราไปปรึกษาคนอื่น ผมกลัวว่าเขาจะเอาข้อมูลของเราไปบอกต่อให้กับคนอื่นอีก แต่ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ๆ เช่น ปัญหาเรื่องบัตรเรื่องใบ ผมเคยไปปรึกษากับองค์กรพอร์จูนครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนั้นทางทีมงานพอร์จูนก็ได้ให้ข้อมูลที่ดีๆ และน่าเชื่อถือได้ และได้หาวิธีแก้ไขปัญหามาให้เราได้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

บทสัมภาษณ์เรื่องบทบาทในชุมชน

บทบาทและการมีส่วนร่วมในชุมชน

ครอบครัวของเราจะมีส่วนร่วมในชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม งานศพก็จะไปช่วยหุงหาอาหาร ช่วยล้างจาน เก็บเต็นท์ ทำทุกอย่างที่ต้องทำ งานขึ้นบ้านใหม่เราก็ไปร่วมงาน เพราะคนในชุมชนก็จะไปกัน ถ้าเราไม่ไปก็ดูเป็นเรื่องแปลกเลยก็ว่าได้ และอีกเหตุผลหนึ่งที่เราต้องมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชนก็เพราะว่า เวลาเราจะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องบัตร เราต้องไปขอลายเซ็นผู้ใหญ่บ้าน ถ้าเราไม่มีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ใหญ่บ้านก็จะเก็บเงิน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราจะมีส่วนร่วมในชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ถ้าไม่ว่างก็จะจ้างคนในหมู่บ้านไปแทน ครั้งละ 200 บาท ถ้าไม่ไปคนในชุมชนก็จะว่าให้ ทำให้เราอยู่ลำบาก เพราะฉะนั้นเราก็ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทุกครั้ง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราจะมีส่วนร่วมในชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ การทำความสะอาดวัดหรือสถานที่ทางราชการ วันสตรีสากล วันสิ่งแวดล้อม ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ถ้าไม่ว่างจริงๆ ก็จะจ้างคนไปแทน เวลาที่ฉันไปก็จะทำให้ฉันได้เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องใหม่ๆ เสมอ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่ทางหมู่บ้านได้จัดทำขึ้น เช่น ประเพณีปอยส่างลอง ประเพณีปอยเทียน วันสำคัญ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ และยังมีกีฬาประจำหมู่บ้าน การเดินขบวนต่อต้าน ยาเสพติด

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ การไปปรับปรุงถนนการเดินรณรงค์เกี่ยวกับวันสตรีสากล การไปดำหัวผู้ใหญ่บ้านเนื่องในวันสงกรานต์ งานกีฬาประจำหมู่บ้าน ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศ ฉันและคนในครอบครัวจะไปร่วมเสมอถ้าไม่ว่างจริงๆ หรือติดธุระก็จะจ้างคนอื่นไปแทน แม่สอนฉันเสมอว่าถ้าเราให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับชุมชน เราก็จะอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข เวลาจะไปขอให้ผู้ใหญ่บ้านเซ็นรับรองเรื่องการโอนสัญชาติไทยให้ลูกของฉันก็ไม่ยากและไม่ต้องเสียเงินมากด้วย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีส่วนร่วมกับชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวัดหรือหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ตอนนี้ลูกชายคนเล็กก็เป็นนักกีฬาของหมู่บ้าน ถ้าเราไม่มีส่วนในชุมชนเราก็จะอยู่ยากเพราะเรามาอาศัยอยู่ร่วมกับพี่น้องคนไทย ถ้าเราไม่ไปเขาจะว่าให้ ว่าเราไม่รู้จักรช่วยเหลือหมู่บ้าน

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่นั้น ในทุกๆ เดือน คนในหมู่บ้านจะมีการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาชุมชน ชุมชนของฉันและคนในครอบครัวของฉันและครอบครัวอื่นที่อยู่ในหมู่บ้านก็จะไปช่วยกัน เช่นทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ในชุมชน ถ้ามีงานกีฬาหรือการแข่งขันต่างๆ หากทาง อบต. จัดขึ้นมาเราก็จะไปร่วมสนุกสนานและร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน ถ้ามีการประชุมในหมู่บ้าน ทางผู้ใหญ่บ้านจะประกาศเสียงตามสายในหมู่บ้านประชุมกันที่ศาลากลางหมู่บ้าน และตัวแทนแต่ละครอบครัวก็จะไปประชุมกันครอบครัวละหนึ่งคน ปกึษาหารือกันและร่วมแสดงความคิดเห็นกันในการพัฒนาและการทำกิจกรรมการดูแลในหมู่บ้าน เป็นต้น

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็มีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ถ้าบางทีเราไม่ว่างไปช่วยหรือติดธุระสำคัญเราก็จะไปขอให้เพื่อนบ้านและคนในหมู่บ้านไปช่วยเราแทน หรือบางทีเราก็กจ้างให้คนอื่นไปแทนเรา แต่ทุกครั้งในหมู่บ้านเราก็มีส่วนร่วมอยู่เสมอ และอีกอย่างผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของเรา เขาก็ไม่เคยตัดสินว่าเป็นคนไทยหรือเป็นคนไต เขาไม่แบ่งแยกสัญชาติดูแลและให้ความเป็นธรรมกับทุกคนในหมู่บ้าน

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็มีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ทุกคนในหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนไตก็ตาม พ่อหลวงเคยบอกว่า ไม่มีการแบ่งสัญชาติกันทำงานร่วมกันเพราะเราอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็มีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม และมีงานที่เกี่ยวกับประเพณีในหมู่บ้านเช่น ปอยส่างลอง ปอยเทียน ปอยออกพรรษา คนในหมู่บ้านทุกคนครอบครัวก็จะเข้ามามีส่วนร่วม มาช่วยกันทำขนม มาทำความสะอาดวัดและสถานที่ต่างๆ อีกทั้งงานศพ เราและคนในหมู่บ้านก็จะมาช่วยกันตั้งแต่วันแรกจนถึงวันที่เสียชีวิต

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

เคยเข้าร่วมกับคนในชุมชนในหลายๆโอกาส เช่น พัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดตามท้องถนนและสถานที่ต่างๆ ในวันสำคัญของไทย ถ้าในหมู่บ้านมีงานบุญหรือจัดงานที่วัด ทางครอบครัวร่วมทำบุญอยู่สม่ำเสมอ แต่ไม่เคยมีโอกาสดำเนินการร่วมกับคนไทยในหมู่บ้านเลยสักครั้ง ส่วนมากถ้ามีอะไรผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งโดยการประกาศเสียงตามสาย แต่ส่วนมากผู้ใหญ่บ้านก็พูดถึงกิจกรรมของคนไทย เช่น กองทุนหมู่บ้าน งานกีฬา เป็นต้น มีส่วนน้อยเท่านั้นที่จะพูดถึงคนไต อีกอย่างตอนที่ภาครัฐเขาจะมาแจกของต่างๆ เช่น ผ้าห่ม ของใช้ในครัวเรือน ฉันทและครอบครัวไม่เคยได้รับเลยสักครั้ง เพียงเพราะว่าพวกเราไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งมันเป็นการแบ่งชนชั้นกันมากๆ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่ผมเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้ ผมเคยมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน เช่น ช่วยพัฒนาทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ภายในหมู่บ้านในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันสำคัญทางศาสนา อีกอย่างเวลาในหมู่บ้านมีงานบุญ ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศให้ทุกคนทราบ และให้เข้าร่วม ไปช่วยกันจัดเตรียมสถานที่เพื่อจัดงานนั้นๆ ถ้าหากใครไม่เข้าไปช่วยกัน ก็จะถือว่าเราไม่มีความร่วมมือ แต่ส่วนมากงานแบบนี้คนไทยในหมู่บ้าน ไม่ค่อยสนใจ มีก็แต่พวกเรานี้แหละที่ไปช่วยอยู่เสมอ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราก็มีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ครอบครัวของเราก็มีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันพ่อ วันแม่ ถ้าทางผู้ใหญ่บ้านประกาศก็จะไปร่วมเสมอ งานกีฬาหมู่บ้านก็จะให้ลูกๆ เข้าไปมีส่วนร่วม อีกอย่างเวลาในหมู่บ้านมีประชุม ฉันก็จะไปร่วมอยู่เสมอ แต่ส่วนมากฉันไม่ค่อยมีโอกาสได้พูด ไปนั่งฟังอย่างเดียว เขาพูดจบ เราก็กลับบ้าน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ผมและครอบครัวได้เข้าร่วมกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ เช่น เขาทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ เนื่องในวันสำคัญของประเทศไทย และผมยังได้เป็นตัวแทนของหมู่บ้านไปเข้าร่วมทำบุญกับวัดต่างๆ เวลาในงานทำบุญในแต่ละวัด ยังไม่พอเวลาในหมู่บ้านมีงานรื่นเริงต่างๆ เขาก็จะเชิญผมทุกครั้ง เพราะผมเป็นศิลปินคนหนึ่ง แต่ผมร้องเกี่ยวกับเพลงรุ่นเก่า เวลาที่มีการประชุมในหมู่บ้านผมก็จะเข้าร่วมอยู่เสมอ ในการประชุมในแต่ละครั้งผมก็ได้พูดได้แสดงความคิดเห็นด้วยทุกครั้ง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้

ตลอดเวลาที่ฉันย้ายเข้ามาอยู่ประเทศไทย ฉันเคยมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอยู่เหมือนกันแต่ไม่ค่อยเยอะเท่าไร ส่วนมากก็เวลามีกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านถนนหนทาง เนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของไทย ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศและบอกให้ทุกคนเข้าร่วม เข้าร่วมทำกิจกรรมงานบุญต่างๆ ภายในหมู่บ้าน เช่น งานปอยหลวง งานสลากภัต พวกเราก็เข้าร่วมทำบุญอยู่เสมอ เกี่ยวกับงานกีฬา กีฬา กิจกรรมต่างๆ ที่ภาครัฐจัดขึ้น ครอบครัวของฉันและคนอื่นๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันไม่มีโอกาสเข้าร่วมเลยสักครั้ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผมเคยมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอยู่หลายๆ ครั้ง เพราะมีบ้านของผมอยู่ติดกับหมู่บ้านคนไทย ถ้าเกิดในหมู่บ้านมีกิจกรรมอะไรทางผู้ใหญ่บ้านของไทยก็จะประสานมาที่ผู้ใหญ่บ้านของคนไตที่ถูกเลือกโดยคนในชุมชน ส่วนมากที่ผมเข้าร่วมก็คือ งานทำบุญต่างๆ เช่น งานวัด งานทำบุญหมู่บ้าน งานบวช ปอยหลวง งานสลากภัต ส่วนมากถ้าในหมู่บ้านจะจัดงาน พวกเราก็จะประชุมกันเล็กๆ ภายในชุมชนของเราเพื่อที่จะวางแผนและเตรียมที่จะเข้าร่วมทำบุญกับคนไทย และผมมีโอกาสเข้าร่วมประชุมกับคนไทยเหมือนกัน ตอนนั้นทางผู้ใหญ่บ้านก็ให้ทุกคนเสนอความคิดเห็น ผมก็เสนอไปแต่ก็มีคนส่วนน้อยที่เห็นดีกับความคิดของผม ส่วนมากทางผู้ใหญ่บ้านก็จะบอกอย่างเดียวแล้วให้พวกเราทำตามแค่นั้นเองไม่มีไรมาก เกี่ยวกับงานกีฬาสีของหมู่บ้านคนไตในหมู่บ้านไม่มีสิทธิที่จะเข้าร่วมแข่งขันได้เลย เขาจะเลือกเอาเฉพาะที่มีบัตรประชาชนเท่านั้น

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตลอดระยะเวลาที่ฉันเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ฉันรู้สึกมีความสุขมาก เพราะคนไทยกับคนไทยใหญ่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากัน อีกอย่างฉันเคยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาอยู่หลายๆ ครั้ง เช่นการพัฒนาทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ภายในชุมชน ในวันสำคัญของไทย วันพ่อ วันแม่ วันออกพรรษา เป็นต้น เพราะในหมู่บ้านที่ฉันอยู่ หากมีกิจกรรมอะไร ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศเสียงตามสาย บอกให้ทุกคนได้รู้ได้ทราบอยู่ตลอด แต่ฉันไม่เคยได้เข้าร่วมประชุมกับคนไทยในหมู่บ้านเลยสักครั้ง เพราะถ้ามีประชุมหัวหน้าที่พวกเราเลือกไว้เท่านั้นที่จะมีสิทธิเข้าร่วมได้ ส่วนมากก็ไปฟังผู้ใหญ่บ้านบอก แล้วก็กลับมาบอกคนในชุมชนอีกทีแค่นั้นเอง เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น งานกีฬาสีประจำหมู่บ้าน ตีบด การแจกของต่างๆ จากอบต. และอีกมากมาย ฉันและคนในชุมชนที่เป็นคนไทยใหญ่ ไม่เคยมีโอกาสร่วมเลยสักครั้ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตลอดเวลาที่ผมย้ายเข้ามาอยู่ประเทศไทย ผมเคยมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอยู่เหมือนกันแต่ไม่ค่อยเยอะเท่าไร ส่วนมากก็เวลามีกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านถนนหนทาง เนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของไทย ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศและบอกให้ทุกคนเข้าร่วม หากใครไม่ไปร่วมก็จะถูกปรับเป็นเงิน คนละ 200 บาทต่อครั้ง เลยจำเป็นต้องไปทุกหลังคาเรือน นอกนั้นก็ไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ เลย เช่น งานกีฬาหมู่บ้าน งานแจกเครื่องนุ่งห่มในช่วงฤดูหนาว ผมก็ไม่เคยได้รับ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตลอดเวลาที่ผมย้ายเข้ามาอยู่ประเทศไทย ผมเคยมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอยู่เหมือนกันแต่ไม่ค่อยเยอะเท่าไร ส่วนมากก็เวลามีกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านถนนหนทาง เนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของไทย ทางผู้ใหญ่บ้านก็จะประกาศและบอกให้ทุกคนเข้าร่วม เข้าร่วมทำกิจกรรมงานบุญต่างๆ ภายในหมู่บ้าน เช่น งานปอยหลวง งานสลากภัต พวกเราก็เข้าร่วมทำบุญอยู่เสมอ เกี่ยวกับงานกีฬา กีฬาต่างๆ ที่ภาครัฐจัดขึ้น ครอบครัวของผมและคนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกันไม่มีโอกาสเข้าร่วมเลยสักครั้ง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ข้อสังเกตและบทบันทึกการสัมภาษณ์เรื่องลักษณะความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมในชุมชน

ลักษณะบ้านของผู้ให้ข้อมูลเป็นบ้านปูนบริเวณรอบๆ บ้านมีต้นไม้ มีน้ำบ่อ มีการปลูกผักไว้รับประทานเอง ในบ้านสะอาดดี ผู้ตอบคำถามเป็นผู้หญิง ว่างมยาว มีการอธิบายแบบใช้มือและมีการสบตากับคนถามได้ดีมาก มีสีหน้าเศร้าและถอนหายใจตอนที่เล่าถึงเหตุการณ์ที่พม่าเข้ามาในหมู่บ้าน ตอนที่คนถามว่าอยากทำอะไรเขาบอกว่าอยากทำทุกอย่างเลย แล้วก็หัวเราะ มีลูกสาวอยู่ด้วยช่วยกันตอบ ซึ่งเป็นการคุยกันแบบเป็นกันเองและคุยกันสนุกมาก พอถามคำถามหมดแล้วเราก็กถามว่ามีความกดดันไหม เขาก็ตอบว่าใหม่ๆ ก็รู้สึกกดดันแต่พอนานๆ เข้าความกดดันก็ค่อยๆ หายไป

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรก ตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านปูน บริเวณรอบๆ บ้านมีต้นไม้หลายต้น ทำให้บ้านดูร่มรื่น ในบ้านสะอาดสะอาด ผู้ตอบคำถามมีการอธิบายถึงเหตุการณ์ที่ประเทศพม่าได้ดีมาก มีสีหน้าเศร้ามาก ตอนที่เล่าถึงพม่าเข้ามาในหมู่บ้านและมาเผาบ้านเรือน มีการทางที่งานเลยพักการสอบถามก่อนและเปลี่ยนเรื่องใหม่ ถามถึงสามีที่กลับไปเที่ยวที่ประเทศพม่าได้หลายเดือนแล้วเพิ่งกลับมา และได้มานั่งฟังด้วย พอถามคำถามหมดแล้วเราก็กถามว่ามีความกดดันไหม เขาก็ตอบว่าไม่กดดันแต่ทำ

ให้คิดถึงเรื่องเก่าๆ ที่เลวร้ายที่สุดในชีวิต ทางผู้สัมภาษณ์ก็ได้พูดให้กำลังใจและชมว่าครอบครัวของคุณเก่งมากที่สามารถข้ามผ่านสิ่งที่เลวร้ายในชีวิตมาได้มาได้

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านปูนหลังเล็กๆ มี 3 ห้อง มีห้องครัว และมีต้นไม้อยู่หน้าบ้าน 1 ต้น ช้างๆ บ้านเป็นพื้นที่ว่างเปล่าจึงเป็นที่เล่นของเด็กๆ ครอบครัวนี้เน้นเกี่ยวกับความพอเพียง พูดถึงนายหลวงและยกมือขึ้นไหว้แล้วบอกว่าท่านเป็นตัวอย่างที่ดีมาก ท่านให้ฉันและครอบครัวคนหลายเผ่ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่พอเล่าถึงเหตุการณ์ที่ประเทศพม่าเขาก็เล่าไปส่ายหัวไป บางครั้งก็เหมือนอยากจะร้องไห้ เขาตอบคำถามได้ดีมาก พูดคุยเป็นกันเอง หน้าตายิ้มแย้ม และยังได้ย้ำอีกว่าอยู่ประเทศไทยแล้วมีความสุข พอคิดถึงเรื่องราวในอดีตก็จะทำให้เขาเจ็บหน้าอกหรือไม่ก็นอนไม่หลับ

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านปูน บริเวณรอบๆ บ้านมีพืชผักสวนครัวเล็กน้อย มีบ่อปลาเลี้ยงไว้กินกันภายในครอบครัว บ้านหลังไม่ค่อยใหญ่มากนัก มีคนอาศัยอยู่ประมาณ 4 -5 คน มีรถยนต์ 1 คัน รถจักรยานยนต์ 1 คัน ชายคนนี้เป็นคนทำงานช่วยเหลือชุมชนได้เกี่ยวกับการแจกข้าวสารให้กับทุกคนเผ่าที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยใหม่ๆ ที่ยังมีความลำบากในการทำงาน เขาพูดคุยเป็นกันเองตอบคำถามกับทางผู้สัมภาษณ์แบบเป็นกันเอง ดูจากอาการแล้วเขามีความกดดันเลยเพราะเขาเป็นคนพูดเก่ง มีการพูดแสดงท่าทาง พยายามตอบรับกับคำถาม ภรรยาของเขากำลังทำอาหารอยู่ก็มีความสนใจและช่วยตอบคำบ้าง ก่อนจะกลับเขาและภรรยาได้ชวนทางผู้สัมภาษณ์ทานข้าวด้วยกัน ทางผู้สัมภาษณ์ก็ได้ตอบไปว่าเราทานกันมากแล้วจะไม่พอทาน ทั้งสองหัวเราะ ดูแล้วอารมณ์ดีทั้งคู่

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านปูนหลังเล็กๆ มีคนอาศัยอยู่ด้วยกัน 5 คน เขาเป็นผู้หญิงท่าทางคล่องแคล่ว เป็นคนตื่นตัวตลอดเวลา ในบ้านของน้องมีรถจักรยานยนต์ 1 คัน บริเวณบ้านค่อนข้างแคบ คนในบ้านดูเป็นกันเอง ทางผู้สัมภาษณ์จึงเริ่มถาม ในตอนแรกดูเขาก็ลำบากใจที่จะเล่าถึงเหตุการณ์ที่ประเทศพม่า ทางผู้สัมภาษณ์จึงทำความคุ้นกับเขาอยู่พักใหญ่ เขาจึงเป็นคนบอกกับเองว่าเขาอยากให้เราฟัง เขาเล่าไปน้ำเสียงเหมือนโกรธแค้นมาก พอมาถึงตอนที่พ่อเขาถูกทหารพม่ายิง เขาก็ร้องไห้ ทางทีมงานจึงหยุดการถาม พอเวลาผ่านไปสักพักเขาก็เล่าต่อไป แต่คราวนี้รู้สึกว่าน้ำเสียงของเขาจะดีขึ้น ทางทีมงานจึงได้พูดให้กำลังใจกับเขาและขอบคุณที่เขากรุณาเล่าให้ทีมงานเราฟัง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านปูนชั้นเดียวในบ้านมีคนอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก เพราะว่าเป็นบ้านหลักที่ทุกคนมักจะมาพบหรือรวมญาติกันที่บ้านหลังนี้ ในบริเวณบ้านจะมีอุปกรณ์การทำเครื่องดนตรีไทยใหญ่ เช่น กลอง มอง เป็นต้น ตอนที่เราเข้าไปก็พบว่าคนในบ้านกำลังช่วยกันทำเครื่องดนตรี ทางผู้สัมภาษณ์จึงเข้าไปคุยและได้แจ้งจุดประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ เขาตอบตกลง และเริ่มเล่าถึงเหตุการณ์ที่ประเทศพม่า สี่หน้าของเขาดูเศร้าและคิดมาก ทางทีมงานเราจึงเปลี่ยนเรื่องคุยสักพักพอเขาเริ่มดีขึ้น ทางทีมงานจึงถามต่อ เขาสามารถตอบคำถามของเราได้ดี มีการสบตาและพยักหน้าตอบรับ ภรรยา นั่งอยู่ข้างๆก็ช่วยตอบ เขาว่าบางเรื่องก็หลงลืมไปบ้าง

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์อาศัยอยู่ในบ้านหลังหนึ่ง มีพื้นที่ประมาณ 2 งาน มีที่ทำกินการเกษตรส่วนตัวเช่น สวนผัก น้ำบ่อ และลำธารไหลผ่านแถวบ้านสำหรับไว้เพื่อใช้ในการอาบน้ำ นำมาใช้ในครัวเรือนในบ้านมีผู้อาศัยประมาณ 4 คน มีตา พ่อ แม่ และน้องสาวของเขา ขณะที่ผู้วิจัยไปพูดคุย พ่อแม่เขาไม่ได้อยู่บ้านไปทำงานที่อื่น ผู้ให้สัมภาษณ์อยู่กับตาและน้องสาว ตอนนั้นเขากำลังพูดคุยและเล่นอยู่กับน้องสาว และเขาก็พูดคุยกับเราได้ดีที่แรกตอนที่เขายังไม่พูดอะไรเขาจะไม่ค่อยพูดกับเรา เราถามอะไรเขาก็ตอบตามนั้น แต่พอเราให้เขาเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ผ่านมาของเขาในพม่า เขาก็เริ่มมีการตอบโต้ และพูดคุยตามสบายๆ ไม่ค่อยกลัวเท่าไร และตาของเขาก็ได้เข้ามาตอบคำถามและพูดอธิบายถึงเหตุการณ์ที่เขาได้พบเจอเข้ามาแทรกด้วย เป็นข้อมูลที่น่าพอใจมาก สำหรับผู้ให้ข้อมูลรายนี้ของเรา เขามีการใช้มือและส่วนต่างๆของร่างกายเข้ามาช่วย ตอนที่เขาเล่าว่าพม่าได้ทำร้ายทรมานคนในหมู่บ้านเขายังไง ตอนอยู่พม่า และน้ำเสียงของเขาในบางคำก็มีการใช้น้ำเสียงที่พูดเบาๆ โดยเหมือนว่าไม่อยากให้ใครรู้เรื่องราว และคำถามบางคำถามเขาก็ไม่อยากตอบเรา แต่เราก็บอกเขาว่าไม่เป็นไร เราข้ามไปคุยกันเรื่องอื่นต่อไป เขาส่ายหัวตอนที่เรากล่าวว่า มีแผนอยากกลับพม่าไหม และเขาก็หัวเราะและพูดออกมาว่า ไม่คิดจะกลับไปอยู่แล้ว

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ผู้สัมภาษณ์เข้าไปหาเขาที่บ้าน เขาอยู่กับเป็นครอบครัวตอนนั้นเขากำลังรับประทานอาหารเช้ากันอยู่ เขาได้ชวนเรากินข้าวตามมารยาท เราก็บอกว่าไม่เป็นไรและเราก็บอกให้เขาว่าไม่ต้องรีบกินค่อยๆ กิน เราไม่รีบระหว่างที่เขากำลังกินข้าวอยู่นั้นเราก็ได้เดินสำรวจที่เขาพักอาศัยอยู่ บ้านของเขาอยู่ในทุ่งนาและมีคนอาศัยอยู่ด้วยกันประมาณ 4-5 หลังคาเรือน และมีสวนหอมและทุ่งนาที่กว้าง ซึ่งเขาบอกว่าเป็นที่ของนายจ้างของเขา เขาทำงานเกี่ยวกับการเกษตรเหล่านี้เป็นงานประจำทุกวัน

ของเขา แล้วย่านที่เขาอยู่จะมีน้ำบ่อเพื่อใช้ในบ้านและมีสัตว์เลี้ยง มีหมา แมว และไก่ ตอนที่เขาคู่กับเราและเล่าถึงเหตุการณ์นั้นเขามีการพูดจาที่ชัดเจนมากๆ เขาพูดคุยเสียงดังดี และเขามีท่าทางในการพูดคุยเช่น ชี้นิ้วขึ้นข้างบน ข้างล่าง และใช้มือใช้หัวในการตอบสนองในการเล่าเรื่องต่างๆ คู่กันอยู่ประมาณชั่วโมงกว่าๆ เราก็ไม่อยากรวบรวนเวลาของเขามากเกินไป ได้คุยกับเขาพอสมควรและเราก็ได้ขอตัวลาและพอกุยกั้นเสร็จเขาก็ได้ยกมือไว้เราตอนที่เราจะกลับ

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านของเขาเป็นห้องแถวที่ได้เช่าอยู่อาศัยและอยู่ในเขตของชุมชนมีบ้านและคนมากมาย แต่ว่าต่างคนก็ต่างอยู่กัน รอบๆที่อยู่อาศัยมีทั้งหนองน้ำขนาดใหญ่ มีทั้งสัตว์เลี้ยงมากมายหลายชนิดที่คนแถวนั้นเลี้ยงไว้ บางคนเขาก็ทำสวนเกี่ยวกับการเกษตรได้ทำไว้กินเองภายในครัวเรือนของเขา แล้วย่านที่เขาอยู่อาศัยและไว้ขายได้ พอได้เข้าไปพูดคุยกับเขา เขาดูเป็นกันเองกับเรามาก การตอบคำถามของเขาก็ไม่เครียด เป็นกันเองมาก เหมือนว่าเขาเป็นคนรู้จักกับเราและเขาก็นับถือเรา เขาพูดจาไม่กลัวหรืออายเลย เขาให้ข้อมูลกับเราได้ดีเป็นพิเศษเลยและเขายังใช้ท่าทางในการพูดจาและเขาหยิบไม้สั้นๆ หรือก้อนหินเล็กๆ ไว้ที่มือของเขา เพื่อที่เขาจะมาจับเล่นๆ ตอนที่เขาเล่นเหตุการณ์หรือพูดคุย เขาใช้หัวและมีการกระพริบตาเร็วและถ้าเขาจะพูดเขาจะหลับตาแล้วเหมือนนึกถึงเหตุการณ์ที่จะพูดออกมาให้เราฟัง บางเหตุการณ์เขาไม่อยากพูดหรือเขาจำไม่ได้ เขาก็จะก้มหน้าลงที่พื้นดิน เขาพูดว่าเขารู้สึกไม่ดีเลย เขาก็ไม่พูด เราก็จะไม่ถามเขาต่อไปถ้าเขาไม่อยากเล่าเรื่องราว และเขาก็เล่าเรื่องอื่นของเขาต่อไป เขาพูดคุยได้กับทุกคนและเขาไม่ค่อยมีปัญหาอะไรกับใครและ พูดจาทักทายกับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านเป็นห้องพักของคนงานที่นายจ้างทำให้คนงานอาศัยอยู่ รอบๆบริเวณบ้านเป็นสวนส้มซึ่งกว้างมากๆ ตอนที่เราเข้าไปใหม่ก็ได้กลิ่นยาแก้แสบมันเหม็นมาก ทุกๆคนที่อาศัยอยู่ที่นี่ต้องช่วยกันแกะยาแก้แสบในตอนเย็นซึ่งกลิ่นมันจะติดเสื้อผ้าของพวกเขา คนที่ให้คำตอบแก่เราเป็นผู้หญิง ใจดี ใจยาว รูปร่างค่อนข้างผอม เขาเป็นคนพูดเก่ง มีการแสดงสีหน้าท่าทางประกอบเวลาพูดคุยกับเรา ในบ้านของเขามีตู้เย็น พัดลมและมีมอเตอร์ไซค์ ในห้องของเขาสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยดีและวันนั้นที่ทีมงานของเราไปสัมภาษณ์ลูกสาวของเขาก็หยุดเรียนพอดีทั้งสองคนจึงช่วยกันตอบคำถาม ตอนที่เขาพูดถึงเรื่องที่เขาจะกลับไปอยู่ที่ภูมิลำเนา สีสหน้าของเขาดูมีความสุขและแฝงไปด้วยความหวัง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะเป็นบ้านเช่าซึ่งเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มีโทรทัศน์ จานดาวเทียม รอบๆ บ้านค่อนข้างสะอาด ปลูกผักชนิดต่างๆไว้รอบๆบ้าน ตอนเราเข้าไปสัมภาษณ์ เขาก็ยิ้มต้อนรับอย่างดีเอาน้ำดื่มมาให้ดื่มด้วย และพูดคุยแบบกันเองมีลูกของเขามานั่งฟังด้วย พอเราสัมภาษณ์ได้สักพักหนึ่ง ก็มีคนมาหาเขา เราจึงต้องหยุดการสนทนาไว้ เพราะเขาเป็นร่างทรงของเทพ เวลาชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนต่างๆ ส่วนมากก็มักจะมาหาเขา คนนี้ใช้เวลาสัมภาษณ์ค่อนข้างเยาะประมาณครึ่งวันเลย หลังจากที่เขาถามกลับแล้ว เราจึงถามต่อจนเสร็จ ถึงแม้จะมีคนไปมากมายแต่เขาก็คุยกับเราแบบเปิดเผย และแบบเป็นมิตร สรุปได้ว่าเขาเป็นคนที่คนในชุมชนรู้จักและนับถือคนหนึ่ง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชาย ผมสั้น ผิวดำ ผอมมาก เป็นคนไม่ชอบพูดคุย ตอนไปสัมภาษณ์ เขากำลังต้มน้ำยาสมุนไพรให้ลูกเขาอยู่ เพราะลูกเขาเป็นโรคโลหิตจาง ต้องรับยาที่โรงพยาบาลเป็นประจำ และต้องรักษาด้วยยาสมุนไพรด้วย ใส่เสื้อผ้าบางๆ ใส่กางเกงขาสั้น ตอนไปถาม เขาไม่ได้ใส่เสื้อใส่แค่กางเกงขาสั้นตัวเดียว เขาพูดคุยกันเอง ตอบตรงประเด็น

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนมุงด้วยกระเบื้อง บ้านหลังใหญ่มาก มีทั้งหมด 5 ห้อง แต่ละห้องก็ไม่กว้าง พอแค่มียุ่นอนกับที่วางของ ภายในห้องของเขา มีโทรทัศน์ ตู้เย็น จานดาวเทียมด้วย ไม่มีแก๊สในการทำอาหาร ไม่มีตู้เสื้อผ้า รอบๆบ้านเต็มไปด้วย พืชผักกับต้นไม้ใหญ่ต่างๆ มีบ่อน้ำอยู่ข้างห้องบ่อหนึ่งไว้ใช้ในครัวเรือน ถนนหนทางก็ยังเป็นหินเป็นทรายอยู่ ตัวบ้านก็อยู่ติดแม่น้ำ ลำบากมากเวลาฝนตกหนักแรงๆ เคยมีน้ำท่วมบ้านแล้วครั้งหนึ่ง แต่ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆไม่ได้ลอยไปกับน้ำ ครอบครัวยังมีแค่รถจักรยาน ไว้ใช้ในการขับไปทำงาน ขับไปซื้อข้าวของต่างๆ สรุปก็คือครอบครัวยังยากจนมาก เพราะ ภรรยาคนเดียวต้องหาเงินเพื่อเลี้ยงคนในครอบครัวถึงสามคน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนบริเวณรอบๆบ้านมีต้นไม้ มีการปลูกผักไว้ทานเอง ในบ้านสะอาดดี ผู้ตอบคำถามมีการอธิบายแบบใช้มือและมีการสบตากับคนถามได้ดีมาก มีสีหน้าเศร้าและถอนหายใจตอนที่เล่าถึงเหตุการณ์ที่พม่าเข้ามาในหมู่บ้าน ตอนที่คนถามว่าอยากทำอะไรเขาบอกว่าอยากทำทุกอย่างเลย แล้วก็หัวเราะ มีลูกสาวอยู่ด้วยช่วยกันตอบ พอถามคำถามหมดแล้วเราก็ถามว่ามีความกดดันไหม เขาก็ตอบว่าใหม่ๆ ก็รู้สึกกดดันแต่พอนานๆ เข้า ความกดดันก็ค่อยๆ หายไป

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ผู้สัมภาษณ์เป็นยายอายุมากแล้ว ผอมมาก ชอบเคี้ยวหมาก ตอนเราไปสัมภาษณ์มีหลานสองคนนั่งฟังด้วย และยายคนนี้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี พอเราถามถึงเรื่องบัตรเรื่องใบเขาก็ไปเอาเอกสารมาให้เราดูแบบเปิดเผย พูดคุยแบบกันเอง สีน่ายิ้มแย้มแจ่มใส

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูน หลังคามุงกระเบื้อง บ้านหลังไม่ใหญ่ มีสองห้องนอน กับห้องนั่งเล่น ห้องน้ำไม่ได้อยู่ในบ้าน น้ำที่ใช้กินใช้อาบใช้ล้างของต่างๆ ได้มาจากภูเขาหรือประปาภูเขาตัวเอง ภายในบ้านมีกระดานหนังสือพิมพ์ติดที่ผนังเกือบทุกที่เลย มีตู้เย็น มีโทรทัศน์ จานดาวเทียม แต่ไม่มีรถจักรยานยนต์ รอบๆ บ้านเต็มไปด้วย ต้นไม้เพราะหมู่บ้านของเขาอยู่บนดอน ช่วงหน้าแล้งเขาจะมีปัญหาเรื่องน้ำไม่พอใช้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูน หลังคามุงกระเบื้อง บ้านหลังไม่ใหญ่ มีสองห้องนอน กับห้องนั่งเล่น ห้องน้ำไม่ได้อยู่ในบ้าน น้ำที่ใช้กินใช้อาบใช้ล้างของต่างๆ ได้มาจากภูเขาหรือประปาภูเขาตัวเอง มีตู้เย็น โทรทัศน์ จานดาวเทียม รอบๆ บ้านเต็มไปด้วย ต้นไม้เพราะหมู่บ้านของเขาอยู่บนดอน ช่วงหน้าแล้งเขาจะมีปัญหาเรื่องน้ำไม่พอใช้ รอบๆ บ้านไม่มีพื้นที่ปลูกพืชผักเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้หญิง รูปร่างผอมมาก วัณมยาว ผิวขาว ตอนเราไปถามเขาเพิ่งกินข้าวเสร็จพอดี เขาจึงมีเวลาให้ที่จะให้ข้อมูลกับเรา เขาเป็นคนไม่ชอบเที่ยวไม่ชอบคุย ส่วนมากก็ไปทำงาน พอทำงานเสร็จ ก็อยู่แต่บ้านพักผ่อน ไม่ค่อยได้ออกไปหาเพื่อนบ้าน แต่ตอนที่เราไปถาม เขาก็ตอบได้ตรงคำถามดีมาก พูดคุยแบบกันเอง ให้ข้อมูลที่เป็นความจริง สำคัญกับโครงการวิจัยของเรา แต่ก็มีบ้างที่ผมได้สังเกตเห็นสีหน้าของเขาเวลาเราถามเกี่ยวกับว่า ตั้งแต่มาอยู่ประเทศไทย มีอะไรบ้างที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตัวเขา เวลาคุยน้ำเสียงสั้นเล็กน้อย เหมือนกลัวอะไรบางอย่าง แต่รวมๆ แล้วเขาก็ให้ความร่วมมือกับเราเป็นอย่างดี

ลักษณะบ้าน เป็นบ้านปูน หลังใหญ่มาก ทาสีด้วย ภายในบ้านค่อนข้างสะอาด อากาศเย็นดี เพราะมีต้นไม้เยอะ มีทั้งทีวี ตู้เย็น จานดาวเทียม และใช้แก๊สสำหรับไว้ทำอาหาร มีรถจักรยานยนต์คันหนึ่งของใช้ต่างๆ เก็บไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย และบ้านอยู่ติดกับบ้านของคนข้างบ้าน นั่นก็หมายความว่าครอบครัวนี้ไปมาหาสู่กับเพื่อนบ้านอยู่เสมอ รอบๆ บ้านเต็มไปด้วยต้นไม้และพืชผักชนิดต่างๆ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ชายอายุประมาณ 50 ปี ไผ่ผมนสั้น หุ่นผอม ชอบดูตบิหรื ตอนสัมภาษณ์ก็พูดคุยแบบ
กันเอง ถึงแม้จะมีเพื่อนบ้านนั่งฟังด้วยก็ตาม รู้สึกว่าเขาไม่กลัวที่จะเปิดเผยข้อมูลให้กับเราเลย อีกทั้ง
ยังดูตบิหรืไปพร้อมกับให้ข้อมูลเราไปด้วย ช่วงที่เราไปสัมภาษณ์ เป็นช่วงที่เขาไม่ได้ไปทำงานเป็น
เวลาประมาณเดือนกว่าๆแล้วเพราะตอนนั้นเป็นช่วงหน้าร้อน และเป็นช่วงที่เกษตรกร ไม่ได้ปลูก
อะไร จึงไม่ได้ไปทำงาน เขาก็มีเวลาให้เราสัมภาษณ์แบบเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตาม พอคุยกันได้สัก
พักหนึ่ง เขาก็เริ่มถามคำถามเราบ้าง ถามว่า ทำไมเอาข้อมูลเยอะจัง เราก็เลยต้องอธิบายให้เขาอีก
รอบเกี่ยวกับงานวิจัยตัวนี้ว่ามันสำคัญอย่างไร หลังจากเขาเข้าใจเราจึงเริ่มพูดคุยกันต่อ คนนี้ใช้เวลา
ประมาณ 2 ชั่วโมง ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนหลังคากระเบื้อง พื้นปูด้วยเสาดน้ำมัน บ้านไม่ค่อยกว้าง
เท่าไร มีสองห้องนอน หนึ่งห้องน้ำ และหนึ่งห้องครัว สภาพภายในบ้านค่อนข้างสะอาด อุปกรณ์
ของใช้ต่างๆ ก็เก็บเข้าที่เข้าทาง มีทีวี ตู้เย็น จานดาวเทียม รอบๆ บ้านปลูกผักผลไม้บ้าง เช่น มะม่วง
ผักกาด และสมุนไพรบางชนิด พื้นที่ของบ้านไม่ค่อยกว้าง บ้านอยู่ติดกับถนนในซอย ถนนในซอยของ
หมู่บ้านลาดด้วยคอนกรีตและมีท่อหรือรางระบายน้ำ ทางอบต.ได้เดินท่อน้ำประปาให้กับบ้านที่อยู่
ในชุมชนทุกหลังแต่ส่วนมากน้ำดื่มจะซื้อจากร้านค้า

**ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปี ที่แล้ว ปัจจุบัน
อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่**

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 36 ปี ไผ่ผมนยาว ผิวขาว ชอบแต่งหน้าแต่งตัว รูปร่างอวบนิคๆ
ตอนสัมภาษณ์ก็คุยกันแบบกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส หัวเราะไปด้วยคุยกันไปด้วย แต่พอคุยเรื่องเศร้าก็
ดูเศร้าเหมือนกัน สบตากับผู้สัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี สนิทกับท่าทางตรงกับคำที่ที่บอก ตอนคุยกันมี
เพื่อนบ้านมานั่งอยู่ด้วยประมาณ 3 คน แต่เขาก็ไม่เกรงหรือกลัวที่จะให้ข้อมูลกับเราเกี่ยวประวัติ
ความเป็นมาของเขาเลย

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนชั้นเดียว บ้านหลังเล็กๆมีห้องน้ำในตัว พื้นบ้านปูด้วยเสาดน้ำมัน ผนังยัง
ไม่ได้ทาสี ครอบครัวันนี้ดูเป็นครอบครัวที่ฐานะไม่ค่อยดีเท่าไรแต่ก็พออยู่พอกิน มีเครื่องใช้ไฟฟ้า
หลายอย่าง เช่น โทรทัศน์ จานดาวเทียม พัดลม และมีมอเตอร์ไซด์สองคัน คันหนึ่งเป็นรถวิบาก
สามี่เขาชอบแต่งรถมอเตอร์ไซด์ หน้าบ้านมีศาลพระภูมิสีทอง รอบๆบ้านเต็มไปด้วยพืชผักผลไม้เต็ม
ไปหมด ไม่มีรั้วกันระหว่างบ้านเขากับบ้านเพื่อนบ้านของเขา รวมๆ แล้วคนในหมู่บ้านที่เขาอยู่ เข้า
ออกพูดคุย ไปเที่ยวหากันและกันอยู่สม่ำเสมอ เวลามีสานกิจกรรมต่างๆก็ทุกคนในหมู่บ้านจะช่วยกัน
เตรียมของและสนุกด้วยกันอยู่เสมอ

**หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปี ที่แล้ว ปัจจุบัน
อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่**

ผู้ให้ข้อมูล เป็นสามีภรรยาคนหนึ่ง ผู้ชายมีรูปร่างผอม ไร้ผมสั้น ใส่เสื้อผ้าแบบบางๆ สั้น มีขนาดเล็กน้อยตามแขนเต็มไปด้วยรอยสักจากพม่า เขาเชื่อกันว่าเป็นยันต์ป้องกันภัยอันตรายต่างๆ เป็นคนไม่ชอบคุย ชอบดื่มสุราเป็นประจำ ส่วนผู้หญิงมีรูปร่างอ้วน ไร้ผมยาว ชอบคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยแบบกันเอง ตอนที่เราเข้าไปถามเขากำลังซักผ้าอยู่ เขาจึงบอกให้สามีมาคุยกับเราก่อน คุยกันได้สักพักผู้หญิงจึงเอาน้ำมาให้และมานั่งให้ข้อมูลกับเรา ตอนนั้นเป็นช่วงที่หลายๆคนไม่ได้ทำงาน เขาจึงมีเวลาคุยกับเรา สีหน้าและอารมณ์ของเขาไม่ค่อยเครียด พูดไปด้วยหัวเราะไปด้วย ตอบตรงประเด็นและยังถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้สัมภาษณ์อีกด้วย

ลักษณะภายในบ้านที่เขาอยู่ เป็นบ้านปูนชั้นเดียว มีสี่ห้องนอน มีห้องน้ำในตัว ภายในบ้านสะอาด มีบ่อน้ำไว้ใช้กินเอง มีทั้งทีวี ตู้เย็น จานดาวเทียม ละอุปกรณ์ก่อสร้าง เพราะบ้านที่เขาไปอยู่ด้วยเจ้าของบ้านเป็นช่างก่อสร้าง ตั้งแต่ย้ายมาอยู่ที่บ้านหลังนั้น เขากับเจ้าของบ้านไม่เคยทะเลาะกันเลย มีอะไรก็จะปรึกษากันหาทางออกด้วยกัน รอบๆ บ้านเต็มไปด้วยพืชผักหลากหลายชนิดปลูกไว้เป็นจุดๆ อีกทั้งมีรั้วล้อมรอบบ้านด้วย บ่อน้ำที่บ้านเขา มีน้ำอยู่ตลอด สามารถนำน้ำมาใช้ตลอดปี

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ชาย รูปร่างผอมมาก ไร้ผมสั้น ไม่มีนิ้ว ผิวกายขาว ตอนเราไปถามเขาเพิ่งกินข้าวเสร็จพอดี เขาจึงมีเวลาให้ที่จะให้ข้อมูลกับเรา เขาเป็นคนไม่ชอบเที่ยวไม่ชอบคุย ส่วนมากก็ไปทำงาน พอทำงานเสร็จ ก็อยู่แต่บ้านพักผ่อน ไม่ค่อยได้ออกไปหาเพื่อนบ้าน แต่ตอนที่เราไปถาม เขาก็ตอบได้ตรงคำถามดีมาก พูดคุยแบบกันเอง ให้ข้อมูลที่เป็นความจริง สำคัญกับโครงการวิจัยของเรา แต่ก็มีบ้างที่ผมได้สังเกตเห็นสีหน้าของเขา เวลาเราถามเกี่ยวกับว่าตั้งแต่มาอยู่ประเทศไทย มีอะไรบ้างที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตัวเขา เขาชอบลูบผมบ่อยๆ เวลาคุยน้ำเสียงสั้นเล็กน้อย เหมือนกลัวอะไรบางอย่าง แต่รวมๆแล้วเขาก็ให้ความร่วมมือกับเราเป็นอย่างดี

ลักษณะบ้าน เป็นบ้านพักในสวน เป็นบ้านปูน มุงด้วยหลังคาสังกะสี ภายในบ้านค่อนข้างสะอาด อากาศเย็นดี เพราะมีต้นไม้เยอะและอยู่ติดแม่น้ำด้วย มีทั้งทีวี ตู้เย็น จานดาวเทียม และใช้แก๊สสำหรับไว้ทำอาหาร มีรถจักรยานยนต์คันหนึ่ง ของใช้ต่างๆเก็บไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย และบ้านอยู่ติดกับโรงหมอม สถานที่ที่มีไว้สำหรับเก็บหมอม รอบๆบ้านเต็มไปด้วยต้นไม้และพืชผักชนิดต่างๆ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

บทสัมภาษณ์เรื่องความคาดหวังในชีวิต

แผนการดำเนินชีวิตในอนาคต

ตอนนี้ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าเลย เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน ต้องคอยระมัดระวังความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา บางครั้งยังคิดว่าตัวเองเป็นบ้าด้วยซ้ำ เพราะชอบคิดและเป็นกังวลอยู่ตลอดเวลา กลัวว่าพวกทหารพม่าจะเข้ามาทำร้ายคนในครอบครัว มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่า ลูกๆ ก็ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้พวกเขามีความรู้ ซึ่งการศึกษามีประโยชน์มาก จากแต่ก่อนลูกๆ ของฉันจะพูดไม่สุภาพ ไม่รู้จักการทำความเคารพเลย แต่พอไปเข้าโรงเรียนแล้วทำลูกๆ ของฉันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีความเสมอภาคเท่าคนไทยก็ตาม

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 26 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีบ้านที่อยู่อาศัย ต้องหนีเข้าไปอยู่ในป่า ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต ต้องอยู่อย่างอดมื้อกินมื้อ ลูกๆ ก็จะได้เรียนหนังสือถึงแม้ว่าเราไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย แต่ความเป็นอยู่ที่ประเทศไทยก็ดีกว่าประเทศพม่ามาก จึงมีความคิดว่าไม่อยากกลับไปพม่าแล้ว ถ้ากลับก็จะกลับไปเยี่ยมพี่น้องเฉยๆ แต่ก็ยังไม่มีโอกาสไปเลยเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก และอีกอย่างก็กลัวว่ากลับไปแล้วกลับไม่ได้กลับมาอีก เพราะที่โน่นไม่มีอะไรแน่นอน ทุกวันนี้ก็ยังมีการสู้รบกันระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยทุกวัน ที่รู้ก็เพราะว่าพี่น้องทางโน้นโทรมาพูดคุยให้ฟังอยู่เสมอ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย แต่ถ้าไปเที่ยวเฉยๆ คงจะไปอยู่ เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำมาหากิน ลูกหลานไม่มีโอกาสได้เข้าโรงเรียน ไม่มีสิทธิอะไรเลย อยู่ในประเทศไทยฉันและครอบครัวยังได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการรักษาพยาบาล การเรียนของลูกหลาน

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าเลยเพราะว่าไม่มีอะไรเหลือแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบ้าน สวน นา ที่ทำกิน ไม่รู้จะกลับไปทำไม เราอยู่ทางนี้มานานแล้ว ที่บ้าน ที่ทำกิน ก็มีคนอื่นเอาไปหมดแล้ว ไม่อยาก

กลับไปมีชีวิตที่ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ตอนนี้ที่ประเทศพม่าก็มีการแถลงข่าวว่าไม่มีการยิงกันแล้ว ไม่มีการสู้รบกันแล้ว ซึ่งมันอาจจะจริงอยู่เฉพาะในเมืองเท่านั้น แต่รอบๆ นอกเมืองยังมีชาวying กันทุกวัน ยังเห็นผู้คนหลายๆ เผ่าพันธุ์พากันหนีเข้าอยู่เรื่อยๆ

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าเลย เพราะที่โน่นทำให้ฉันและครอบครัวสูญเสียคนที่รัก บ้านเรือน ไร่ นา เรียกได้ว่าฉันและครอบครัวไม่เหลืออะไรแล้วจริงๆ จะไม่ยอมกลับไปเด็ดขาด ต่อให้อยู่ที่ประเทศไทยต้องอดตายก็绝不กลับไปแล้ว ลูกชายกับลูกสาวก็ได้บัตรประชาชนไทยแล้ว ส่วนตัวฉันและแม่ของฉันก็มีบัตรสีเขียวขอบแดงถึงแม้ว่าบัตรของฉันจะไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนที่มิสัญชาติไทยก็ตามแต่ว่าฉันก็ยังดีกว่าที่เราจะพากันกลับไปอยู่ที่นั่นทำให้สูญเสียคนที่เรารัก คิดขึ้นมาครั้งใดก็ทำให้ฉันร้องไห้ตลอด ฉันไม่เคยที่จะลืมมัน พยายามลืมแต่ก็ลืมไม่ลงซักที

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ถ้าถามถึงตอนนี้ยังไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่า เพราะว่าไม่อยากจะกลับไปมีชีวิตที่ลำบากเหมือนที่ผ่านมาและอีกอย่างตอนนี้อายุก็มากแล้วไม่อยากเดินทางไปไหนไกลๆ ขออยู่ที่ประเทศไทยไปก่อน แต่ถ้าไปเที่ยวเฉยๆ ก็อยากกลับไปดูที่ที่เคยอยู่ว่ามันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปอยู่ในพม่าอีกแล้ว และที่ดิน ที่นา ที่ทำมาหากินในพม่าก็ไม่มีอะไรเหลือ ไม่อยากกลับไปเจอกับเหตุการณ์เหมือนวันที่เคยผ่านมา เลยไม่อยากกลับบ้านเกิด อยากอยู่ในประเทศไทยต่อไป ขอแค่ได้มีงานทำที่ดีและอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายก็พอ ไม่อยากหนีเหมือนตอนที่อยู่พม่า

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนเลยว่าจะกลับไปอยู่ในพม่า เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่า แต่ก็อยากกลับไปเที่ยวเฉยๆ อยากไปศึกษาหาความรู้และไปเที่ยวหาญาติๆ ที่อยู่ในพม่า

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ไม่มีแผนที่จะกลับเนื่องด้วยเหตุผลต่างๆ สิ่งที่ทำให้ครอบครัวของผมไม่อยากกลับไปมากที่สุดก็คือ เราไม่อยากกลับไปพบเจอและไม่อยากเห็นแบบนั้นอีก ภาพเห็นเหตุการณ์ร้ายๆ เหล่านั้นผมจำและติดตามผมมาตลอด ไม่เคยลืมมันลง แต่นั่นมันคือฝันร้ายของผมและครอบครัวของผม และคนในหมู่บ้านผมจึงคิดว่าไม่อยากกลับไปอยู่อีกแล้ว เพราะทางนั้นที่พม่าก็ไม่มีอะไรและไม่มีใครแล้ว ที่เป็นพี่น้องกันก็เข้ามาอยู่ในประเทศไทยหมดแล้ว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเรามีแผนที่จะกลับประเทศพม่า แต่ยังไม่รู้ว่าจะกลับเมื่อไหร่ แต่จะกลับแน่นอน เพราะว่าที่นี่ไม่ใช่ประเทศของเรา คิดว่าถ้าได้กลับไปก็คงจะมีความสุขกว่าที่อยู่ประเทศไทย แต่ลูกสาวไม่อยากกลับเพราะอยู่ประเทศไทยได้เรียนหนังสือ ถ้ากลับไปอยู่ที่ประเทศพม่าแล้วกลัวจะไม่ได้เรียนต่อ แต่ว่าเราเป็นพ่อแม่เราต้องทำงาน เราารู้สึกว่ามันเหนื่อยมากอยากพักผ่อน อยากกลับไปพักผ่อนที่บ้านเกิดของเรามากกว่าที่จะพักผ่อนในประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยถ้าไม่ทำงานก็จะมีเงิน ถ้าไม่มีเงินก็อยู่ไม่ได้ แต่ที่ประเทศรัฐฉานของเราไม่ทำงานก็อยู่ได้ เพราะผู้คนส่วนใหญ่ก็จะทำไร่ทำสวนแบบพออยู่พอกิน ซึ่งมันไม่เหนื่อยอย่างนี้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่า เพราะเราคิดว่าตอนนี้เรามีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าพม่าเยอะ เด็กๆ ได้เข้าโรงเรียน ไปไหนมาไหนก็สะดวกและปลอดภัยมากกว่าประเทศพม่าเยอะ เราไม่ต้องกังวลว่าจะโดนทหารยิงวันไหน หมู่บ้านจะถูกเผาวันไหน อีกอย่างเราไม่มีที่นาที่กินแล้วที่พม่า กลับไปก็ไม่ต้องทำอะไร รู้ทำงานที่ประเทศไทยดีกว่าสบายใจกว่าเยอะ ถึงแม้ไม่มีเงินมีบ้านมีที่ดินตอนนี้ก็จริง แต่วันหนึ่งไม่แน่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่า เพราะรู้สึกว่าจะอยู่ประเทศไทยปลอดภัยกว่าอยู่พม่าเยอะเลย ตอนนี้ดูข่าวในทีวีในช่องต่างๆ ในพม่าก็ยิ่งเกิดการสู้รบกันอยู่ในหลายๆ พื้นที่ ระหว่างทหารพม่ากับทหารชนเผ่า อีกอย่างถ้าครอบครัวผมย้ายไปอยู่พม่าจริงๆ ผมก็กังวลใจและเป็นห่วงลูกๆ ของผมมาก กลัวว่าพวกทหารจะจับลูกผมไปเป็นทหาร เพราะถ้าเขาจับลูกไปแล้ว ไม่รู้ว่าเขาจะเอาไปทำอะไรบ้าง และยังห่วงเกี่ยวกับความเป็นอยู่ การทำมาหากิน เพราะเราไม่มีที่ดินทำกินที่พม่าแล้ว กลับไปก็ไม่ต้องทำอะไรกิน สู้ในเมืองไทยดีกว่า สบายใจกว่าเยอะเลย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่า

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่าอีกอย่างลูกๆ ของฉันก็ได้สัญชาติไทยแล้ว ต่อไปเขาก็จะมีงานมีการที่ดีทำและสามารถเลี้ยงดูครอบครัวของฉันได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่า อีกอย่างประเทศไทยลูกของผมก็มีงานมีการที่ดีๆ ทำ และเรายังมีที่ดินและบ้านผืนหนึ่งไว้เป็นที่อยู่อาศัยด้วย ดังนั้นผมจึงไม่อยากกลับไปแล้ว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ไม่มี เพราะไม่อยากกลับไปมีชีวิตที่ต้องลำบากเหมือนเดิม ต้องคอยหลบหนีทหารพม่า ไม่มีที่บ้าน ไม่มีที่ทำกิน มาอยู่ประเทศไทยนานแล้วรู้สึกผูกพันและมีความปลอดภัยมากกว่าที่อยู่ประเทศพม่าอีกอย่างประเทศไทยลูกของผมก็มีงานมีการที่ดีๆ ทำ และเรายังมีที่ดินและบ้านผืนหนึ่งไว้เป็นที่อยู่อาศัยด้วย ดังนั้นผมจึงไม่อยากกลับไปแล้ว

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปี ที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของเราไม่มีแผนที่จะกลับประเทศพม่า เพราะเราคิดว่าทางนี้มีความเป็นอยู่ดีมากกว่าทางพม่าเยอะ ถึงแม้สิทธิที่เราได้รับอาจยังไม่มากแต่ก็ดีเหลือพม่า เราไม่ได้รับสิทธิอะไรเลย แม้แต่สิทธิที่จะอยู่อย่างสงบอย่างปลอดภัยเรายังไม่มีเลย อีกอย่างคนในครอบครัวก็ย้ายมาอยู่ที่ไทยหมดแล้ว ที่นี้ลูกๆ ได้เรียนหนังสือ ส่วนผู้ใหญ่หรือเรา ก็งานทำบ้างไม่มีงานทำบ้าง แต่ก็ยังมีกินมีใช้ แค่นี้ก็รู้สึกพอใจแล้วครับ ถ้าเรากลับไปพม่า เราก็ไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร จะมีความปลอดภัยมากน้อยแค่ไหนยังไม่รู้เลย เพราะจากการดูข่าวตอนนี้ ที่รัฐบาลยังมีการสู้รบกันอยู่ระหว่างทหารพม่ากับทหารกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นถ้าหากสถานการณ์ยังเป็นแบบนี้อยู่ ผมก็ไม่กล้าพาครอบครัวกลับไปเสี่ยงอีกครั้ง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ครอบครัวของฉันไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าอีกแล้ว เพราะการเป็นอยู่ที่ประเทศไทยดีกว่าพม่าเยอะเลย ตอนนี้ฉันมีทั้งบ้านหลังเล็กๆ เป็นที่พักอาศัย ลูกๆ ของฉันได้เข้าโรงเรียน ฉันมีงานทำ มีรายได้พอที่จะเลี้ยงครอบครัวของฉันได้ ฉันคิดว่าถ้าอยู่ที่ประเทศไทย ลูกๆ ของฉันน่าจะมีความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีกว่าอยู่ประเทศพม่า เพราะตอนนี้ที่พม่าสถานการณ์ยังไม่สงบ ทหารพม่ากับทหารกลุ่มชาติพันธุ์ยังคงสู้รบกันอยู่เป็นบางพื้นที่ และถ้าหากฉันและครอบครัวกลับไป ลูกๆ ของฉันก็ต้องกลับไปด้วย ดีไม่ดีพวกทหารจะจับลูกๆ ของฉันไปเป็นทหารอีก ฉันจึงตัดสินใจแล้วว่าฉันจะไม่กลับไปอยู่พม่าแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งก็คือที่พม่า บ้านและที่ดินที่เคยเป็นของฉัน ได้กลายเป็นของคนอื่นไปแล้ว ถ้ากลับไปก็ไม่ต้องไปอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร และคงต้องไปเป็นแรงงานเขาอยู่ดี ถ้าจะให้ เป็นแรงงานที่พม่าฉันขอเป็นแรงงานที่ไทยดีกว่าสบายและปลอดภัยกว่าเยอะ

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผมกับครอบครัวของผมไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่าอีกแล้ว เพราะที่บ้านที่ดินทำกินของเราที่พม่าไม่มีอยู่แล้ว ถูกคนอื่นยึดไปเป็นของเขาหมดแล้ว อีกอย่างถ้ากลับไปก็ไม่ต้องไปทำงานอะไร สถานการณ์ก็ยังไม่แน่นอน พวกทหารพม่าและทหารกองกำลังชนเผ่ายังคงสู้รบกันอยู่หลายๆ พื้นที่ อีกอย่าง ไม่มีเงินมากพอที่จะใช้เป็นค่าเดินทางกลับไปแล้วเพราะในการเดินทางกลับต้องเสียเงินมากเหมือนกัน อีกอย่าง ที่นี้ลูกๆ ก็ได้เข้าโรงเรียน ส่วนเราก็มีงานทำและมีเงินพอที่จะเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ถึงแม้จะไม่มีเงินเก็บแต่เราก็มีกินมีใช้ แค่นี้ก็ดีกว่าที่พม่าแล้ว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตอนนี้ผมและครอบครัวยังไม่มีแผนที่จะกลับไปอยู่พม่า เพราะสถานการณ์ตอนนี้ก็ยังไม่สงบจริงๆ ทางทหารพม่ากับทางทหารชนเผ่ายังคงสู้รบกันอยู่ ถ้ากลับไปตอนนี้ก็เหมือนเอาชีวิตไปทิ้ง เพราะที่หมู่บ้านของเราที่พม่า ไม่มีความปลอดภัยเลย มีการสู้รบกันอยู่หลายๆ ครั้งเหมือนกัน สาเหตุที่เขาสู้รบกันคือ พวกทหารพม่าต้องการให้ทหารชนเผ่าวางอาวุธและอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า แต่ทหารชนเผ่าไม่ยอม จึงเกิดสงครามขึ้น ในความคิดของผมนะครับ แต่หากวันใดที่พม่าปกครองอย่างประชาธิปไตยจริงๆ บ้านเมืองสงบสุข ไม่มีการสู้รบกัน ทางภาครัฐได้พัฒนาเกี่ยวกับด้านต่างๆ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ถนนหนทาง เศรษฐกิจ ให้มันดีกว่านี้ ให้ผมมั่นใจว่ามีความปลอดภัยจริงๆ ละก็ ผมกลับไปแน่นอนครับ เพราะที่บ้านเกิดของผมมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีที่ดินเป็นของตนเอง เพื่อไว้ปลูกพืชผักต่างๆ ไว้ใช้ในครัวเรือนและเอาไปขาย เพื่อเป็นทุนให้กับครอบครัวของผม

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว
ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ความคาดหวังในชีวิต

อยากให้ลูกได้สัญชาติไทยและได้รับการศึกษาสูงๆ เพื่อที่จะได้งานทำที่มั่นคง ไม่ต้องทำงานตากแดด
เหมือนพ่อแม่ อยากให้ครอบครัวของเราอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไปไหนก็ไม่ต้อง
ขอใบเดินทางเพราะทำให้เสียเวลามากและสามารถทำงานได้ทุกประเภท และอยากให้คนใน
ประเทศไทยมองเห็นคุณค่าความเป็นคนของเรา ไม่อยากให้แบ่งแยก ซึ่งมันเห็นถึงความแตกต่างกัน
มาก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 48 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรก ตอนอายุ 26 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากอยู่ประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย อยากทำอะไรก็ได้ที่ไม่ต้องกลัวตำรวจ อยากให้ลูกๆ
ได้เรียนหนังสือสูงๆ มีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กคนไทย ตอนนี้ลูกของฉันก็กำลังทำเรื่องโอนสัญชาติไทย
ทำเรื่องไปหลายเดือนแล้วแต่เรื่องก็เงียบ เหมือนจะไม่มีอะไรคืบหน้าเลย ฉันต้องเสียเงินในการโอน
ไปเกือบหนึ่งหมื่นบาทแล้ว แต่ฉันก็แอบมีความหวังว่าถ้าลูกฉันได้สัญชาติไทย เสียเท่าไรฉันก็ยอม
ฉันไม่มีเงินหรอกต้องไปกู้เงินเขามาและค่อยหามาใช้ทีหลัง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 47 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 29 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 50 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 33 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากทำอะไรถ้าไม่มีแผนจะกลับไปอยู่ประเทศพม่า ผมก็อยากจะให้ลูกๆ ของผมมีงานทำที่มั่นคง ได้
ค่าแรงเท่าที่รัฐบาลกำหนดไว้ และอยากให้ครอบครัวของผมสามารถอยู่ในประเทศไทยได้อย่าง
ถูกต้องตามกฎหมาย แค่นี้ครอบครัวของผมก็มีความสุขมากแล้ว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 36 ปี
ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

อยากให้แม่ของฉันได้รับสิทธิเหมือนกับคนไทยคือ อยากให้แม่ได้รับเบี้ยชรา ถึงแม้มันจะเป็นเพียง
เงินที่ไม่มากนักแต่มันก็ได้บ่งบอกถึงความเสมอภาค ฉันอยากได้สัญชาติไทยจะได้พาแม่และ
ครอบครัวไปเที่ยวไกลๆ ฉันจะพยายามส่งเสียให้ลูกๆ ได้เรียนสูงๆ เท่าที่ความสามารถของฉันจะทำ
ได้ พอพวกเขาเรียนจบแล้วก็อยากให้กลับมาทำงานช่วยเหลือชุมชนเหมือนกับทีมงานฟอร์จูนทำอยู่

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 32 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 15 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อยากให้ลูกๆ ได้เรียนสูงๆ มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ มีความเท่าเทียมกับคนอื่นๆ มุ่งงานทำและสามารถทำงานได้อย่างอิสระ ถึงแม้จะไม่มีบัตรไทยแต่ก็อยากให้ครอบครัวของเราอยู่ในประเทศได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ชายชาวไทยใหญ่อายุ 67 ปี สมรสแล้ว มีลูก 4 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 48 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ในชีวิตประจำวันของฉันในหนึ่งวันคือตื่นมาทำมาหากิน ทำกับข้าว และออกไปทำงานเพื่อที่จะนำเงินค่าจ้างมาเลี้ยงชีพและคนในครอบครัวของฉัน และหลังจากเลิกงานเสร็จแล้ว ก็อาบน้ำ ทำกิจวัตรเหมือนทุกวัน เช่น เล่นกับครอบครัว ดูทีวีกับคนในบ้าน สัมมนากัน คุยกันและกินนอน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดและสิ่งที่ฉันต้องการก็คือ ทำงานได้รับค่าแรงงานตามกฎหมายที่ระบุไว้เช่นวันละ 300 บาท ปกติฉันทำงานวันละ 180-200 บาทต่อหนึ่งวัน และอยากให้มีความเสรีภาพและสิทธิเท่าเทียมกันและอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นต้น

หญิงสาวชาวไทยใหญ่อายุ 23 ปี ยังโสด อพยพมายังประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 12 ปีก่อน ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ถ้าอยู่ในประเทศไทยต่อไป การประกอบอาชีพหรือการทำงาน ค่าแรงงานก็อยากให้ถูกต้องตามกฎหมายและที่อยู่อาศัยก็อยากให้เท่าเทียมกัน ในเรื่องของสิทธิก็อยากให้มีความสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย มีความเสมอภาคกัน ไม่เอาเปรียบกัน และอยากได้บัตรประชาชนไทยมากๆ เพื่อประกอบการเรียน การศึกษาและการทำมาหากิน หรือแม้กระทั่งหน้าที่การงานในอนาคตอีกต่อไป และอยากทำงานที่อิสระถูกต้อง

หญิงสาวชาวไทยใหญ่ อายุ 23 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 7 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนนี้ผมอยู่คนเดียว พ่อแม่ของผมได้แยกทางกันเพราะมีปัญหาครอบครัวและเลิกกันไป ตอนนี้พ่อของผมไปอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้แล้วและต่อมาผมกับแม่ก็อยู่ด้วยกันสองคน และผมก็ได้แยกออกมาทำงานคนเดียวและแม่ผมก็ได้ไปทำงานและอยู่ที่เชียงใหม่ แต่ว่าผมกับแม่ก็ติดต่อกันและไปมาหากันอยู่เสมอ ผมอยากอยู่ในประเทศไทยต่อไป ตอนนี้ผมก็ไม่มีปัญหาอะไร ไม่มีภาระรองรับด้วย ผมอยู่ตัวคนเดียวและได้ทำงานอิสระของผมต่อไปก็พอใจ และที่สำคัญอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผมมีบัตรและมีใบอนุญาตทำงานอย่างถูกต้อง ถึงแม้ไม่มีบัตรไทยก็ตาม และได้รับการบริการที่เท่าเทียมตามสิทธิขั้นพื้นฐานในระดับหนึ่ง และความฝันของผมก็อยากทำธุรกิจอะไรสักอย่างที่เป็นของตัวเอง

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 22 ปี ยังโสด เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยตอนอายุ 35 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อนาคตเราคิดว่าจะอยู่แบบนี้ไปก่อน ทำงานเก็บเงินไปเรื่อยๆ แต่ที่อยากทำจริงๆ ก็คือ อยากส่งลูกเรียนสูงๆ ถ้าเขาจบแล้ว อยากให้เขาได้มีโอกาสทำงานกับองค์กร NGO เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนของเราต่อไป อีกอย่างที่ต้องการให้ทางภาครัฐช่วยเหลือก็คือ อยากให้มีนโยบายทำบัตรประชาชนให้ เพราะตอนนี้เวลาไปทำบัตรพาสปอร์ตและบัตรทำงานต้องเสียเงินเยอะ นับดูแล้ว 70% ของเงินที่ได้มาต้องเสียไปกับค่าทำบัตร

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 37 ปี สมรสแล้ว มีลูก 3 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อนาคตผม ผมอยากให้ลูกๆ ของผมได้เรียนสูงๆ จบมาเขาจะได้มีงานทำที่ดี ที่มั่นคง และสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ด้วย ลำพังผมกับภรรยาที่อายุมากแล้ว ปัญหาสุขภาพที่ผมเป็นอยู่ก็ไม่น่าจะหายวันไหน อีกอย่างเราวางแผนไว้ว่า เราอยากจะมีที่ดินสักผืนหนึ่งเพื่อสร้างบ้านที่อยู่อาศัย เพราะทุกวันนี้ก็ต้องเช่าบ้านคนอื่นอยู่ ต้องจ่ายเขาเป็นเดือน เดือนละ 500 บาท ซึ่งก็แพงเหมือนกันถ้าเทียบกับรายได้ที่ได้รับในแต่ละวัน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 55 ปี ตอนนี้อาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

อยากอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 80 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกตอนอายุ 51 ปี ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ฉันอยากอยู่ประเทศไทยแบบถูกต้องตามกฎหมายได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย และฉันวางแผนไว้ว่าฉันจะส่งหลานๆ ของฉันเรียนเกี่ยวกับกฎหมายและการปกครอง เพราะถ้าเขาเรียนจบออกมา เขาจะได้มีงานทำที่มั่นคง และสามารถช่วยเหลือพี่น้องแรงงานที่ถูกกดขี่ข่มเหงอยู่ตอนนี้ ทำให้เขาสามารถลืมตาอ้าปากได้

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 60 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2528 ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ทำงานแล้ว

ผมอยากอยู่ประเทศไทยแบบถูกต้องตามกฎหมายได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย และผมวางแผนจะซื้อที่ดินผืนใหม่เพื่อสร้างบ้านหลังใหม่ให้กับครอบครัวของผม เพราะบ้านเก่าอยู่บนเนินเขา ไม่ค่อยมั่นใจในความปลอดภัย ถ้าเป็นไปได้ผมอยากซื้อเครื่องดนตรีไทยใหญ่ชุดเก่าสักหนึ่งชุด เวลาผมได้ออกงานผมจะได้มีความมั่นใจและมีเครื่องไม้เครื่องมือที่พร้อมมากกว่านี้

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 57 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ ปี 2525 ปัจจุบันอาศัยและทำงานของตัวเองอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อไปก็คือ อยากให้ทางภาครัฐเขียนนโยบายเกี่ยวกับเรื่องบัตรเรื่องใบ อยากให้เขาลดค่าธรรมเนียมในการทำบัตรแต่ละครั้ง หรือในการต่ออายุบัตรของแต่ละชนิด เพราะค่าแรงตอนนี้ที่ได้รับมันแทบจะไม่พอเลี้ยงครอบครัวอยู่แล้ว ยังต้องเก็บไว้เพื่อเอาไปจ่ายค่าธรรมเนียมในการต่ออายุบัตรอีก

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 49 ปี สมรสแล้ว มีลูก 1 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ผมคิดว่า จะส่งลูกเรียนให้สูงๆ ถึงแม้ตอนนี้ฐานะไม่ค่อยดีก็จริง แต่จะพยายามหาเงินเพื่อให้เขาได้เรียน โตมาเขาจะได้ทำงานที่ดีๆ และหวังไว้ว่าอนาคตก็ต้องพึ่งลูกตัวเอง เพราะตอนนี้ผมอายุเยอะแล้ว อีกอย่างถ้าเป็นไปได้ผมและครอบครัวอยากอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมายไปตลอดชีวิต เพราะอยากอยู่แบบสบายใจ ไปไหนมาไหนก็ไม่ต้องกังวลว่าจะถูกตำรวจจับ หรือถูกตำรวจริตไถเงินอีกทำงานอะไรก็ได้ มีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทย เพราะทุกวันนี้ เราหรือแรงงานคนอื่นก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศไทยเช่นกัน

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 54 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ฉันอยากให้ลูกของฉันได้เรียนสูงๆ เรียนเกี่ยวกับกฎหมายและการปกครอง เพื่อป้องกันไม่ให้เขาถูกรังแกหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่รัฐอีก ถ้าลูกๆ ของฉันจบออกมาเขาจะได้มีงานทำที่มั่นคงและมีเงินเดือนที่พอที่จะเลี้ยงดูครอบครัวของฉันได้ เพราะฉันกับสามีของฉันอีกสิบหรือยี่สิบปีคงทำงานไม่ได้แล้วเพราะร่างกายเริ่มไม่ไหว อายุเยอะแล้ว ถ้าเป็นไปได้ ฉันอยากซื้อที่ดินสักสองสามไร่เพื่อไว้ปลูกพืชผักต่างๆ ไว้กินเองและเพื่อเก็บไปขายบ้าง เพื่อเอาเงินมาใช้ในการครอบครัวอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง

หญิงชาวไทยใหญ่ อายุ 36 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยเมื่อ 13 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อไปก็คือ อยากให้ลูกได้เรียนหนังสือสูงๆ จบออกมาแล้วเขาจะได้มีงานทำที่มั่นคง และสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ เพราะอายุของพ่อกับแม่ก็มากแล้ว

จะไปทำงานก็ไม่ค่อยไหว ร่างกายไม่ค่อยทำงานแล้ว และอีกอย่างถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้ทางรัฐบาล มีนโยบายทำบัตรประชาชนให้ ถึงแม้จะไม่เหมือนบัตรของคนไทยก็ไม่ใช่ไร ขอแค่ได้อยู่เมืองไทย อย่างถูกต้องตามกฎหมายก็พอแล้ว

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 42 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน เข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ 18 ปีที่แล้ว ปัจจุบันอาศัยและทำงานรับจ้างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่คาดหวังไว้สำหรับการที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อไปก็คือ อยากให้ทางภาครัฐเขียนนโยบาย เกี่ยวกับเรื่องบัตรเรื่องใบ อยากให้เขาลดค่าธรรมเนียมในการทำบัตรแต่ละครั้ง หรือในการต่ออายุ บัตรของแต่ละชนิด เพราะค่าแรงตอนนี้ที่ได้รับมันแทบจะไม่พอเลี้ยงครอบครัวอยู่แล้ว ยังต้องเก็บไว้ เพื่อเอาไปจ่ายค่าธรรมเนียมในการต่ออายุบัตรอีก

ชายชาวไทยใหญ่ อายุ 35 ปี สมรสแล้ว มีลูก 2 คน อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 25 ปี แล้ว ปัจจุบันทำงานรับจ้างอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

